

ПОЛИТИКИН

5

динара

БРОЈ

1274

ЗАБАВНИК

28. 5. 1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
„ТРИ
МУСКЕТАРА“

Pirley

Веровати или не!

БРОД КОЈИ ЈЕ НАШАО ПУТ ДО КУЋЕ

ДОРА, БРОД ЗА ЛОВ НА КИТОВЕ ЧИЈА ЈЕ МАТИЧНА ЛУКА БИЛА ТАУНСЕНД (САД) И КОЈИ ЈЕ КАСНИЈЕ ПАРОБРОДАРСКА АГЕНЦИЈА „АЛАСКА“ ПРЕТВОРИЛА У ПУТНИЧКИ, ОСТАО ЈЕ БЕЗ ЛЕНГЕРА И 92 ДАНА ПЛОВИО ЈЕ БЕЗ ПОСАДЕ МОРИМА, НОШЕН ВЕТРОВИМА И СТРУЈАМА, ДА БИ 93. ДАНА УПЛОВИО У СВОЈУ СТАРУ ЛУКУ ТАУНСЕНД.

ОБА

ПАЛАТА

У РИМУ (ИТАЛИЈА) КОЈУ ЈЕ САГРАДИО ПЈЕТРО РИЗАРИЈУ И У КОЈОЈ СЕ И ДАНАС НАЛАЗЕ НЕКА НАДЛЕШТВА, ПОДИГНУТА ЈЕ ОД НОВЦА ДОБИЈЕНОГ У ЈЕДНОЈ ЈЕДИНОЈ КАРТАШКОЈ ИГРИ. (1474)

保

КИНЕСКИ СИМБОЛ

ЗА „ГАРАНЦИЈУ“ КОМБИНАЦИЈА ЈЕ СИМБОЛА ЗА РЕЧИ „ГЛУП“ И „ЧОВЕК“.

ТИБЕТАНСКА СВЕТА КЊИГА

КОЈА ОБУХВАТА 108 ТОМОВА И У КОЈОЈ СУ СВА СЛОВА ИСПУЦЕНА И ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА, „ИСПИСИВАНА“ ЈЕ ОД 1436. ДО 1447. ГОДИНЕ.

ОСАМДЕСЕТ ТРОГОДИШЊА

Мери Баши

ИЗ ВЕРДЕНА (САД) ИМА 100 ПРАУНУКА А 141 ЖИВОГ ПОТОМКА.

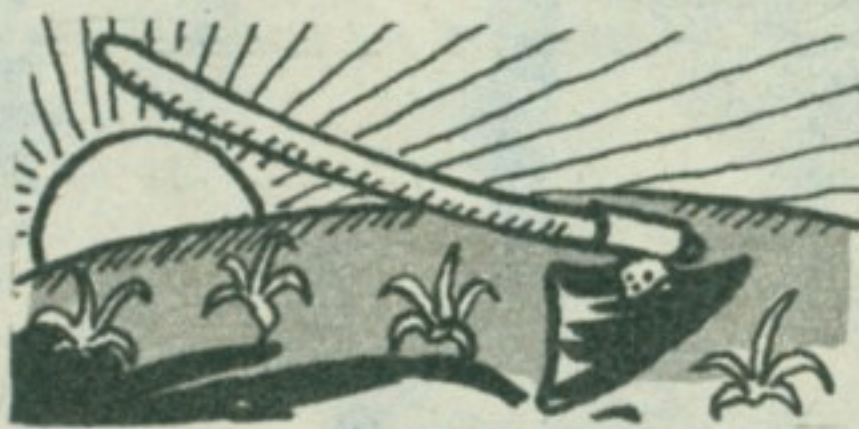

Тедно

ОСТРВО

КРАЈ ОБАЛА ЈУЖНЕ КАРОЛИНЕ ПОДСЕЋА СВОЈИМ ОБЛИКОМ НА МЕДВЕДА УСПРАВЛЈЕНОГ НА ЗАДЊЕ ШАПЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Стара мера за мерење земљишта, нарочито за мерење винограда, звала се мотика. Она је представљала ону површину коју за један дан човек може да скопа мотиком.

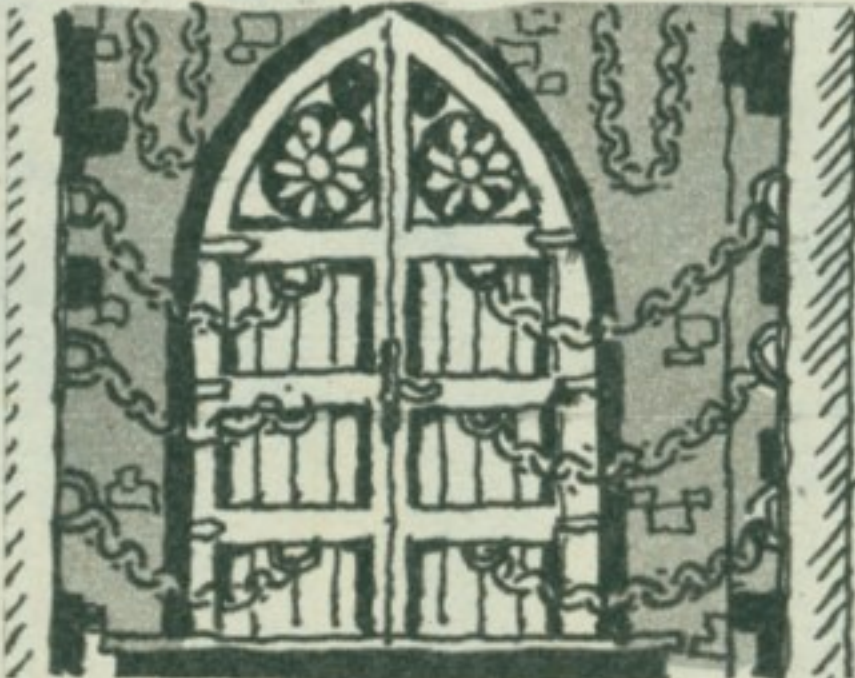

● Прва глумачка школа у Београду основана је 1870. године и имала је наставнике за „глумљење, српску и туђе књи-

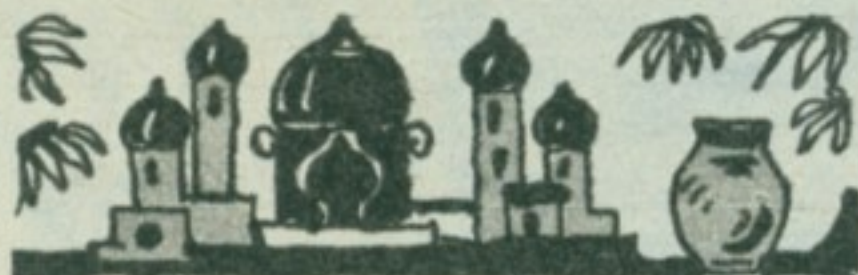
жевности, српски језик, певање и музику, мачевање и гимнастику и јахање“. Школа је радила свега осам месеци.

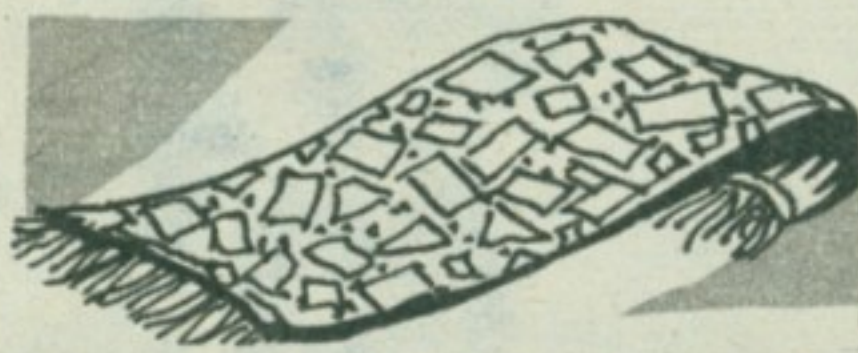
● Жак Куатије, лекар краља Луја XI, морао је да плати велику одштету после смрти свог краљевског пацијента.

● Главна врата манастира Сан Хуан де Лос Рејес у Толеду, у Шпанији, укрштена су ланцима које су носили хришћани које су заробили Маври за време инвазије земље, у 15. веку.

● Млади у Багдаду који желе да се венчају долазе више пута да проведу ноћ у палати, у ствари гробници, Шехерезаде, која се сматра аутором бајке „Хиљаду и једна ноћ“.

● Једна деведесет једногодишња Американка из Аркадије направила је покривач од 3510 четвртастих парчића сакупљених од разних тканина.

● У Бијари, у Индији, често се дешава да олујне кише падају заједно са перјем птица. Становници сакупљају ово перје и од њега праве огрлице.

● Први знаци учтивости код младих Јапанаца су да ципеле госта који је ушао у њихову кућу ставе пред врата у правцу изласка.

● Ултратачан атомски часовник налази се у Бироу за националне стандарде у Вашингтону. Часовник одступа од тачног времена само један секунд сваких десет хиљада година.

● Име лавиринт долази од енглеске речи „лоп-рохунит“, која значи „храм на ушћу реке“. Најстарији лавиринт био је баш тај храм на ушћу једног канала у Фајуми, у Египту, и по њему су све сличне зграде добиле име. Овај лавиринт био је дугачак 200 а широк 50 метара, а служио је као храм и гробница Аменхата III из дванаесте египатске династије.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

БАШ ЈЕ
УПОСЛЕД-
ЊЕ
ВРЕМЕ
ЖИВОТ
ДОСА-
ДАН!

КАД БИ БАР НЕКО
СКУПИО ДРУ-
ШТВАНЦЕ...

БЛА
БЛА

ОХ! ПОШТА ЈЕ
НАЈЗАД
СТИГЛА!

ПАЈА
ПАТАК

ГЛЕ...
ГЛЕ!

Distributed by King Features Syndicate

Паји
срданно се
поздрављају на кућни
костимирани
забаву
кловнова
с љубављу,
Пама

К'О ПОРУЧЕНО!
БИЋУ НАЈБОЉИ
КЛОВН НА
ЗАБАВИ!

КРОЈАЧ ЂОКА

КОСТИМИ
ПО
ПОРУЧБИНИ

ШКРИИИП

НЕК'
КОШТА
КОЛ'КО
КОШТА!

ПЕРИКА

ЦИПЕЛЕ

Copyright © 1976
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ХЕ! ХЕ! ЈЕДВА
ЧЕКАМ
СУТРАШЊЕ
ВЕЧЕ!

ОХО! ЗНАЧИ,
ВЕЧЕРАС!

И ТАКО...

ЗДРАВО, РАСЕ-
ЈАНКО! ПА МОЈА
ЗАБАВА ЈЕ ТЕК
ИДУЋЕ
НЕДЕ-
ЉЕ!

АЛ' УЋИ И УПОЗНАЈ СЕ
С ЧЛАНИЦАМА БОТА-
НИЧКОГ КЛУБА
"КУКУРЕК"!

јући да су сигурни у близини окупаторског упоришта и да се партизани неће усудити да дођу чак доде, четници нису ни постављали страже. Напротив, башкарили су се у кући као у рођеном дому.

Када је Маринко Аврамовић, грунувши ногом у врата, улетео са својим људима у собу и осуо ватру на запањене четнике, није ни знао да је пред њим, у ствари, цео штаб четничког батаљона Лазе Тешановића.

За неколико минута сви четници у кући напали су смрт. У једној одаји Маринко је пронашао водника који је лежао у несвести. Био је много искрварио од задобијених рана.

Партизани су га понели према положају. Када су се приближили месту где су оставили Међаву и остале борце, управо се водила жестока борба између Дванаесте крајишке бригаде и велике групе четника који су, у међувремену, док је Маринкова чета трагала за

ма с којима је то-дана водила борбе. Гражећи их, борци су ишли од села до села. Тако су стигли до близу Карановца, немачко-усташке предстраже, недалеко од Бањалуке. Ноћ

МЕЂАВИНА СУЗА

Дванаеста крајишка бригада команданта Петра Међаве налазила се у подгрмечким селима када је добила задатак да се пребаци у централну Босну. Било је то 3. јуна 1943. године. Овај део Босне био је потпуно непознат крај за бригаду која је тада имала 500 бораца и састојала се од два батаљона, пратећег вода и санитетског одељења.

Идући усиљеним маршем, партизани су за само неколико дана стигли на терен од Бањалуке до пруге Добој — Дервента који је требало покривати. У Котор-Вароши, Теслићу, Тешњу, Добоју, Дервенти биле су јаке усташко-немачке снаге, Бањалука је била центар окупаторских снага, а у целом крају вршало је око 2.000 четника Лазе Тешановића, Рада Радића, Уроша Дреновића и Славка Воркапића.

ЖИВА ИЛИ МРТВА!

Бригада је била веома покретљива тако да се четници нису могли ни где скрасити. Окршаји су били готово свакодневни. У једној таквој борби коју је чета Маринка Аврамовића водила са комплетним батаљоном Лазе Тешановића, водник из те чете био је тешко рањен и другови нису успели да га извуку са по-

АКО СУ МОЈИ ВОЈНИЦИ ДОПУСТИЛИ ДА ИМ РАЊЕНИ ВОДНИК ПАДНЕ ЧЕТНИЦИМА У РУКЕ, ЈА НЕ МОГУ И ДАЉЕ ДА БУДЕМ НА ЧЕЛУ ТАКВЕ ЈЕДИНИЦЕ! — БИО ЈЕ НЕУМОЉИВ КОМАНДАНТ ДВАНАЕСТЕ КРАЈИШКЕ БРИГАДЕ.

ложaja. Водник је био из познате десетине команданта Међаве од које се првих дана рата зачела Дванаеста крајишка бригада и зато њему веома драг.

— Где је водник? — упита Међава Маринка Аврамовића када се чета вратила из борбе. Маринко, скрушен и утучен, погледа у земљу и тихо рече:

— Мислим да је рањен, остао је, четници су га ухватили...

Међава ништа није одговорио. Неколико тренутака је зурio у Маринка, а онда се окренуо и брзим корацима упутио се у једну брвнару где је био смештен штаб бригаде. Стиснутих песница стао је пред комесара Радосла Раичевића. Низ лица му се сливала суза.

— Радосле, ја више нећу да будем командант! Јави штабу дивизије, Обласном комитету, коме год хоћеш, да сам од данас само обичан борац у бригади! Ако су моји војници допустили да им рањени водник падне четницима у руке, не могу себи допустити да и даље будем на челу такве јединице!

Комесар се запрепастео. Стао је да убеђује Међаву да не пренагљује, али ништа није вредело. Међава је био неумољив.

Видећи да је ствар озбиљна, комесар је позвао Маринка Аврамовића и саопштио му Међавину одлуку замоливши га да учини нешто.

— Не брини, друже Радосле, жива или мртва пронаћи ћу водника! Међава мора остати наш командант! — умирио га је Маринко.

ЧАСТ ЈЕ СПАСЕНА

Командир чете је одмах окупио војнике и о свему их подробно обавестио. Људе је нарочито тешко погодила Међавина суза коју дотле никада нико није видео на његовом лицу. Скрчили су као један.

— Друзе, Маринко, ако буде потребно ићи ћемо у Бањалуку да извучемо водника. Част команданта Међаве мора бити спасена!

Маринкова чета је одмах кренула у потрагу за

је већ била освојила. У једној кући партизани су угледали светлост. Све је говорило да ту могу бити четници. Маринко је одвојио десетак бораца и тихо се прикрао кући.

У осветљеној соби чуо се разговор. Маринко погледа кроз прозор. Веру-

водником, извршили напад на Крајишнике.

Борци су спустили водника на земљу и улетели у окршај. Неко је јавио Међави да је водник донесен. Легендарни командант за тренутак је напустио борбу и дотрчао до њега. Водник је још био у несвести. Међава је клекнуо пред њега и пољубио га. Држећи му главу у рукама, тихо је рекао:

— Жив си, стари друже!

(Из књиге Милутина Вујовића „Међавина бригада“)

МИНИ КВИЗ

- 1 Да ли је водени цвет биљка?
- 2 Како се звао човек који је први прелетео Ламанш?
- 3 Шта је мандрагора?
- 4 Шта значи реч спорадички?
- 5 Да ли је жирафа нема?

ОДГОВОРИ:

1) Да, водени цвет је биљка. 2) Роберт Лоренс. 3) Мандрагора је биљка. 4) Спорадички значи који се јавља ретко. 5) Не, жирафа је животиња.

Кад су јој једног дана 59. године на ше ере представили Нероновог љубимца Отона, богатог младића који је имао видан утицај код царског престола, лепа, интелигентна и амбициозна Сабина Попеја, супруга римског витеза Руфиуса Криспина, осетила је да је то тренутак који не сме пропустити. Јер, необична жена добро је знала да сви путеви до велике власти и стварне моћи иду преко — царског престола. Знала је да ће га до њега и до самог цара Нерона најлакше одвести Марко Салвије Отон. Одбацивши лажну скромност и маску верне супруге и мајке која је била узор лепоте и ума у целом Риму, Сабина оставља мужа и маленог сина и одлази Отону.

ОПАСНО ХВАЛИСАЊЕ

После неколико месеци, када је Криспину наређено да пристане на развод, Сабина Попеја и званично је постала супруга младог Отона.

Али, неискусан и изненадно срећан, Отон је убрзо начинио грешку на коју је његова супруга и чекала. Понесен лепотом, смерношћу и бистрим разумом своје жене, пожurio је да Сабину представи и самом цару. Нерон је већ био чуо о необичној жени и није оклевао да је упозна. Пре него што је и видео Сабину Попеју, цар је већ био љубоморан на младог пријатеља, завидећи му на срећи коју му је донела лепа, поносна и паметна жена.

Нерон је био ожењен Октавијом, кћерком цара Клаудија. То је био брак без љубави, разорен већ од самог почетка, где Нерон није могао да се нада да ће добити наследника за престо.

Оног дана када је представљена цару, нико у Риму, па ни сумњичави и подозриви Нерон није слутио да је лепо опхођење, умне речи и скромност у захтевима само вешта глума Сабине Попеје. Већ после првих речи, осмеха и погледа, цар је био одушевљен лепом женом, тим више јер је „видео“ да је Сабина и сама очарана његовом лепотом. Као прави, својеглави син мајке Агрипине, није се устручавао ни оклевао да Сабини предложи да напусти Отона и пресели се код њега.

Видевши да сад она може да царује са Сабина, је пред њим уверљиво и љутито одиграла уверење ну супругу која је дубоко привржена своме мужу и дому. Али, Неронову љубав није одбацила потпуно.

За Нерона, запањеног од бијањем најлепше жене у Риму и дубоко поверљивог у свој самољубљу, од тада постоји само једна мисао, жеља и циљ: Сабина Попеја. Али, Нерон не би био Нерон и цар, кад би бирао како да се домогне оног

КАКО СЕ ЦАРУЈЕ ЦАРЕМ

ОНОГ ДАНА КАДА ЈЕ ПРЕСТАВЉЕНА НЕРОНУ, НИКО У РИМУ НИЈЕ СЛУТИО ДА СУ СКРОМНОСТ, ФИНО ОПХОЂЕЊЕ И УМНЕ РЕЧИ САМО МАСКА И ВЕШТА ГЛУМА САБИНЕ ПОПЕЈЕ.

што жели. Већ сутрадан Отон је чекало непријатно изненађење: забрањено му је приступ у двор, а неколико дана касније наређено му је да крене у Лузитанију, данашњу Португалију, у прогонство. Нерон је у почетку мислио да га једноставно убије, али је закључио да би то Сабину од њега само удаљило. Коначно, и сам Отон био је из моћне породице, имао је бројне присталице и углед у Риму.

БАРКА ЗА АГРИПИНУ

Међутим, није мировала ни Сабина Попеја. Добро је знала: ако жели да дође до самог престола, мора да уклони још две велике препреке — Неронову мајку Агрипину и Октавију, цареву жену. Такође је знала да је Агрипина моћнија од Октавије и да би сину тешко дозволила да се разведе од жене коју му је одабрала. Она је на сина имала веома јак утицај и — није се много разликовала од Сабине Попеје.

Кад су односи сина и мајке били лошији него обично, Попеја је Нерону сасула у очи читаву бујицу заједљивих примедби да је он обичан дечак којим управља мајка и да, иако је цар Рима, не може ништа без Агрипине. Говорила му је да нема наследника и претила да је Отон прави човек за то и да га треба позвати назад, у Рим.

Заједљивост и претње су постигле циљ, и Нерон је поново насео. Позвао је мајку у летњиковица да заједно прославе празник Минерве и примио је са свим почастима, нежностима и пажњом. Поклонио јој и раскошну барку и изразио жељу да му се мајка одмах провоза њом по мору. Дирнута синовљевом пажњом,

царева званична супруга. Сковала је још један план, сигурна да ће успети.

У Октавијиној пратњи налазио се један млад египатски музичар. Уз претње и много новца, Сабина је успела да га наговори да оптужи царицу да га је завила. Кад је то чуо Нерон, царичина пратња стављена је на муке. Изнуђена су признања и Октавија је срамно протерана у Кампанију.

ЗЛОЧИН НА ПАНДАТЕРИЈИ

Дванаест дана после развода са Октавијом, Нерон се оженио Сабинином Попејом. Закупљени собом, нови супружници су заборавили на Римљане. На вест о царевој женидби Попејом, у Риму су избили немири који су брзо прерасли у праву побуну. Нерон се уплашио и одлучио да позове Октавију да се врати. У међувремену, маса је порушила Сабинине кипове

који је саветовао Нерона да се отресе Сабине док није убила и њега.

Пред Сабинином Попејом сад више није било препрека. За три године колико је била уз новог мужа, она се посветила уређивању двора и изградњи раскошних палата.

Девет месеци после званичног венчања, Попеја је родила девојчицу која је добила име Августа. Нерон је био луд од радости и среће. У част рођења своје кћерке наредио је да се подигне храм плодности. Али, радост је била кратка: дете је живело само четири месеца. Неронова жалост била је неутешна. По његовој наредби, мала Августа уврштена је у ред богова. Подизали су јој храмове по целом царству.

Истовремено се код Нерона све чешће примећују знаци лудила. Да би се осветио за смрт кћерке, наредио је да се убије Сабинин син из првог брака. И Криспинус је прошао исто: извршио је самоубиство.

њом, Агрипина није оклевала да му испуни жељу. Заједно с ослобођеним робом Аничетусом отиснула се на воду. Кад је већ замичала на пучини, Аничетус је, по личном Нероновом налогу, преврнуо барку. Али, десило се чудо: удавио се млади, снажним Аничетус, а испливала и спасла се — Агрипина!

Тад је Нерон побеснео. Не размишљајући о томе шта ће рећи и мислити Рим, послао је неколико људи који су Агрипини разбили лобању и распорили стомак.

Сабина Попеја победила је још једном. Сад је остала само Октавија. Међутим, она се показала чвршћа него што је изгледало. Како је као кћерка цара Клаудија била у народу веома популарна, Сабини је требало три године да се отресе миљенице Рима и

ве по храмовима и трговима и поставила Октавијине, окићене цвећем.

Али, ни тада Сабина није губила разум. Видела је да је ситуација за њу опасна и јецајући уверила Нерона да ће га присталице његове бивше жене убити. По већ опробаном систему, подметнут је човек који ће посведочити о измишљеним Октавијиним злочинима, о томе како је организовала побуну у Риму и приређивала оргије у прогонству. Опет је Октавија осуђена на прогонство, сад на острво Пандатерија. За њом су Нерон и Сабина послали посебну групу људи који су Октавији пресеки вене на рукама, одсекли јој главу и однели Попеји у Рим, као Неронов свадбени поклон.

Следећа жртва био је царев секретар Дорифорос,

У јулу 65. године, кад се Нерон пијан вратио са трка двоколица, Сабина је лежала трудна и болесна. Нервозна, дочекала је мужа грдњом и јадиковкама. Нерон се разбеснео и снажно ударио жену ногом у стомак. За један сат Сабина је умрла у страховитим мукама.

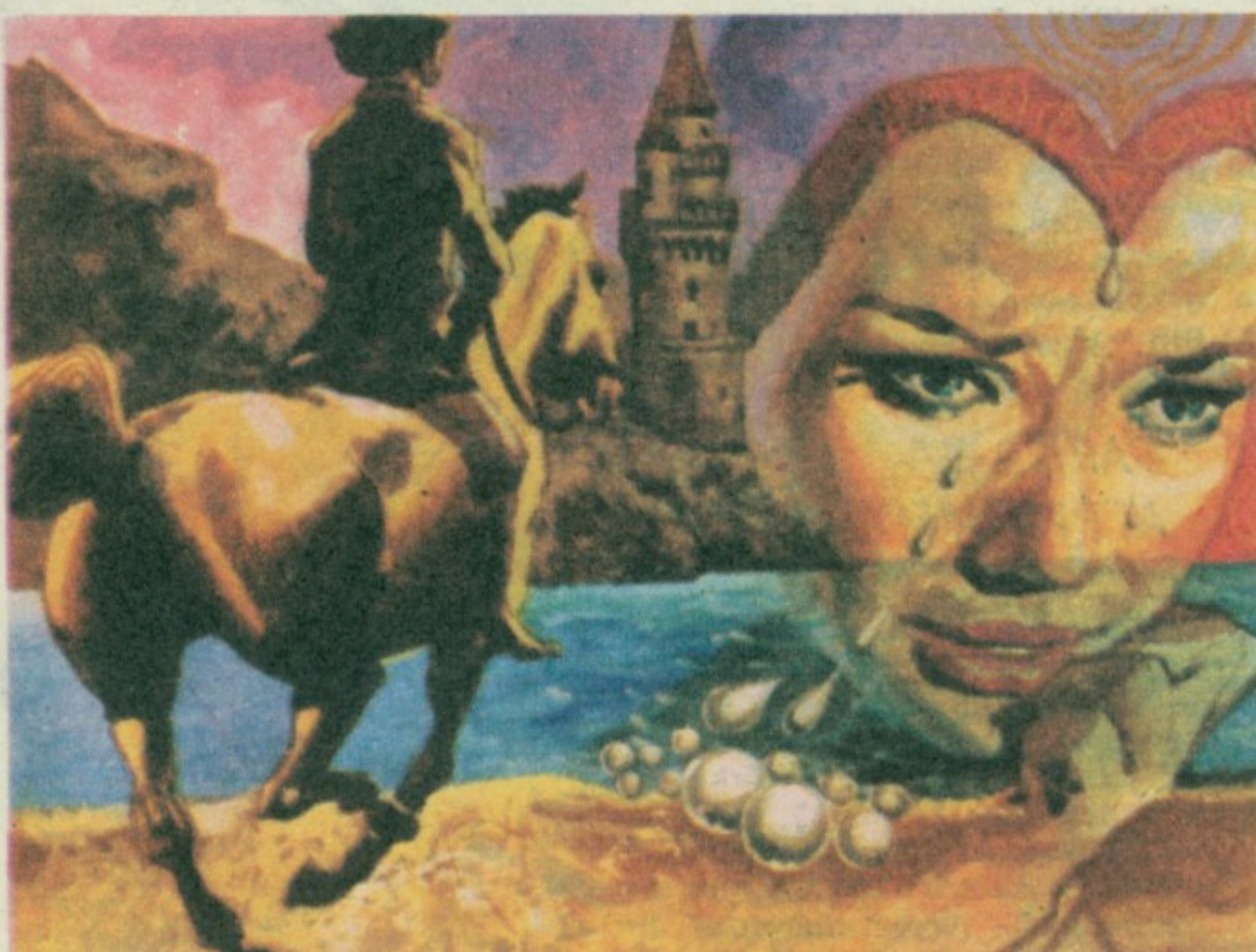
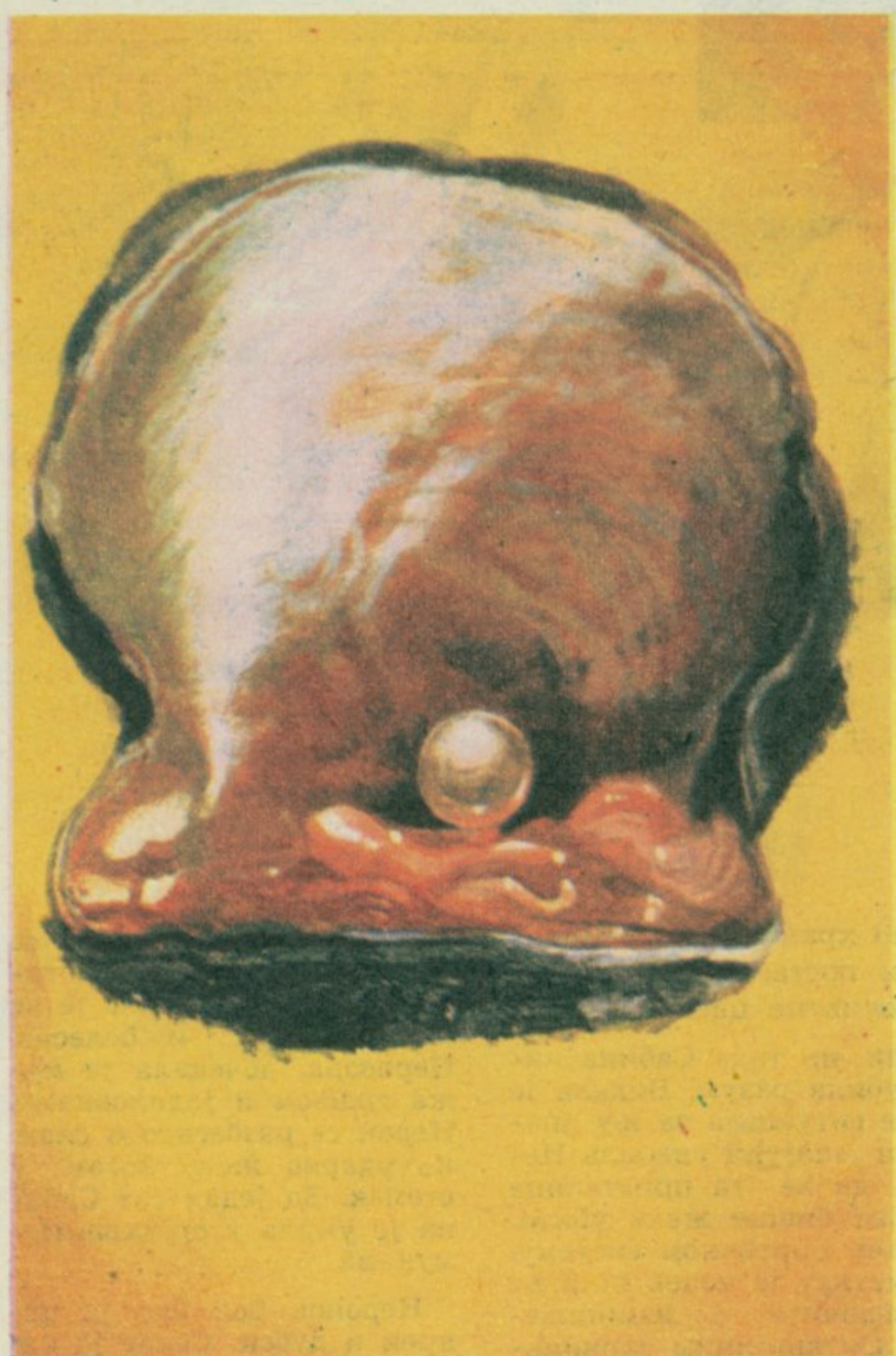
Неронов бол био је искрен и дубок. Сенат је изгласао државну сахрану и тело није, по римском обичају спаљено, већ балсамовано и положено у величанствен музеј који је подигао сам Нерон.

После његове смрти, народ је уништио и Сабинине кипове. Кад се вратио из изгнанства после смрти цара Галбе, Отон је поново подигао кипове жени коју је волео целог живота.

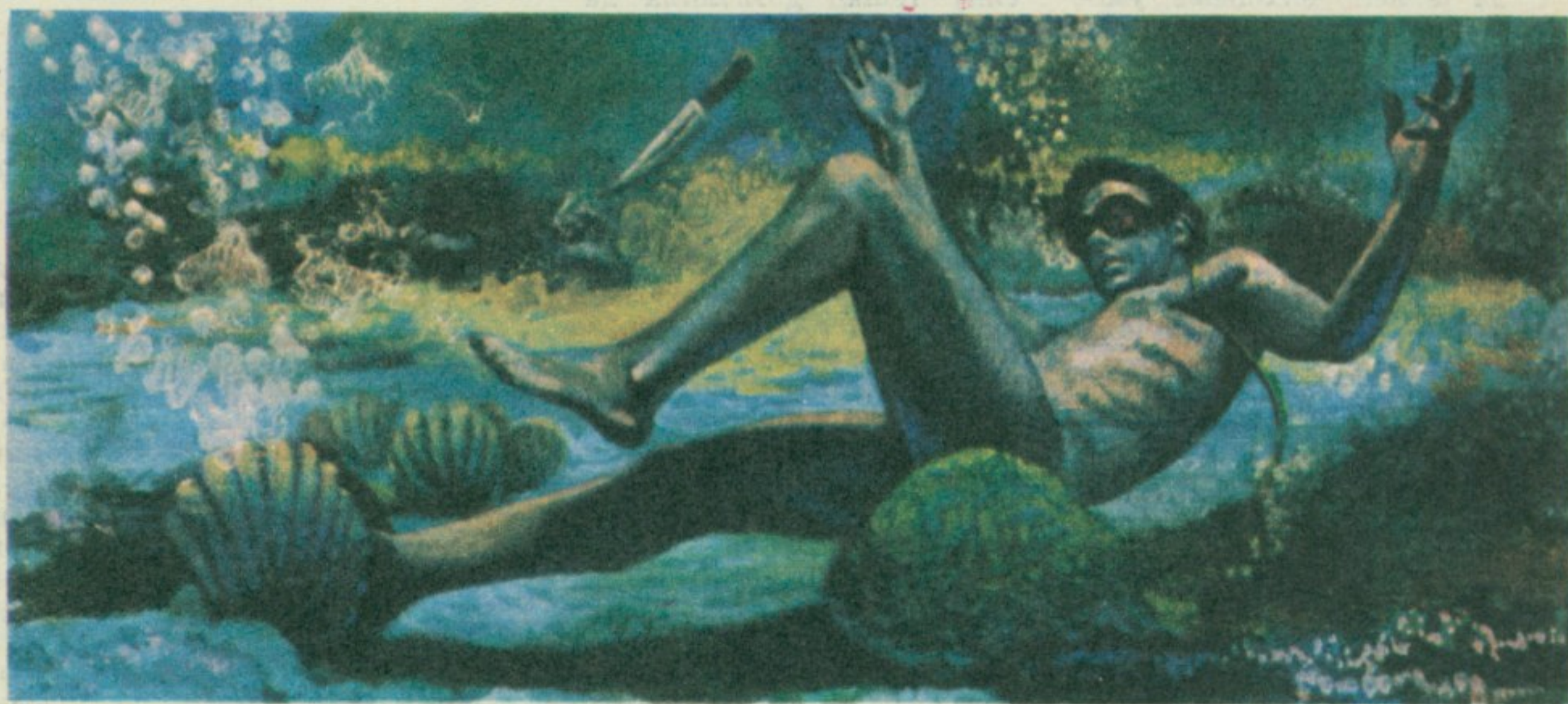

Људи су још у давна, праисторијска времена ловили рибе и шкољке и друге становнике мора који су им били приступачни, да би се њима хранили. А понекад би у шкољци пронашли — скривено благо! Како мора да је велико било чуђење домородаца са тропских острва када би, отворајући чврст оклоп, угледали малу, сјајну лоптицу налик на „зрно месечине“! Вероватно су у почетку само задивљено гледали у њу, а затим прозриво почели да траже још и још!

Бисери су током времена постали веома цењена и најтраженија роба античких трговаца који су их, као и свилу, доносили из далеких земаља са Истока. Европа је још у најстарија времена сазнала за ово источно благо и бисери су почели да красе најскупоценије владарске круне, дијадеме, нарукнице... Египатска краљица Клеопатра волела је бисере више него иједан други драгоцен, а још у њено време веровало се да он доноси срећу.

Постоје многе легенде везане за бисер. У једној енглеској бајци говори се о принцези која се заљубила у сиромашног младича и није могла да се уда за њега. Али, сузе које је ронила претварале су се у бисере док су с њеног прозора падале на морску обалу. Тамо их је нашао младич и, поставши веома богат, оженио се принцезом! Неки нани народи верују у Бисерка, митско биће које се често среће у народним причама и песмама. Бисерко је постао од зрна бисера. Он веома брзо расте и има огромну снагу: још док је у колевци, у стању је да убије змаја или алу!

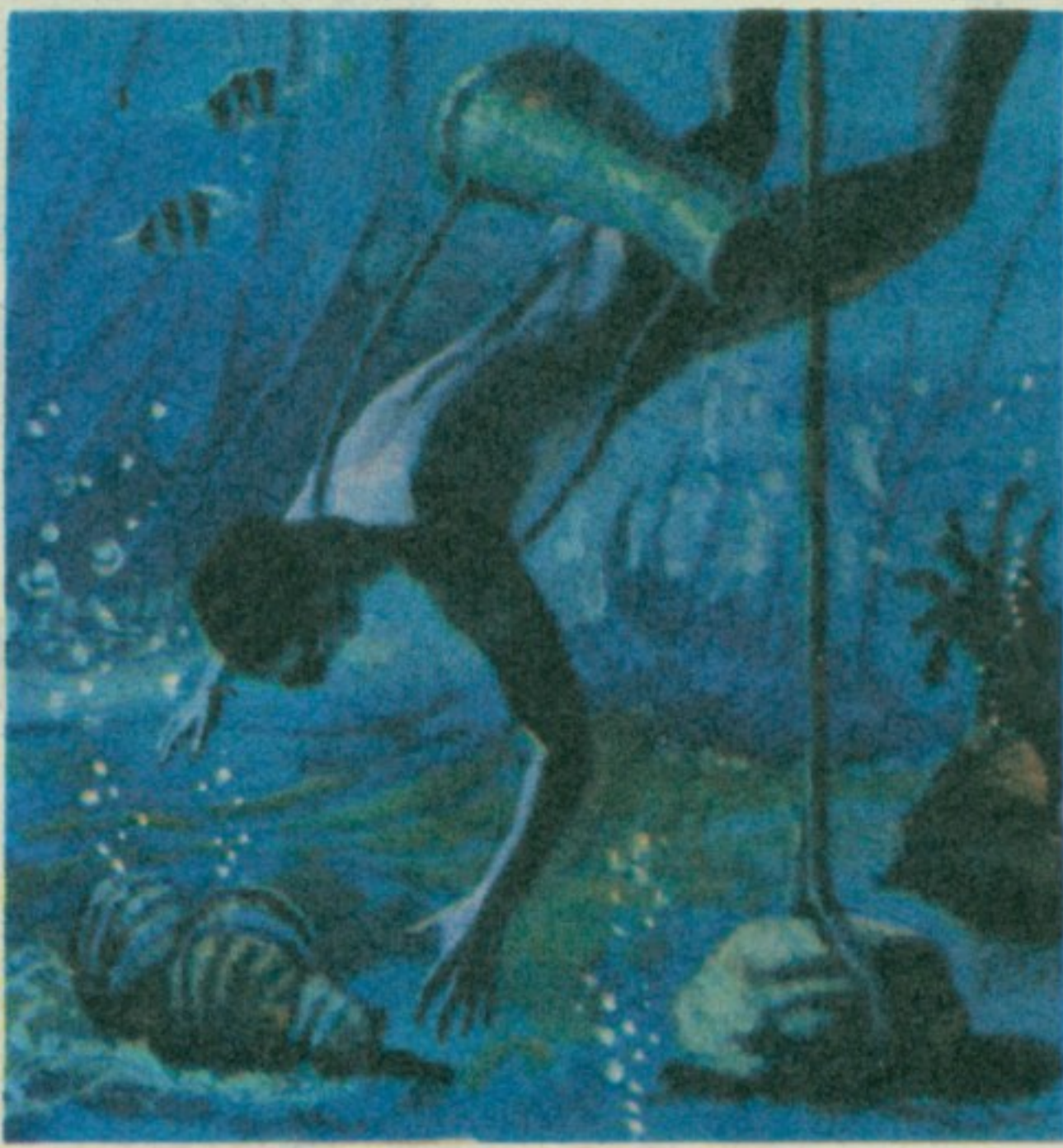

А у стварности, бисер настаје на веома једноставан начин: када у шкољку бисерницу упадне зрнце песака или ситни морски паразит, она лучи око уљеза течност која се зове седеф и која се одмах згушњава. Бисер расте веома споро, али понекад достигне и величину ораха! То је, додуше, изузетно ретко... Бисерна шкољка се зове мелеагринна маргаритифера и може да лучи седеф разних боја и тонова, па тако настају бели, жућкасти, роза, па чак сиви или потпуно црни бисери! И неки други мекушци, као што су пужеви, могу да праве бисере, а постоји и једна речна шкољка-бисерница. Ти бисери немају ни сјај ни вредност тропских, али за научнике занимљиви су као и такозвани фини бисери.

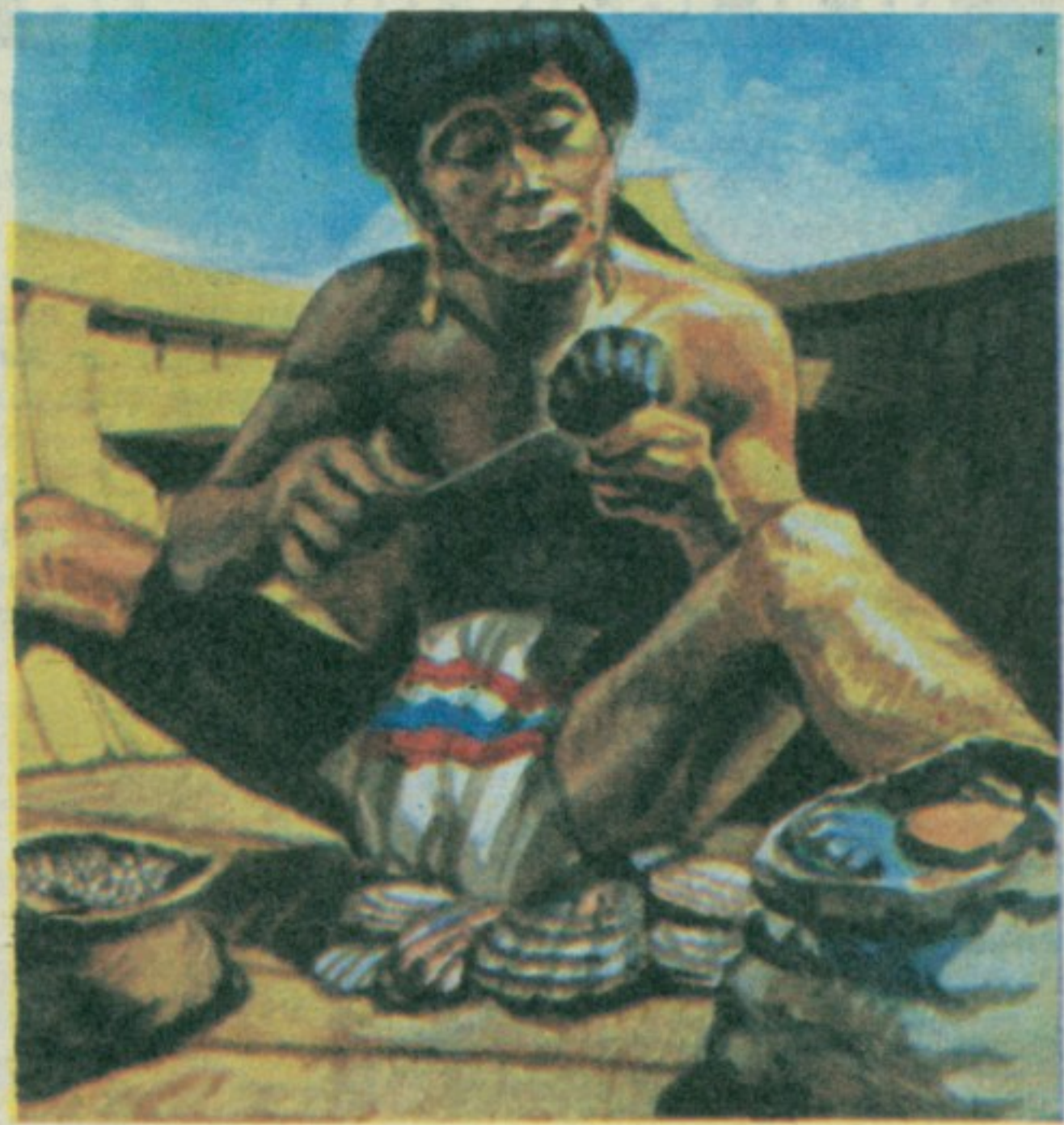
Бисерне шкољке живе у дубинама топлих мора, а најпознатија ловишта налазе се у Шри Ланки, на Мадагаскару, Тахитију, у Персијском заливу, Новој Каледонији, Калифорнијском заливу. Величина им је различита: док на Тахитију има диновских шкољки, дугих и по 20 сантиметара, ситне јапанске мелеагрине имају само по шест или седам... Ловом на бисерне шкољке баве се и мушкарци и жене, али то може да буде веома опасан посао: у мору има диновских шкољки-грабљивица које само вребају прилику да укљеште рониочеву ногу својим снажним оклопом!

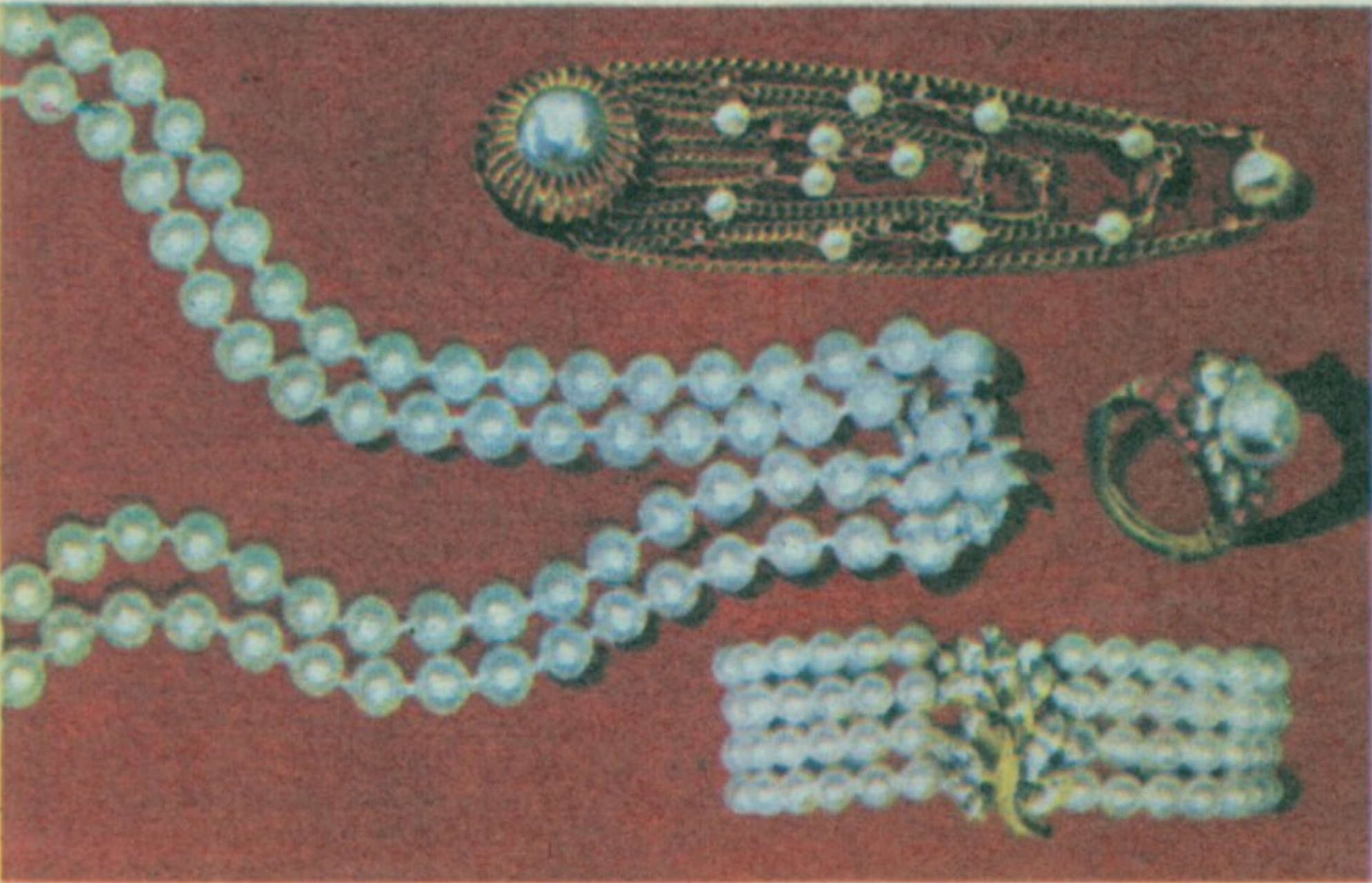
Сезона лова на шкољке траје од јуна до септембра и свакога дана у само свитање барке заплосе према бисерносним дубинама. Остају све до вечери, а за то време ловци зароне и по 40 пута. Док раде, ришта не једу. Носнице затварају штипаљкама, а на руке навлаче заштитне рукавице од танке коже.

Заједно са рониоцем спушта се велики камен, као баласт. Што је дубина већа, притисак постаје све снажнији и понекад изазива прскање бубне опне, а и плућа могу да прокрваре. Да би заштитио очи од соли, ронилац носи наочари или гњурачку маску.

Шкољке се отварају већ у чамцу. Уједначеним извезбаним покретом, они који то стално раде, раздвајају оклоп и тада настају тренуци среће или — разочарења! Јер, не носи свака шкољка бисер... Бисере ловци стављају у мале торбе, а шкољке ће отићи на узгајалишта.

Бисери из рибареве торбе одлазе у јувелирске радионице, где их мајстори чисте или буше да би направили ниске... Најпознатија тржишта бисера су два града у земљама, веома удаљеним од ловишта: Париз и Лондон. Цена бисера зависи од величине и сјаја, али то су пролазне вредности! Временом, поготову ако стоје на ваздуху, бисери губе сјај и постају, како се то каже, стари, да би на крају умрли. Али, и док су млади, веома су осетљиви: шкоди им зној, вода, сапун, со, а у киселинама се сасвим растварају! Зато их је најбоље чувати у магнетијуму.

Пред правих бисера постоје и „култивисани“, што значи добијени на узгајалиштима. Ово је изум Јапанаца с почетка овог века: народ познат по изузетној спретности, нашао је начин како да у унутрашњост мелеагрина убади зрнце седефа. Шкољке се затим стављају у кавезе и спуштају у море. Тек после три до четири године кавези се извлаче, јер потребно је много времена да бисери порасту! Али, и ту има доста невоље: понекад рибе или паразити поједу шкољке, а ни свако „култивисање“ бисера не успева.

Ипак, Јапанци су у последње време доскочили шкољкама: рендгенским зрацима они установљавају да ли се у њима налази бисер и тако уштеде време око отварања оклопа! А туристи у Јапану могу да купе изузетан специјалитет: конзерву са — бисерном шкољком! Цена такве конзерве је, додуше, висока, али ко не би пожелео да и сам доживи барем делић оне радости за коју знају само ловци бисера... За оне који то

ипак не могу да плате постоје и вештачки бисери, мање или више успешни. Није то неки нов изум: још су стари Римљани измислили један од начина да их направе. Они су куглице од слоноваче превлачили сребрном материјом коју су добијали из крљушти неких рибица. Али, много је савршенији париски изум из 17. века: шупље стаклене лоптице пуне су мешавином исте ове сребрнате материје и коска.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Када је зачуо крик: „Ватра!“, двадесет деветогодишњи рудар Том Вилкинсон који је радио на дубини од 1600 метара покушао је да обузда панику која је почела да га обузима. Спустио је на земљу сендвич који је управо јео и пошао дуж ходника да види о чему се ради.

Није направио ни неколико корака кад га обави густ сивкасти дим. Том посегну за респиратором, али било је сувише касно и он осети како му се желудац диже кад удахне дим који је гушио. Инстинктивно закорачи уназад и тренутак касније сручи се онесвешћен на земљу. Његов друг Рон Флори зграби га за ноге и повуче дубље у ходник, тамо где се дим још није осећао. И док је он покушавао да га поврати, један од рудара потрча ка интерном телефону који се налазио на супротном крају галерије.

Крици из безумљених

Дуж галерија и ходника ширио се угљен-моноксид и дим који је штипао за очи и терао на кашаљ. Свежег ваздуха било је само у близини отвора за вентилацију. Испод једног од њих Рон је довукао Тома и сео да се одмори. Био је потпуно испрљан и уплашен. Као у бунилу, чуо је запамтање људи и пуктање дрвених греда које су гореле.

— Томе, Томе, — викао је и дрмусао онесвешћеног друга. — Устани! Морам да побегнемо из овог пакла!

Том затрепта капцима и с напором отвори очи. Неколико тренутака гледао је зачуђено, ништа не схватајући. Зашто Рон оволико виче и због чега ја лежим, питао се. А онда, кад до њега допреше крици из безумљених људи, Том схвати шта се догађа. Ослонивши се на лакат, успе да се придигне са земље и седне. Неколико пута удахну дубоко ваздух а онда са Роном крену дуж галерије.

Ваздух је био, тежак, загушљив, али могао је да га удише.

После стотинак метара, при слабој светлости лампи причвршћених за кациге, угледали су ужасан приказ: седморица њихових другова лежали су преко бушилица којима су радили до пре двадесетак минута. Њихове шољице с кафе

биле су још до пола пуне. Даље низ ходник назирало се још много непомичних тела.

Том обузе дрхтавица кад је схватио да се напред не може и да не постоји никаква могућност да се пробију до лифта који је водио на горње спратове. Није им преостало ништа друго до да се врате до отвора за вентилацију.

Време је споро пролазило. Бројчаник на Роновом часовнику показивао је тачно три часа: значи про-

У РУДНИКУ СРЕБРА КОЈИ ЈЕ ЗАХВАТИО СТРАШАН ПОЖАР ДВА ЧОВЕКА СУ СЕ ДАНИМА БОРИЛИ ЗА ЖИВОТ.

шло је већ више од десет часова откако се завршила њихова смена. Колико ли ће још остати овде? Плашило их је што хране нису имали, а и чутуре с водом биле су већ полупразне.

Једина нада

Стотине метара изнад ходника у којем су се налазила два рудара већ је била отпочела драматична акција спасавања. У Енглеску је послат авион који је требало да до-

несе специјалну опрему за спасавање затрпаних рудара.

Испред улаза у рудник слегао се читав крад: једни су организовали спасилачке екипе, а други нестрпљиво очекивали прве вести и имена преживелих.

У међувремену, батерије у Томовој и Ронијевој лампи су се истрошиле и двојица људи се одједном нађоше у мраклу мраку. У једном тренутку Тому паде на памет да би могли да се послуже лампама које се налазе на рударским колицима.

ПАКАО ПОД ЗЕМЉОМ

Али, са страхом се питао шта ће бити кад се и оне истроше. Једина нада била је да ће дотле спасилачке екипе успети да се пробију до њих.

Ронијев часовник који је означавао и датуме показивао је да је већ четвртак, 4. мај, значи трећи дан откад се несрећа догодила. Двојица људи покушавали су да скрате време разговарајући о породицама, деци, хладном пиву, пастрмкама које ће пецати кад изађу. Ако изађу...

Казалке на часовнику показивале су да је осам часова увече кад су до последње мрвице појели неколико корица хлеба које су пронашли поред једног од својих мртвих другова. Грла су им била сува: још од јутра морила их је жеђ.

Кад би један од њих попустијаући у очајању почео да плаче, други — га је тешио. Без успеха, наравно. С времена на време ударали су металним шипкама о ивице отвора за вентилацију, надајући се да ће их горе чути. Узалуд, одозго није долазио ни најмањи шум.

Одакле свећлосћ?

У суботу, 6. маја, били су већ потпуно изнемогли, убијени безнађом. Па ипак, имали су још толико снаге да примете да је ваздух постао свежији и да се лакше дише.

У понедељак, 8. маја, пузећи, јер више нису могли да ходају, почели су да се пробијају ка оном крају галерије где се налазио интерни телефон. Пуна три часа требало им је да стигну до њега.

Из слушалице није допирао никакав шум, очигледно знак да је линија прекинута, али они су ипак говорили у њу, дрмусали је, проклињали. Узалуд.

— Нема нам спаса! — прошапта Том и поче да плаче.

Сутрадан више нису имали снаге ни да разговарају. Очи су им биле надуте и закрвављене од плача и неспавања.

Одједном, Том се придигне са земље и загледа у дно ходника.

— Ено светлости у отвору за вентилацију! — узвикну гласом који је подрхтавао од узбуђења.

Рон се загледа у том правцу и помисли да су и он и Том изгубили разум. Али, Рон није био луд: отвор за вентилацију је заиста светлео. Наиме, светлеле су две капсуле налик на торпеда, која су се иначе користила за испитивање процента радиоактивности земљишта а сада су послужиле за спуштање спасилаца. Инжењери из рудника провели су пуна два дана покушавајући да их прилагоде спуштању кроз отвор широк једва метар.

Један час касније оба рудара, заједно са својим спасиоцима, нашла су се на површини земље. Од деведесет двојице људи они су једино преживели пожар који је 2. маја 1975. године захватио рудник сребра „Сантаја“ у савезној држави Ајдахо.

О. В.

МОЗАИК

ЗБОГОМ, ГОНДОЛЕ

Венеција, као што је познато, лагано али сигурно тоне у море, а и венецијанских гондола све је мање. Некада их је било де-

сет хиљада, а сада их има свега четири стотине и педесет. Парадокс у време све развијенијег туризма... а разлог је?

Просечан век једне гондоле износи свега двадесет година, а за изградњу нове потребно је дванаест врста дрвета. Поред тога постоје само два мајстора за израду правих венецијанских гондола и обојица имају преко шездесет година. Сваки од њих може за годину дана да изради свега десет гондола. „Када ми оставимо овај свет, каже један од њих, нестане и венецијанских гондола јер ученика немамо“.

На жалост, према мишљењу неких стручњака, може се догодити да тада више не буде ни Венеције.

ПРЕТЕРАНА ОПРЕЗНОСТ

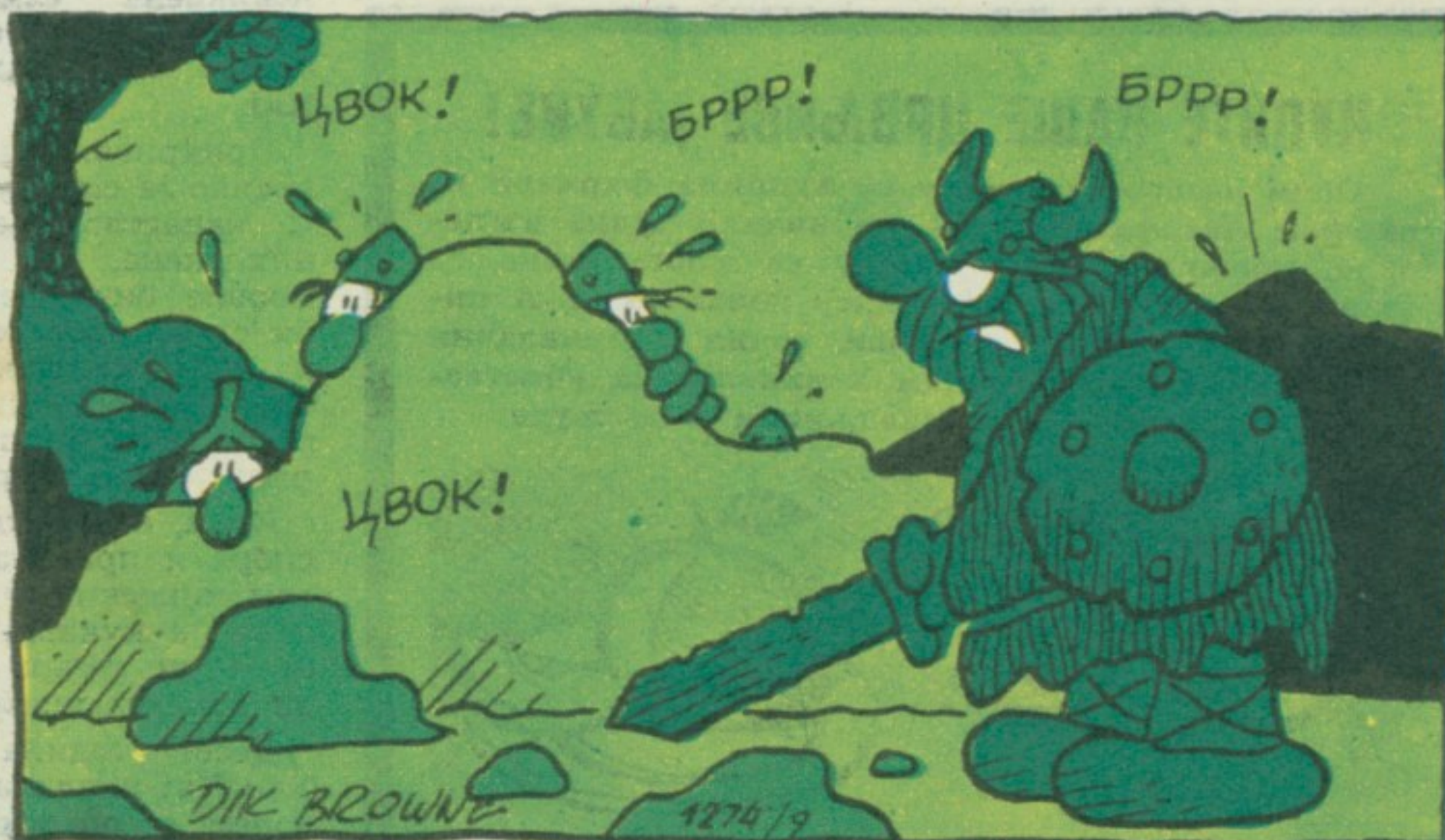
Пол Хиршмен, грађанин америчке савезне државе Неваде, није волео банке. Заправо, није у њих имао поверења: банка може да банкротира, могу да је

опљачкају, а и благајник може да проневери поверени новац. Зато је Хиршмен сву своју уштеђевину, око 1000 долара, чувао код куће. Чак не ни код куће. Сваке вечери он би свој новац ставио у коверат, коверат би запечатао и — слао га самом себи. Тако је ноћу могао мирно да спава: чак и ако лопови упадну у његов стан, новац неће наћи. Ујутру би писмоноша доносио коверат. Хиршмен би тада претрљао новац и стављао га у унутрашњи џеп капута који би затим ушито. И тако се то понављало неколико година.

Али, једног јутра писмоноша није донео „писмо“. Узнемирен Хиршмен сместа је телефоном позвао пошту. „Опростите, али ми нисмо криви што писмо није достављено — одговорили су му. — Синоћ су неки дечаки, из обести, запалили сандуче у које ви обично обацујете своју кореспонденцију“.

Dik
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

Dik Browne

4274/9

Море је било прекривено ратним бродовима који су ригади ватру. На палуби пиратске цунке Ричард Гласпул је ревносно испаливао ђуле за ђулетом из великог месинганог топа. Радио је врло предано јер је крај њега стајала лепотица бадемастих очију са кривом источњачком сабљом у руци. Повремено би замахиwала њоме као косом и главе пирата који су показивали знаке страха или нису уносили довољно жара у битку — котрљале су се палубом. А потом би из бочице прскала младог британског официра чаробном водицом која ће га чувати од непријатељских зрна.

Двадесетогодишњи Ричард Гласпул је већ месецима био заробљеник најчувеније жене — пирата Кинеског мора, лепотице Чинг Хси Кај. Под претњом смрти присилила га је да јој се придружи и својим знањем помогне да победи моћну флоту кинеског цара.

У власти грбавца

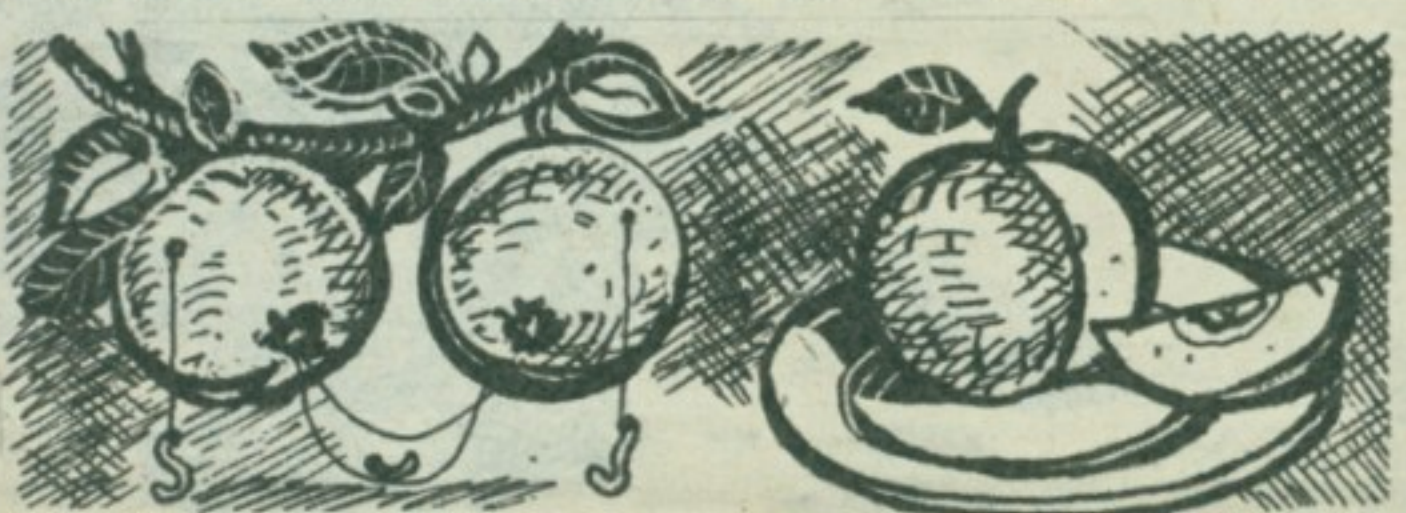
И док су стотине гусарских цунки као осмце нападале царске ратне лађе, Хси Кај је стајала на палуби командног пиратског брода одевена у „адмиралску униформу“ од чисте свиле украшену змајевима који бљују ватру. Ова одећа, коју је сама креирала, била је претрпана украсима од слонове кости, жада, злата и сребра, а за појасом је носила четири драгуљи ма украшене каме.

Битка се продужила целог дана и читаве ноћи. Стотине пирата изгубило је животе да би Хси Кај доказала да је јача и од самог кинеског цара. Најзад, када је њена победа постала извесна и кад је непријатељ почео да бежи, наредила је да се свим заробљеницима главе одсеку на освојеним царским лађама а тела рашчереће!

Страшна Хси Кај, страх и трепет Кинеског мора, командовала је у то време највећом гусарском флотом која је икада постојала на свету и бројила 800 великих ратних цунки, 1.200 мањих лађица и 70.000 људи.

КУПИТЕ НАШЕ ЦРВЉИВЕ ЈАБУКЕ!

Овим позивом обраћају се купцима фармери из околине Лос Анђелеса. И, ма колико чудно изгледало, црвљиве јабукe купују се много више од „здравих“ на које се први нису полакомили. А нису због тога што су плодови, сочни и привлачни на изглед, прескани разним хемикалијама убиственим за штеточине, али штетљивим и за људе.

СТРАХ И ТРЕПЕТ КИНЕСКОГ МОРА

КРВАВА ХСИ КАЈ

Сметени и изненађени Чинг пристао је на све и није се покајао: већ у првој бици девојка се борила као пет гусара заједно!

Не зна се да ли су се људи више плашили окривности или дивили лепоти ове девојке која се родила као робинја у неком приморском селу.

Једног дана село је напао пират Чинг, чувени грбавец који је сакупио огромно богатство пљачкајући бродове у великим кинеским лукама, и отео младу Хси Кај. Када је девојка доведена пред њега и ослобођена веза којим су јој биле спутане руке и ноге, као тигрица је полетела на гусарског вођу и зарила му ноке у лице. Очаран њеном лепотом и дивљом наравн, Чинг је одлучио да је узме за жену, али му је одлучна девојка прво поставила услов: да јој допусти да командује делом његових пиратских бродова.

Сметени и изненађени Чинг је пристао на све и није се покајао: већ у првој бици Хси Кај се борила као пет искусних гусара заједно!

Одсецање ушију за напну

А када је грбави Чинг умро, његова удовица, прелепа Хси Кај, преузела је команду и ускоро се показала не само као немилосрдни вођа већ и као генијални стратег за поморско ратовање. Гвозденом руком владала је пиратима и ко год би прекршио њену заповест, знао је да га чека ужасна али брза смрт: један гусар би зграбио несрећника за перчин, други му сео на груди док би целат једним замахом сабље обављао посао.

Улогу целата често је преузимала и сама Хси Кај.

За самовољни одлазак на обалу казна је била одсецање ушију, а у поновљеном случају, пошто преступник упију више није имао, одрубљење главе. Ни један гусар није смео ништа да задржи од ствари и драгоцености које би опљачкао. Морао је све да преда у такозвани општи фонд из кога би му била исплаћена само истина вредности донете робе. Све остало припадало је Хси Кај.

Прикривање пљачке доносило је смртну казну као и напастовање заробљених жена, јер су девојке морале бити нетакнуте да би се за њих постигла већа цена на тржишту робова. Прекршиоци ове наредбе били су прво кастрирани затим рашчеречени.

Ипак, најстрашнија смрт, спора и праћена маштовитим кинеским мучењем, чекала је кукавице. Зато су се њени гусари утркивали да докажу храброст.

Десет година је тако Хси Кај владала Кинеским морем и обалским подру-

чјем Кине. Цар је непрестано слао своје ратне бродове да униште пирате, али његова флота увек би бивала поражена. Када је армада адмирала Кво Ланга уништена 1808. године, према опису једног очевица, „тела погинулих су пливала око цунки као снопље: У тој бици Хси Кај је изгубила огроман број гусара, али на месту једног убијеног као да је долазило десет нових бораца“.

Као мајмуни

При другом сукобу, огромна флота генерала Лин Фа дала се у бекство кад су се пред њом појавиле небројене пиратске цунке. Хси Кај је издала наређење за гоњење и велики лов је почео. Срећа јој се осмехнула тек кад је ветар престао и једра спласла као изборане крпе.

Њени гусари су, с ножевима и сабљама у зубима,

скочили у воду и запливали према непокретној царској флоту. Подивљали од деловања неке мешавине алкохола и барута коју су истијали пред сваку битку да би се срчаније борили, пирати су се као мајмуни успентрали на бродове генерала Лин Фаа и започели страشان покољ.

Једино је, од свих њених противника, адмирал Цуен Моусун имао изгледа да победи несавладиву Хси Кај када је успео у једном сукобу да запали једра и ужарију на пиратским цункама и прецизном ватром обори њихове катарке. Чак је и командни брод Хси Кај био тешко оштећен, али је храбра гусарка настављала битку и не помишљајући на предају. Са кривом сабљом у руци борила се као лавица, убивши или ранивши већи број царских војника пре но што је погодило зрно из мускете.

Због ове ране, Хси Кај је наредила својој флоту да се повуче из битке и неопрезни адмирал Цуен је одахнуо уверен да је постигао победу. Само неколико сати касније, док је славио велики успех, стражари су му јавили да се пиратске цунке поново појављују, овог пута са свих страна, и да је царска флота потпуно опкољена.

Тек тада је адмирал увидео да је начинио неопростиву грешку што непријатељске лађе није прогонио и уништавао једну по једну, али било је касно за кајање. Раштркана по мору и неспремна за борбу, његова флота је убрзо постала лак плен: после битке у животу је остало само стотину царских војника.

Ускочили су у барку

На сваки напад царске флоте, Хси Кај је узвраћала пљачкањем кинеских села и градова. Хиљаде мушкараца, жена и деце одводила је у робство да би их касније продала. Записи кажу да се после њених похода у селима кроз која би прошла није могао да чује ни псећи лавеж ни квоцање кокошки. На челу 500 цунки Хси Кај је једном напала чак и град Шаон-тинг и том приликом заробила око 400 мушкараца и жена.

Септембра 1809. године Ричард Гласпул се враћао барком на свој брод „Маркиз од Елија“ који је припао „Источноиндијској компанији“, када га је пресрела гусарска цунка и заробила заједно с осталим морнарима.

„Око двадесет људи див љег изгледа ускочило је у барку држећи у свакој руци кратку сабљу. Једну су нам упрли у грло а другу у груди чекајући знак свог официра да нас побију“, писао је касније Гласпул о свом првом сусрету с гусарима. Срећом по њега, били су одведени на брод Хси Кај и ускоро је за њих затражен огроман откуп.

У међувремену, док су чекали откуп, понудила им је да се боре на њеној страни. Ко не би пристао милом, прихватио је силком: тврдоглавим заробљеницима везиване су руке на леђа а затим свезани за конопца спуштени с катарке. И док би висили у ваздуху, гусари су их бичевали све док не изгубе свест. Тада би их на конопцу подизали све до врха катарке, остављали тамо обешене око један сат, а потом спуштали на палу бу и понављали мучење све док несрећници не умру од батина или пристају да се боре на страни Хси Кај.

Гласпул је избегао ово болно „убеђивање“ прихвативши одмах све услове окупације гусарке. Ускоро је командовао највећим топом и постао њен миленик. Зато га је у свакој бици прескала чаробном водом справљеном од белог лука да би га смрт минимизира, што се заиста и догодило неколико пута: једном кад је у ваздух одлетела месингана плоча на којој је стајао а други пут кад га је топовско буле тешко 6 килограма промашило за неколико десетина сантиметара.

Најзад спасен!

Млади енглески официр био је сведок њене необичне суровости. У својим записима наводи да је за сваку непријатељску главу плаћала по 10 долара и да је својим очима гледао како понеки гусари доносе после битке пет до шест глава да би примили награду.

Кинески цар, узалудно се борећи деценију и више против необичне гусарке, најзад је морао да капитулира: објавио је амнестију за све пирате који се буду предавали и почели миран живот. Хси Кај је прихватила „руку помирења“, распустила флоту и населила се на копну где је, с царевом невољном дозволом, стала на чело велике кријумчарске организације.

Умрла је необично богата и поштована тек у дубокој старости, не показавши се никад што је водила тако распуштан и крволочан живот.

А Ричард Гласпул? Он је ослобођен много раније, када је власник брода „Маркиз од Елија“ исплатио откупнину у износу од 3.000 долара. Из списка које је оставио за собом реконструисан је живот на кинеским гусарским дунцима почетком 19. века.

С. К.

НАЈЛЕПШИ КРАЈЕВИ НАШЕ ЗЕМЉЕ

Мало кварнерско острво Сусак вековима је онакво какво је било и у даљој прошлости. Захваљујући положају на самој ивици познатог јадранског архипелага, као и сиромашном и неплодном тлу, Сусак није никада привлачно завојевао. Због свега тога, малобројни становници овог острва сачували су вековне обичаје, начин живота и борбе да од оскудне природе отку што више.

Данас на Суску живи још око 380 породица у шест главних породичних заједница са нешто преко 1500 житеља. Само село Сусак састављено је од збијених камених кућа и вијугавих уских улица које воде ка луци. Острво је без ливада и шума и саврло мало обрадивог земљишта па се Сушчани највише баве риболовом, виноградарством и локалном поморском трговином. У новије време на острву је изграђена и фабрика рибљих конзерви.

Упућени једни на друге, становници овог острва су јаво развили дух заједничтва, јер је то за њих био једини начин опстанка. Вековима су живели као једно племе, са заједничким општим добрима — лука, увале, цистерне — и заједничким радом. Улов рибе увек су делили у једнаке делове, по „каблић“.

Од 1771. године, када је италијански филолог и природњак Алберто Фортис скренуо пажњу научника на ово наше острво, његово становништво не престаје да занима антропологе, дијалектологе, етнологе, лекаре итд. На острву се среће и ендегмија, тј. бракови међу сродницима, која је неминовна у тако малобројној заједници. На Суску је било примера склапања бракова и између првих рођака а истраживања су по-

СУШАЧКЕ МИНИ СУКЊЕ

тврдила тачност нових генетичких гледишта да код биолошки здравог становништва не мора бити штетних последица по потомство из тих веза.

Због лепог пејзажа, доброт вина и занимљивих људи, Сусак све више привлачи и пажњу туриста. Нарочито су им лепе и небичне женске ношње: неупућенији би овде видели

колевку мини-сукње, а моћутим није тако: карактеристичне сусачке сукње почеле су да се скраћују негде двадесетих година, као повођење за ондашњом модом. Витким Сушчанкама, истина, лепо стоје, када у опанцима, с црвеним, плавим или белим чарапама, са штирканом, угласто повезаном марамом, грациозно и лако но-

се товар на глави — нарамак дрва, каблић вина или рибе.

А људи су пријатне нарави: шкрта и сурова при рода развила је у њима марљивост, озбиљност и упорност али исто тако и домишљатост, духовитост и ведрицу.

Р. Р.

КЛУБ СПОРАЋА

У Њујорку постоји клуб с необичним називом „Клуб спораћа“. Његови чланови чврсто се придржавају два једина клубска правила: „не жури“ и „боље икад, него никад“.

Тако су, на пример, чланови „Клуба спораћа“ недавно протестовали против рата из 1812. године. Ево и једног старијег примера: Клуб је организовао колективну посету Светској изложби у Њујорку која је одржана 1939. — 1940. године — тек пошто је изложба била затворена. Поред тога, чланови клуба увек једу бајат хлеб, а у радњама купују кекс чији је рок употребе одавно истекао.

НАУЧНИК И ОБЛАЦИ

Током 1895. године француски физичар Анри Бекерел проучавао је фосфоресценцију — појаву да неке материје пошто су биле осветљене и даље извесно време саме светле у мраку. Он је вршио испитивања тако што је тим фосфоресцентним материјама деловао на фотографску плочу. Када је на овај начин хтео да испита један уранов минерал, није могао експеримент да изведе како је замислио, јер су тих дана облаци заклањали Сунце.

Очекујући да се време пролетипа, Бекерел је уранов минерал оставио у ормачу, где су иначе стајале и фотографске плоче. По-

сле неколико дана приметио је да је минерал деловао на најблиску фото-

графску плочу, иако је била заштићена непрозирном црном хартијом.

Заинтересован овом по-

јавом, искусни физичар је извео нови експеримент. Сада је уранов минерал поставио на фотографску плочу заштићену црном хартијом, а између њих убацио метални новчић.

Када је касније развио плочу, на њој је видео јасан лик новчића — уранов минерал је на фотографску плочу деловао „сам од себе“, до тада непознатим зрацима.

Ово откриће привукло је пажњу многих научника, у првом реду брачног пара Кири. Бројна испитивања су показала да су узрок томе промене које се догађају у атомском језгру и јављају у виду радиоактивног зрачења.

Микијев
ЗАБАВНИК
ИЗЛАЗИ СВАКОГ
ПОНЕДЕЉКА

БИТКА КОД СТЕФАНИЈАНЕ

Збавивши уз помоћ властеле оца с престола Душан се 1331. године крунише за краља (16. априла 1346. у Скопљу крунисан је за цара Срба и Грка). Даровит и способан војсковођа, ојачавши централну власт, са добро организованом војском креће у освајања византијске територије да би 1334. године избио пред сам Солун. Да би спречио упаде угарских трупа са севера, склони мировни уговор са византијским краљем Андроником III. Ускоро умире Андроник III и у Византији настају жестоке борбе око престола. Јован Кантакузин, један од претендента на византијски престо обраћа се Душану за помоћ и јула 1342. године у Приштини склапају савез. Душан је Кантакузину доделио српске одреде под командом великаша Оливера и Вратка. Међутим, већ у првом походу на територију Византије Кантакузин трпи неуспехе. Због тога, као и због сукоба око интереса, долази до раскидања савеза. Кантакузин сада тражи помоћ од Османлија који све чешће предузимају напад-

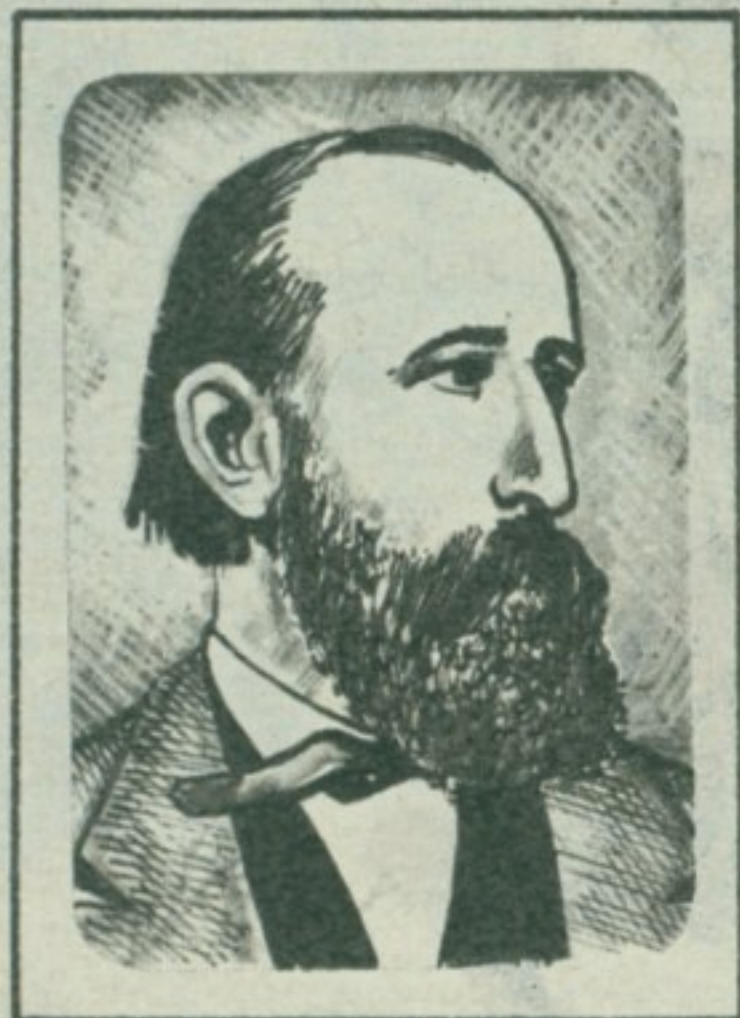
кашке походе на југ Душанове државе.

Повратак Османлија у Малу Азију преко Балкана, после пораза једног одреда флоте у сукобу са Венецијом, кипарским краљем и папом на западним обалама Халкидика, искористио је Душан да им се „освети“ за раније упаде и плаче и послао на њих одред тешке коњице, под командом војводе Прељуба.

Српска коњица сусрела се крајем маја 1344. са око 300 Османлија код Стефанијане, места на путу између Солуна и Сереза. Видевши надмоћнијег непријатеља, Турци се повлаче на стрмо узвишење неприступачно српској тешкој коњици. Војвода Прељуб тада наређује да се коњи оставе у подножју и коњаници пешнице крећу ка врху. Али, Османлије се брзим маневром спуштају незапоседнутом страном и залазе им за леђа. Појавивши остављене коње српске коњице, нападају изненађене Србе и наносе им пораз. Био је то први директан окршај Срба и Турака.

Брем на Фрушкој Гори

Чувени познавалац, ишцица био је изненађен кад је на Војвођанском небу угледао велику грабљивицу огромних крила и белој репа.

У пролеће 1877. године од Беча низ Дунав пловила је лађа на чијем прамцу је стајао висок човек лица зараслог у браду. С осмехом на лицу посматрао је шуме на обалама Дунава и небо изнад њих. Кад би у њима видео велике, тамне птице како нечујно крстаре раширених крила, очи би му засјаде и преко лица се разлио осмех задовољства. Тада би се окренуо раскошно одевеном човеку до себе и потапшао га по рамену.

Овај човек с великом црном брадом био је Алфред Брем, један од најчувенијих познавалаца тајни живота готово свих врста животиња Европе и Африке. Заједно с аустријским престолонаследником Рудолфом, на лађи што је пловила низ Дунав, путовао је у — Војводину.

СТРУЧЊАК У ОПАСНОМ ГНЕЗДУ

Аустријски престолонаследник Рудолф, који је био познат ловац и добар познавалац и љубитељ птица, позвао је почетком 1877. године четрдесет ос-

могодишњег Брема да заједно организују експедицију која ће отпутовати у Војводину да реши такозвано „орловско питање“. Наиме, у то време међу научницима који су се бавили животом птица било је неспоразума и сукоба око тога да ли су сури орао и орао златаш једна иста птица. Како је у нашој земљи, нарочито у Барањи и на Фрушкој гори, тада било много орлова готово свих врста, славни Брем је радосно прихватио престолонаследников позив и кренуо у Војводину.

Кад је експедиција упловила у наше крајеве, Брем је био задивљен густим шумама, зеленом равницом, јеленима, ритовима с много риба, а највише су га интересовале многобројне врсте птица.

Због свега тога често је тражио да се лађа заустави готово свуда где је могла да пристане, излазио је на обалу, залазио у шуме и дуго разгледао птичја гнезда, посебно легла орлова. Наши шумари и лутари, ловци и сељаци водили су расположеног научника до орловских гнезда која су видели и обележили раније.

За четрнаест дана Брем је успео да разгледа двадесет гнезда орлова што је био велики успех, с обзи-

ром да су настајале ових великих и опасних грабљивица често готово неприступачне. Прокрстарио је Барању и Фрушку гору, где су орлови били нарочито чести, успео да реши „орловско питање“ и да утврди да су сури орао и орао златаш само две варијанте једне исте врсте ових грабљивица.

Али, био је више него изненађен кад је на небу Панонске низије угледао велику птицу огромних крила и — белог репа.

ОРАО НАД ОРЛОВИМА!

Брем је знао само да је то орао, али је био уверен да та врста још није запажена ни описана у научној литератури о птицама.

Како су орлови ове врсте мање неприступачни од сурог орла и како редовно живе у равници и ско вода, научник је могао да несметано посматра велике поносне орлове белог репа. Разгледао је њихова гнезда, дуго пратио лет, посматрао чиме се хране и како живе и касније забележио да је то нова, до тад непозната врста — орао белорепац.

Иако се не плаши човека с пушком, орао белорепац је највећа грабљивица од свих орлова. Старије птице имају реп беле боје и по томе се најлакше разликују од других врста орлова. Бремова експедиција успела је да ухвати или убије неке орлове белорепаце и Брем је утврдио да дужина тела ове птице износи 75 до 86 сантиметара, а распон крила до два и по метра! Ова врста орла напада готово све што плива, лети, трчи: рибе, јаребице, фазане, дивље патке, сине, овце, младе псе или мачке. Од хране не избегава ни лешине.

Брем је био одушевљен гостопримством и помоћи наших људи свуда где је долазио. Остало је забележено да је становништво Ковиља приредило научнику свечан испраћај кад је одлазио. Претпоставља се да је Брем том приликом посетио и новосадски рит.

После овог открића орла белорепаца, научници у Европи су посветили више пажње птицама које живе у нашим крајевима, посебно орлу чије је постојање први забележио чувени Брем. Захваљујући њима, ова птица, која је код нас заштићена законом, испитана је потпуно. Белгијски научници др Свитенес и др Гронеудулм неколико пута су боравили у Војводини само због великог орла белог репа.

И. Лончар

ИЗУМИ ВЛАКАНА »СВИЛЕНИ НАЈЛОН«

После другог светског рата потребе за свилом у свету биле су све веће. Ово влакно, с обзиром на његове особине, имало је широку примену не само у текстилној индустрији, него и у другим областима технике, а коришћено је и за војне потребе. А дуго година тржиштем свиле у свет владали су јапански произвођачи свиле.

Многи научници, финансирани од великих хемијских фирми, покушавали су да добију неко вештачко влакно које би по својим особинама било слично свили, и да се на

тај начин ослободе великог престижа јапанских произвођача.

Међу овим научницима био је и амерички хемичар Валас Хјум Каротас. Он је са свим истраживањима почео 1928. године, а прво жељено влакно, које је касније названо најлон (nylon), добио је 1932. године. Индустријска производња најлона почела је 1938. године.

За научника Валаса Каротаса причало се да је оног дана када је добио прве узорке новог влакна исте бацрио на један сто, и верујући да је нашао достојну замену свили узвикнуо: Now You Lousy Nippones! (што би у слободном пре-

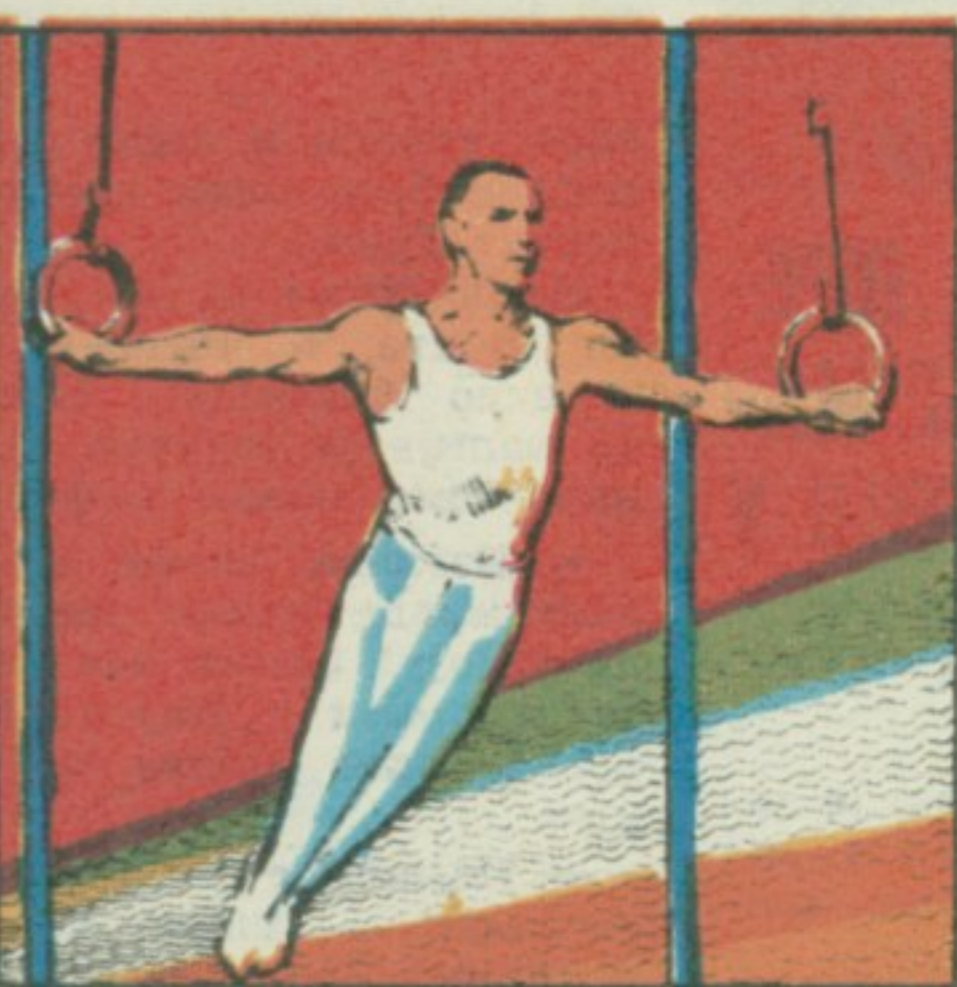
воду значило: Ево, синови Нипона, и ми то можемо!).

Када је новом влакну требало дати име сетили су се ове научникове реченице, па је од почетних слова изговорених речи настала сложеница — NYLON.

Према другој верзији, која је вероватно ближе истини, најлон односно nylon, настао је од New York Pilon, због тога што је ово влакно први пут приказано на изложби у Њујорку, а било је изложено на постољу (Pylon) чувене њујоршке статуе Слободе.

5

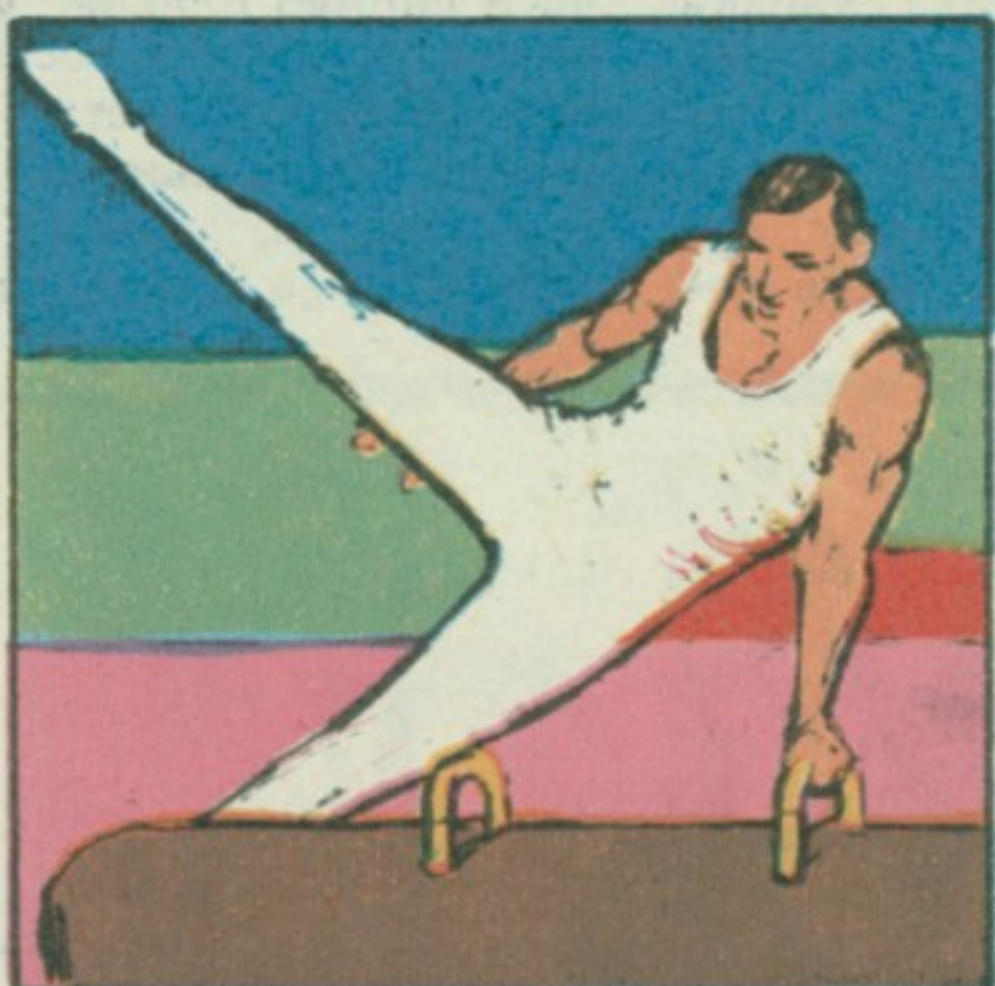
ЈУГОСЛОВЕН с највише олимпијских медаља је гимнастичар Леон Штукељ из Марибора. Он је освојио две златне медаље 1924. и једну 1928. године, једну сребрау 1936. и две бронзане 1928. године. Његова специјалност биле су карике и вратило.

6

МИРОСЛАВ ЦЕРАР је једини југословенски спортиста који је после рата освојио две златне медаље: у вежбама на коњу са хватаљкама 1964. године у Токију и 1968. године у Мексику. У Токију је освојио и бронзану медаљу за вежбу на вратилу.

7

ЈУГОСЛОВЕНСКИ фудбалери освојили су три сребрне медаље на олимпијадама одржаним 1948. 1952. и 1956. године и једну златну на Олимпијади у Риму 1960. године. На последње три олимпијаде Мексико 1968, Минхен 1972. и Монреал 1976. нису успели да се квалификују.

8

СЛЕДИЋЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ имају 101 златну медаљу, али ниједан њихов атлетичар још није успео да освоји титулу олимпијског победника у ходању.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

ИНСПЕКТОР ОКЦА поставља вам данас нову криминалистичку загонетку. ДОБРО ПОГЛЕДАЈТЕ СВАКИ ДЕТАЉ НА ЦРТЕЖИМА И ПАЖЉИВО ПРОЧИТАЈТЕ СВАКУ ИЗГОВОРЕНУ РЕЧ.

ОГРИЦА ЈЕ НЕСТАЛА

НЕКА ЖЕНА ОБАВЕСТИЛА ЈЕ ИНСПЕКТОРА ОКЦА ДА ЈОЈ ЈЕ ДОК ЈЕ БИЛА У БИОСКОПУ НЕКО УКРАО СКУПОЦЕНУ ОГРИЦУ С ВРАТА.

ИНСПЕКТОРЕ! НЕКО МИ ЈЕ У БИОСКОПУ УКРАО ОГРИЦУ С ВРАТА!

СИГУРНО СТЕ ГЛЕДАЛИ АРСЕНА ЛУПЕНА?

ЈЕ-САМ!

КАД САМ УШЛА У САЛУ ИМАЛА САМ ЈЕ НА СЕБИ. ЕВО ВАМ ФОТОГРАФИЈЕ ДА ВИДИТЕ КАКО ЈЕ ИЗГЛЕДАЛА!

ЗНАТЕ, ТО МИ ЈЕ ДРАГА ПОРОДИЧНА УСПОМЕНА! СРЕДОМ, БИЛА ЈЕ ОСИГУРАНА!

ВЕОМА ЈЕ СКУПОЦЕНА!

КАКО ЈЕ ОНДА НИСТЕ БОЉЕ ЧУВАЛИ?

ХМ! МЕНИ СЕ СВЕ ЧИНИ ДА СТЕ ВИ СВЕ ТО ИЗМИСЛИЛИ САМО ЗБОГ ОСИГУРАЊА!

БРАВО, ИНСПЕКТОРЕ! ПРАВИ СТЕ ШЕРЛОК ХОЛМС!

ШТА МИСЛИТЕ, ДРАГИ ЧИТАОЦИ, ШТА ЈЕ НАВЕЛО ИНСПЕКТОРА ОКЦА ДА ПОСУМЊА У РЕЧИ "ПОКРАДЕНЕ" ЖЕНЕ? АКО СТЕ ПОГОДИЛИ, ЧЕСТИТАМО! А АКО НИСТЕ, ПОГЛЕДАЈТЕ РЕШЕЊЕ НА 35. СТРАНИ.

МАСКАРАДА КАРЛА ГРА

РАТ ШПИЈУНА

КАПЕТАН ТРЕНЧ ЈЕ ЛЕГАО НА ПОД И ПАЖЉИВО ГА ПРЕТРАЖИВАО ЛУПОМ. КАД ЈЕ НАШАО СИТНЕ КОМАДИЋЕ МАТЕРИЈЕ СЛИЧНЕ ЦЕЛУЛОЗИ, БИО ЈЕ СИГУРАН ДА ЈЕ НЕКО У ТОЈ ПРОСТОРИЈИ УПОТРЕБИО ФОТОГРАФСКИ АПАРАТ.

Половином 1910. у Глазгов је допутовао швајцарски сајција Карл Гравс. Запослио се код једног уметничког столара који је израђивао лепе кутије за сатове. Весели и говорљиви Швајцарац, чији је посао био да у готове кутије монтира сатове, брзо се спријатељио са столаревим шегртима, а понајбоље са његовим првим помоћником, једним старим токарком. Није прошло дуго а упознао је и његовог сина Цимија који је радио као цртач у „Бедмору“, у фабрици топова.

Цими и Карл Гравс виђали су се од тада готово сваког дана, удварали се девојкама и испијали кригле пива. Сваке суботе Карл је био драг гост у токарској кући. Ускоро, Карл Гравс се тамо и преселио.

Једне вечери Цими се вратио кући блистајући од задовољства.

— Треба да израдимо толико планова за нове топове и нишанске справе да ће бити лепа пара! — похвалио се.

ИЗА ЗАМРАЧЕНИХ ПРОЗОРА

Следећег месеца цртач је радио у ноћној смени, од осам до четири изјутра. Од четири сата Конструкционо биро је био празан до шест кад су долазиле чистачице.

Једног зимског јутра вратио се из фабрике у пола пет, прогутао два-три залогја, па се свалио у кревет и заспао као заклан. Десетак минута касније у сајцијиној соби се упалила светлост. Карл Гравс је са кутијом позоришне шминке стао пред огледало. Преко својих танких обрва налепио је густе, риђе, а на ретку плаву косу навукао риђу перику. Штапићем је извукао неколико линија између обрва и корена носа. Био је задовољан. Свако би, при штуром светлу, могао да га замени са токарским си-

ном. Још кад буде натукао качкет на чело!

На прстима, с торбом у руци, ушуњао се у ходник. Са чивилука је узео пријатељеву кабаницу и качкет. Опицао је рукометне кабанице. У њему су били кључеви Конструкционог бироа.

Врзим корацима је изишао из куће и упутио се према фабрици „Бердмор“.

љених питања сазнао је од цртача где је отприлике Конструкционо биро. Без муке је стигао до њега, откључао врата и ушао.

У мраку је из собе извукао два велика табака црног папира и њиме застро прозоре. Онда је упалио светлост. Брзо је другим кључем отворио метални орман и из њега из-

нуо три пута. Вратио је затим планове у орман и, уклонивши све трагове, изишао.

Још три пута се Карл Гравс прерушавао у цртача и снимао планове у фабрици. Сваки пут после посете фабрици састао се с једном неупадљивом младом женом, Мери Мек Кејн која је радила за не-

Сањиви вратар на капији мрзовољно га је поздрављив климањем главе и пропустио га без речи. Карл Гравс је похитао фабричким ходницима. Из лукаво постав-

вадио планове. Изабрао је три оригинална цртежа и раширио их по поду. Онда је из торбе извадио фотоапарат, попео се на столицу. Магнезијум је пла-

мачку обавештајну службу.

ОБАВЕШТАЈАЦ СТУПА НА СЦЕНУ

У то време свет се налазио на прагу рата. Британско Министарство морнарице тражило је од фирме „Бедмор“ да што пре испоручи топове и нишанске справе којима ће бити наоружани новосаграђени ратни бродови. Шефови Сикрет-сервиса, британске обавештајне службе, добро су знали да ће журба умањити опрезност и да ће непријатељски обавештајци покушати да то искористе и продру у фабрику. Због тога се једног дана у „Бедмору“ као шеф вра-

тара, чувара и чистача запослио британски агент капетан Тренч.

Карл Гравс је, не слутећи ништа, и четврти пут посетио фабрику. Вратар са капије је изјутра саопштио свом новом шефу:

— Изгледа, шефе, да се наш млади цртач заљубио до ушију! Сваки час нешто заборави у Бироу. Јутрос је опет дошао по нешто.

— Најлепше је бити заљубљен! — шеретски се осмењнуо Тренч.

Тајни агент је спокојним корацима прошетао кроз ходнике до Конструкционог бироа и чим је отворио врата осетио је лаки мирис који га је подсетио на магнезијум. Легао је на под и пажљиво га претраживао кроз лупу. Кад је нашао ситне комадиће неке материје сличне целулози, био је сигуран да је неко у просторији недавно употребио фотоапарат.

Неколико дана касније Мери Мек Кејн је обавестила Карла Гравса да је у Глазгов стигла комисија морнаричких официра и инжењера који су дошли да приме топове, али су уједно понели и планове за нове уређаје и оружје које „Бердмор“ треба да израђује.

— Чувајте се! — упозорила је пре разговора шпијунка свог колегу. — Наши агенти су сазнали да је у Глазгов допутовао један британски обавештајцац кога називају капетаном Тренчом.

Лукави Гравс је претпоставио, и био је у праву, да су планови које је донела комисија закључани у Конструкционо бироу у фабрици. Али, није хтео да ризикује и губи време приликом тог последњег упада у фабрику. Одлучио је да их једноставно украде и нестане, али је пре тога морао да се увери постоји ли у фабрици опасност која се зове капетан Тренч.

Увече се Гравс нерасположено пожалио цртачу:

— Газда ми је наредио да до сутра направим цртеже неких кутија, а заборавио сам цркље у радионици. Не би ли ти могао да ми донесеш твоје из фабрике?

Гравс је имао добар предосећај. Цртач је отишао у фабрику где га је Тренч, наравно, ухапсио. Искусном контраобавештајцу је већ после првог саслушања било јасно да је цртач невин и да је његов швајцарски пријатељ птичица коју тражи. Али, кад је стигао до токарске куће, било је касно. Птичица је одлетела.

Тренч је знао да има посла с вештим противником који је мајстор у маскирању. Био је уверен да тај

БАЈАЗИТ УБИЈА БРАТА НА КОСОВУ

Почетак битке на Косову 28. VII 1389. био је у знаку успеха српске војске. Вук Бранковић, који је предводио десно крило, потиснуо је одреде под командом Јакуба, сина султана Мурата. У тим тренуцима је Милош Обилић убио султана а међу Турцима је настала пометња. Други син убијеног Султана, Бајазит зван Илдерим (муња), реаговао је енергично: прикупио је трупе у резерви за одлучан напад на Србе и — убио Јакуба.

По Бајазитовој верзији то је учинио јер је Јакуб претрпео пораз и упаничио се, мада није неоснована ни претпоставка да га је смакнуо како би уклонио конкурента за престо.

шпијун зна да се у Глазгову налази војна комисија и да ће, док чланови комисије у хотелу „Единбург“ буду са шефовима „Бедмора“ преговарали о новим нарудбинама, покушати да се домогне планова за те нарудбе.

ДОБРОТУДНИ ХОЛАНДСКИ АДВОКАТ

Два дана после часовничаревог нестанка из токарове куће у хотел је дошао неки постарији дебелушаст холандски адвокат. Тренч је пратио Холанђанина, али није открио ништа сумњиво. Чинило се да трбушастог адвоката занимају само жене. А онда, док је холандски адвокат спокојно спавао, прсло је стакло на прозору његове собе. Холанђанин је скочио из постеље и онако бунуван пришао прозору. Угледао је ватрогасне лесте и на њима радника с торбом пуном алата.

— Опростите, сер! — извинио се радник. — Треба да поправим један олук, па сам случајно разбио ваш прозор! Јавићу дирекцији. Одмах ће га поправити!

Изјутра, пре доручка, адвокат је у холу прелистало новине, кад му приђе портир:

— Сер, траже вас на телефон!

Кад је Холанђанин пришао телефонској кабини зграбила су га два пара снажних руку и оковала лисицама. У кабину је ушао Тренч и узео слушалицу.

— Јесте ли то ви, Карло?

— упитао је женски глас.

— Да, ја сам! — рече ти хо контрабавештајца.

— У једанаест на старом месту! — настави жена.

— Не! — опрезно рече Тренч који није имао појма где је „старо место“.

— Тамо су ме видели. Чекају вас у једанаест у хотелу „Единбург“!

Изишао је из говорнице и пришао окованом Гравсу, па га смећећи се запиташа:

— Знате ли зашто сам синоћ разбио ваш прозор?

Кад је шпијун неколико других тренутака ћутао, ухватио га је за проседу косу и повукао је:

— Хтео сам да видим да ли вам је коса седа и док спавате! Били сте неопрезни. Пришли сте прозору без перике!

Затим се окренуо двојци помоћника који су стајали уз шпијуна:

— Водите га! Ја ћу остати да сачекам господинову пријатељицу!

А. Р.

Уз тандркање точкова по неравном, излоканом друму приближавала се храстовој шуми црно-жута кочија покривена дебелим слојем прашине. Одједном, иза грмља се појави маскирани коњаник с трогомим шеширом на глави и дадо знак кочијашу да стане.

— Освај! — узвикну он престрашен и затеже узде.

Држећи у десној руци пиштољ, маскирани човек левом отвори врата и нареди путницима да изађу. Тројица мушкарца и једна жена збуњено се загледаше.

— Шта се скањерате! — дрекну човек и муну пиштољем дебелог младића који је био најближи врагима. Овај се трже као опарен и у једном скоку се нађе напоље. За њим изађоше и остала двојица.

У кочији је сада била још само постарија жена. Љубазно се осмехнувши, разбојник јој пружи руку и поможе да изађе.

Збуњена овом неочекиваном променом понашања, жена промуца „Хвала!“ и прихвати пружену руку. Тренутак касније, готово се извињавајући, разбојник јој узне торбицу с новцем и ковчежић с драгоценостима. Пошто је „олакшао“ и њене сапутнице, баци се у седло и несташе у шуми.

Био је то Дик Терпин, један од најчувенијих енглеских друмских разбојника и човек, о којем су, уз топло огњиште у дуге зимске ноћи, касније испредале легенде!

РАЗБОЈНИЧКО ПРИЈАТЕЉСТВО

Дик Терпин је рођен у Есексу 1706. године. О његовом детињству се не зна много али је познато да је, чим је изучио месарски занат, отворио сопствену радњу. Убрзо његови суграђани нису могли да се начуде како то да се њему исплати да по врло ниским ценама продаје своју робу. А онда, једног дана, на видело је избила исти-

ИСТИНА О ДИКУ ТЕРПИНУ

ЗАХВАЉУЈУЋИ НЕПОЗНАТОМ ПЕСНИКУ, ЈЕДАН КРАДЉИВАЦ И УБИЦА ОД КОЈЕГ ЈЕ СТРЕПЕЛО НЕКОЛИКО ЕНГЛЕСКИХ ПОКРАЈИНА ПРЕТВОРЕН ЈЕ У ЛЕГЕНДУ.

на: Дик је ноћу по оближњим фармама крао краве и живину!

Озлојеђени и огорчени фармери тужили су га суду, али пре него што је и издат налог за хапшење, Дик Терпин се одметнуо у шуму.

Ускоро, он се придружио групи разбојника који су пресретали усамљене путнике, пљачкали фарме па чак и убијали оне који су им се одупирали. Није прошло много времена, а Дик, који се посебно истицао окрутношћу и дрскошћу, постао је вођа банде. Међутим, не задуго, јер готово сви чланови његове банде били су на превару ухваћени и стрпани у тамницу. Дик је успео да избегне замку, али је

зато морао за извесно време да се притаји.

Једног дана, јашући густим друмом срео је Тома Кинга, такође разбојника и међу њима је убрзо — склопљено пријатељство. Неколико месеци њих двојица пљачкали су кочије и усамљене путнике а нису се либили да нападну и куће у граду. Готово цела земља стрепела је од њих, али су разбојници све то вешто избегавали.

СВЕ ЗБОГ МАРКЕ!

Најзад, после неколико месеци група војника на челу с окружним судијом успела је да их опколи у њиховом шумском склоништу. Кинг је предложио да се боре, до последњег метка али Дик је имао дру-

ги план. Испаливши свом пријатељу хитац у леђа, искочио је кроз прозор и побегао док су стражари били забављани разбијањем врата!

Схвативши да више не може да изађе на крај са сталним потерама, Дик је прибегаво лукавству и под именом Џона Палмера отворио месарску радњу у Линколншајру. Као и некада, поново је крао пилиће. Међутим, како су суду убрзо почеле да пристижу жалбе фармера, Дик је, уплашен да ће га открити, послао писмо брату у Лондон молећи га да му пронађе неко склониште. И ове би било у реду, да није заборавио да стави марку на писмо.

Пошто је његов брат одбио да плати поштарину, оно је враћено њему назад, у Линколншајр. Случај је хтео, да један од службеника поште буде и Диков учитељ који је и после толико година успео да препозна рукопис свог некадашњег ђака. О томе је одмах обавестио окружног судију који је пожurio да ухапси Дика. Тако је, у својој 33. години, Дик Терпин најзад изведен пред суд да би одговарао за све злочине и пљачке које је извршио.

Како се могло догодити да један окорели злочинац и разбојник постане легендарна личност? Главни „кривац“ за то је, како неки сматрају, непознати песник из 18. века који је 1739. године, исте оне кад је Дик Терпин ухапшен, написао баладу о племенитом разбојнику, заштитнику жена и деце, човеку који је отимао од богатих да би давао сиромашнима. Вероватно је да је песник забунан, добре особине неког заштитника сиромашних и немоћних приписао Дик Терпину и да је то разлог велике популарности човека који је био страх и трепет за становнике неколико енглеских покрајина.

О. В.

У ПОТРАЗИ ЗА »ВЕЛИКИМ СТОПАЛОМ«

Педесетогодишњи Ирац Питер Бери крстари већ пет година огромним шумама Орегона, на крајњем северозападу Сједињених Америчких Држава. Из дана у дан, а каткад и ноћу, Бери тражи „Биг Фут“ (Велико стопало). Ко је Биг Фут? Према речима Питера Бери то је неко биће између мајмуна и човека за којим научници одавно

већ трагају. Бери је до сад срео око 90 људи који су тврдили да су видели Биг Фута и да је он висок преко два метра, тежак преко две стотине килограма, и да, осим на лицу, шакама и стопалима, свуда на себи има дебело крзно. Да ли Биг Фут заиста постоји или не, он, као и снежни човек, постоји само у машти домородаца — показује време.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ПРОФЕСОР ОМЕГА

НАЈБОЉА
ДЕЛА
ОМЛАДИНСКЕ
КЊИЖЕВНОСТИ
У СТРИПУ

Александар о Зима о ТРИ МУСКЕТАРА

ПАЗИЗ 1625.
ГОДИНЕ.
ОРАНЦУСКОМ
ВЛАДА ЛУЈ XIII.
ПРВИ
МИНИСТАР
ЈЕ
КАРДИНАЛ
РИШЕЛЈЕ...

ПРИСТАЛИ-
ЦЕ ПРВОГ МИ-
НИСТРА ЖЕЛЕ
ПОТПУНУ
ВЛАСТ!

МОЖЕ ДО-
ЋИ И ДО
РАТА С
ЕНГЛЕС-
КОМ!

НАРОД ЈЕ ЗНАО ШТА СЕ ДОГАЂА НА ДВОРУ...

КРАЉ ЈЕ
СЛАБИО И
ПОД УТИ-
ЦАЈЕМ
КАРДИ-
НАЛА!

А КРАЉИЦА, СВЕШНА
ОПАСНОСТИ КОЈА НАМ ПРЕ-
ТИ, ЖЕЛИ МИР С ЕНГЛЕС-
КОМ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У ПАЛАТИ КАРДИНА-
ЛА РИШЕЛЈЕА...

ПРВИ МИНИСТАР ЈЕ
РЕШИО ДА РАЗОТКРИЈЕ
КРАЉИЧИНЕ НАМЕРЕ
ПРЕМА ЕНГЛЕС-
КОЈ!

ТО
ЗНАЧИ

... ДА МУ ЈЕ
ПОТРЕБНА
ВАША
ПОМОК!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ У МАЛОМ
МЕСТУ МЕН...

ДАЛЕКО ЈЕ
ПАРИЗ! ПРЕНО-
ЋИКУ ОВДЕ!

ПОГЛЕДАЈ ОНОГ
ТАМО! КУДА СЕ ТО
УПУТИО С ТИМ
КЉУСЕТОМ?

ХА, ХА, ХА!
ДАЛЕКО
СТИЖИ
НЕКЕ!

МЛАДИК СЕ НАМРШТИО...
РЕКАО БИХ ДА СТЕ
ХРАБРИ САМО НА
РЕЧИМА!

ПРОКЛЕТИ
ГАСКОЊАЦ!
ГУБИ СЕ
ОДАВДЕ!

ПОГОДИО СИ ДА
САМ ИЗ ГАСКОЊЕ,
АЛИ ЈА СЕ ТИМЕ
ПОНОСИМ! БРА-
НИ
СЕ!

ШТА?

ЗАУВЕК БУ
ТИ ЗАПУШИТИ
УСТА!

И БАШ КАД МУ ЈЕ МЛАДИК ВЕШТО ИЗ-
БИО МАЧ ИЗ РУКЕ...

ХВАЛА,
КРЧМАРУ!

УВЕК НА
УСЛУ-
ЖИ!

САТ КАСНИЈЕ У ЈЕД-
НОЈ СОБИ У КРЧМИ...

ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
АХ, ДА... БОРИО САМ СЕ
С ОНИМ НИТКОВОМ
И НЕКО МЕ ЈЕ ЛУ-

ПИО
ПО
ГЛА-
ВИ!

КРЕНИТЕ ОДМАХ,
МИМЕДИ! МОРАТЕ
УБЕДИТИ ВОЈВОДУ
ОД БАКИНГАМА ДА
ДОЂЕ У
ФРАНЦУ-
СКУ!

ЕНО ОНОГ ТИПА!
С КИМ ТО РАЗ-
ГОВАРА?

ЈЕ ЛИ
ТО НАРЕ-
ДИО КАР-
ДИНАЛ?

ДА! БАКИНГАМ
ЖЕЛИ ДА СКЛО-
ПИ МИР С ФРАН-
ЦУСКОМ ПРЕКО
НАШЕ КРАЉИ-
ЦЕ...

...И ТО У КРА-
ЉЕВОМ ОДСУС-
ТВУ! ЈА СЕ САД
ВРАЋАМ У
ПАРИЗ!

МЛАДИ ГАСКОЊАЦ СЕ СЕТИО
ШТА МУ ЈЕ ОТАЦ РЕКАО ПРЕ
ПОЛАСКА ЗА ПАРИЗ...

Д'АРТАЊАНЕ, НЕ БОЈ СЕ ДА
СТАНЕШ У ОДБРАНУ СВОЈЕ ЧАС-
ТИ И ПЛЕМЕНИТИХ СТВАРИ...

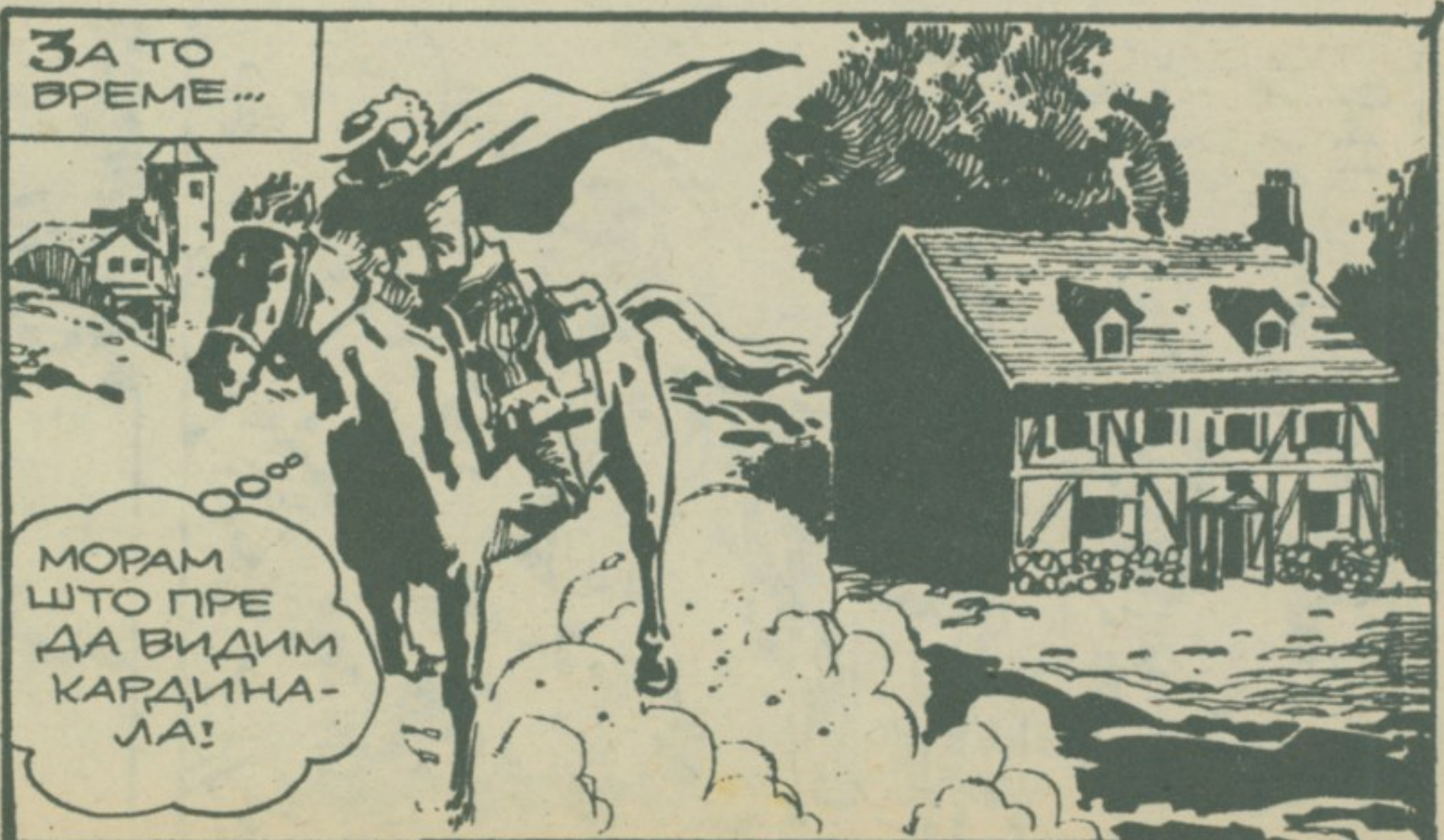
ОТАЦ ГА ЈЕ ПРЕПОРУЧИО ЈЕДНОМ
СВОМ ПРИЈАТЕЉУ, КАПЕТАНУ КРА-
ЉЕВИХ МУСКЕТАРА И Д'АРТАЊАН
ЈЕ ЗАТО КРЕНУО
ЗА ПАРИЗ...

КАКО ДА БРАНИМ
СВОЈУ ЧАСТ КАД
НЕ ЗНАМ НИ КО
МЕ ЈЕ ЛУПИО
ПО ГЛАВИ НИ
С КИМ САМ СЕ
МАЧЕВАО!

ЗА ТО
ВРЕМЕ...

МОРАМ
ШТО ПРЕ
ДА ВИДИМ
КАРДИНА-
ЛА!

СТИГАО САМ
ДА ВИДИМ САМО
КРАЈ! И МОГУ
ВАМ РЕЊИ ДА НЕ
БИСТЕ ИЗВУКЛИ
ЖИВУ ГЛАВУ ДА
СТЕ СЕ КОЈИМ
СЛУЧАЈЕМ БОРИ-
ЛИ С ЊИМ!

МОЖДА
СИ У ПРАВУ

КАКО
СЕ
ЗОВЕШ

ДАРТА-
ЊАН!
ЖЕЛЕО
БИХ ДА
ПОСТА-
НЕМ МУС-
КЕТАР!

ОД ОВОГ ТРЕНУТКА МОЖЕШ
ДА РАЧУНАШ НА МОЈЕ ПРИЈА-
ТЕЉСТВО!

АРАМИС,
ПОРТОС,
АТОС И...
ДАРТА-
ЊАН!

ЖИВЕЛИ!

СВИ ЗА ЈЕД-
НОГ, ЈЕ-
ДАН ЗА
СВЕ!

ТАКО ЈЕ ДАРТАЊАН ЗА-
ПОЧЕО СВОЈ ЖИВОТ МЕ-
ЂУ МУСКЕТАРИМА...

ОН ЋЕ БИТИ ТВОЈ
СЛУГА! ЗОВЕ СЕ ПЛАН-
ШЕ!

ЗАИСТА
МИ ЈЕ ДРАГО!

МОЈ СЕ ЗОВЕ БАВСЕН...
ОВО ЈЕ МОСКЕТОН, ПОРТО-
СОВ СЛУГА, А ГРИМО ЈЕ
АТОСОВ!

ЈОШ ИСТОГ ДАНА КРАЉ ЈЕ
ПОЗВАО КАПЕТАНА ТРЕВИ-
ЛА...

ЧУО САМ ВЕЋ О ТОМ ГАСКОЊ-
ЦУ! ПРИМИТЕ ГА У СВОЈЕ РЕДО-
ВЕ... САМО, НЕ ЖЕЛИМ ДА
РИШЕЉЕ САЗНА
ЗА ТО!

У ИСТО ВРЕМЕ НА ДРУГОМ КРАЈУ ДВОРА...

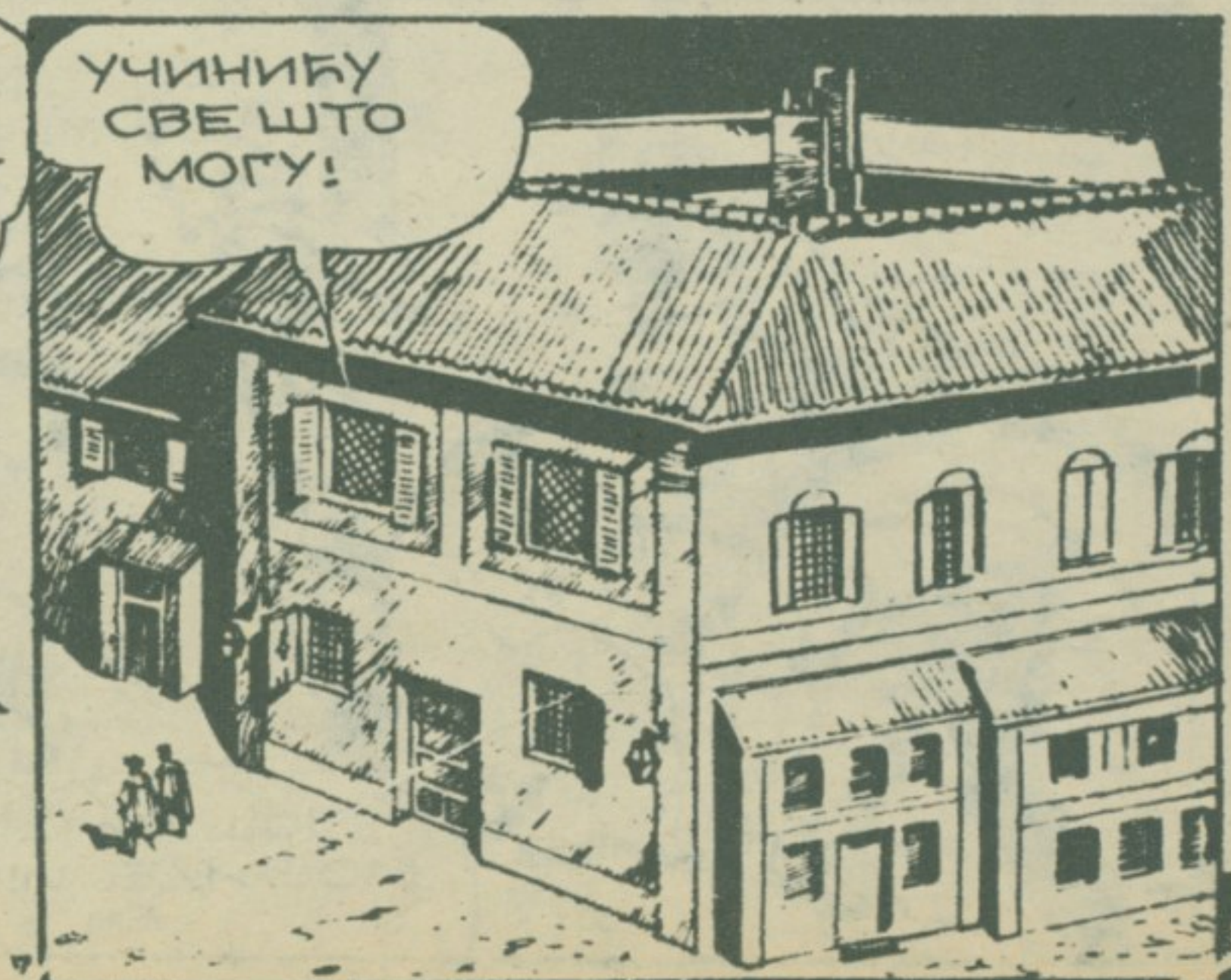
ЛОШЕ СЕ
ОСЕЋАТЕ?

НЕ, КОНСТАН-
ЦА!

САМО САМ ЗАБРИНУТА! МОЈ СУП-
РУГ ЈЕ ПОД ВЕЛИКИМ УТИЦАЈЕМ
РИШЕЉЕА, КОЈИ ЋЕ СВОЈОМ
ПОЛИТИКОМ УВУЊИ
ФРАНЏУСКУ У РАТ
ПРОТИВ ЕНГЛЕС-
КЕ!

КРАЉИЦА ЈЕ ОТВОРИЛА
КОВЧЕЖИЈ С НАКИТОМ...

УЗМИТЕ
ОВЕ ДВЕ
ДИЈАМАНТ-
СКЕ РЕ-
СЕ!

НЕКО ЈЕ СВЕ ОВО
ВИДЕО...

ХА, ХА! ИДЕМ ОД-
МАХ ДА ОБАВЕС-
ТИМ КАРДИНА-
ЛА!

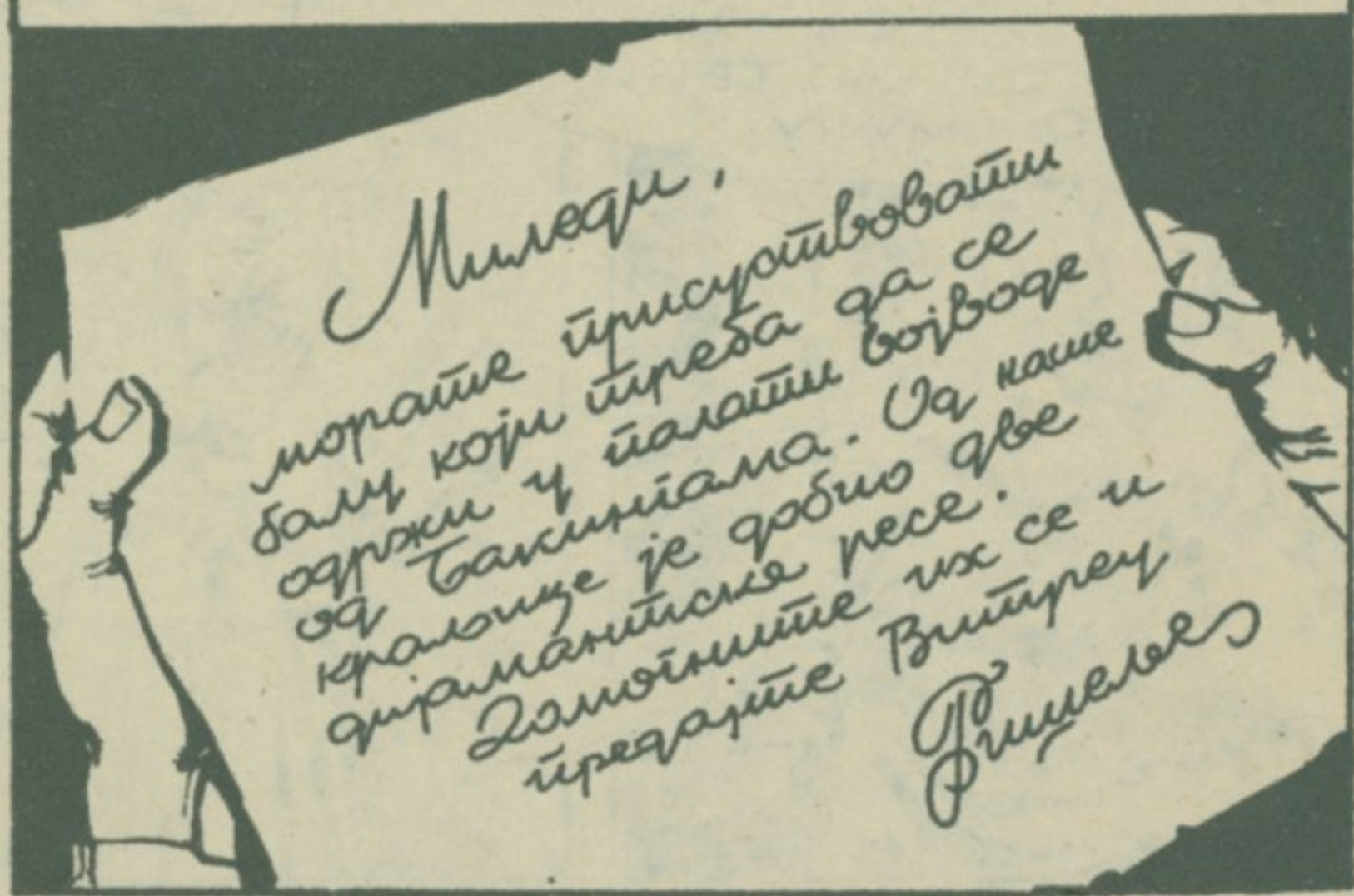
КРАЉИЦА ЈЕ ПОКЛОНИ-
ЛА ДВЕ ДИЈАМАНТ-
СКЕ РЕСЕ ОД
ОНИХ ДВАНАЕСТ
КОЈЕ ЈЕ ДОБИЛА
ОД КРАЉА!

СЈАЈНО! ВИТРЕ, КРЕНУ-
ТЕШ ОДМАХ ЗА ЕНГЛЕСКУ
И ПРЕДАТИ ПОРУКУ
МИЛЕДИ ДЕ ВИНТЕРС!

ПРВИ МИНИСТАР ЈЕ БРЗО НАПИ-
САО ПИСМО ЗА МИЛЕДИ...

А КАДА ТИ ДРАГУЉИ ДОЂУ
У МОЈЕ РУКЕ БИЋЕ ТО ДО-
КАЗ КРАЉИЧИНЕ ВЕЛЕ-
ИЗДАЈЕ!

СУТРАДАН, РИШЕЉЕ ЈЕ НАРЕДИО ДА
ДОВЕДУ БОНАСИЈЕА...

ИМАЈТЕ МИЛОСТИ!
НИШТА НИСАМ УЧИНИО!
ЗАШТО СТЕ МЕ
ЗАТВОРИЛИ?

ЈЕР СТЕ ЗАЈЕД-
НО СА СВОЈОМ ЖЕ-
НОМ ПРИКРИВАЛИ
КРАЉИЧИНЕ ИНТРИ-
ГЕ!

ОСЛОБОДИЋУ
ВАС ЈЕР СЕ НА-
ДАМ ДА СЕ ТО
ВИШЕ НЕЋЕ
ДОГОДИТИ!

МАЛО КАСНИЈЕ КАРДИНАЛ СЕ САСТАО
С КРАЉЕМ...

ТРЕБАЛО БИ
ДА ОДРЖИТЕ
ЈЕДАН БАЛ НА
ДВОРУ! ОДАВНО НИ-
СТЕ, А ПЛЕМСТВО ТО
ОЧЕКУЈЕ
ОД ВАС!

ХМ... У ПРАВУ
СТЕ!

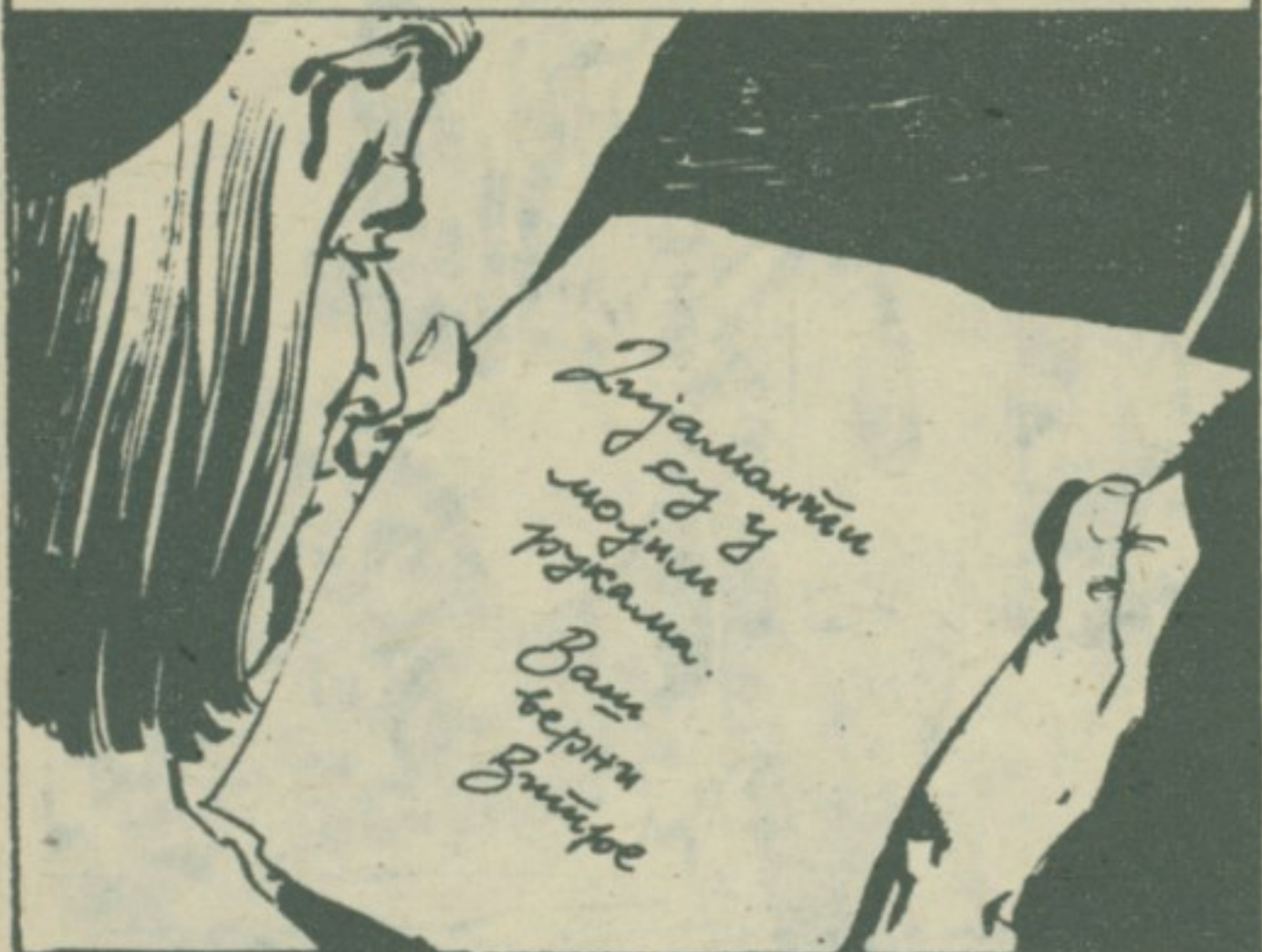

ЈОШ НЕШТО...
НИСАМ ВИДЕО
КРАЉИЦУ ДА НОСИ
ОНЕ ДИЈАМАНТСКЕ
РЕСЕ КОЈЕ СТЕ ЈОЈ
ПОКЛОНИЛИ...

ДА... РЕБИ ЋУ ЈОЈ
ДА СЕ ПОЈАВИ
С њИМА НА
БАЛУ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ
РИШЕЉЕ ЈЕ ДОБИО ПИСМО
ИЗ ЛОНДОНА...

ЗА МИЛЕДИ
ДЕ ВИНТЕР НИ-
ШТА НИЈЕ НЕ-
МОГУЋЕ!
СЈАЈНА ЈЕ!

КРАЉ ЈЕ ОБАВЕСТИО КРАЉИЦУ О
БАЛУ И ЗАМОЛИО ДА ТОГА ДАНА
ПОНЕСЕ ДИЈАМАНТСКЕ РЕСЕ...

ПРОПАЛА САМ! ВИДЕ-
ЋЕ ДА МИ НЕДОСТАЈУ
ДВЕ!

А КАДА ЈЕ КРАЉИЦА ОСТАЛА САМА...

КОНСТАНЦА! СТРАШНО!
ЧУЛА САМ САМ ШТА
СЕ ДОГОДИЛО ТЕБИ
И ТВОМ МУЖУ!

ПРВИ МИНИС-
ТАР НАС ЈЕ
ИПАК ОСЛО-
БОДИО!

КРАЉИЦА ЈЕ ОНДА РЕКЛА КОНСТАНЦИ
ШТА ЈЕ КРАЉ ТРАЖИО ОД ЊЕ...

„А ЈА САМ
ДВЕ ПОКЛОНИ-
ЛА ВОЈ-
ВОДИ!

КАДА СЕ
ОДРЖАВА
БАЛ?

НЕ ЗНАМ!
САЗНАЛА САМ
ДА СУ МИЛЕДИ
И ВИТРЕ У ЛОН-
ДОНУ...

ЗАТРАЖИЋУ ПОМОЋ ОД
Д'АРТАЊАНА И ЊЕГОВИХ
ПРИЈАТЕЉА
МУСКЕТА-
РА!

РЕКИ ЋУ КАРДИНАЛУ
ДА ШТО ПРЕ СВРШИ С
ТОМ ЧЕТВОРИЦОМ
МУСКЕТА-
РА!

КОНСТАНЦА ЈЕ УБРЗО
ОБАВЕСТИЛА Д'АРТА-
ЊАНА О СВЕМУ...

МОРАТЕ СЕ ДОМОЋИ
ТИХ РЕСА ПРЕ НЕГО
ШТО ИХ ВИТРЕ ПРЕДА
КАРДИНАЛУ!

У ВАШИМ
РУКАМА ЈЕ
СУДБИНА
НАШЕ
КРАЉИЦЕ
И ФРАН-
ЦУСКЕ!

УЧИНИЋУ
СВЕ ШТО
МОГУ!

Д'АРТАЊАН СЕ УСКОРО НАШАО
НА ПУТУ ЗА ЕНГЛЕСКУ. ЊЕГОВИ
ПРИЈАТЕЉИ СУ ГА ИСПРАТИЛИ
ДО ОБАЛЕ ЛАМАНША...

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ
У ПАЛАТИ ВОЈВОДЕ ОД
БАКИНГАМА...

НЕКИ Д'АРТАЊАН ИЗ
ПАРИЗА ЖЕЛИ ДА ГА
ПРИМИТЕ!

Д'АРТА-
ЊАН!?

УБИТЕ, ПРИЈАТЕЉУ!
ШТА СЕ ДОГОДИ-
ЛО?

НЕШТО
СТРАШНО!

ВОЈВОДА ЈЕ САЗНАО ШТА ЈЕ
ЗАДЕСИЛО ФРАНЦУСКУ КРАЉИЦУ...

ТО БИ ЗНАЧИЛО
КРАЈ НАШЕГ
ПРИЈАТЕЉСТВА,
И РАТ!

МОЖДА ЈОШ
НИЈЕ КАСНО ДА
ИЗБЕГНЕМО
НАЈГОРЕ!

ДА!
ПРЕДАЋУ
ВАМ ДИЈАМАНТЕ!

А КАДА ЈЕ
ВОЈВОДА
ОТВОРИО
КОВЧЕЖИЈ...

НЕМОГУ-
ЋЕ! НЕСТАЛИ
СУ!

ТО ЈЕ
ДЕЛО
МИЛЕДИ
ДЕВИН-
ТЕР!

БАШ САМ БИО
БУДАЛА КАД САМ
ЈЕ ПОЗВАО
НА БАЛ!

ОНА ИХ ЈЕ СИГУРНО
ПРЕДАЛА ВИТРЕУ!
КАД БИСМО МОГЛИ
ДА ГА СПРЕЧИМО ДА
СЕ ВРАТИ У ФРАН-
ЦУСКУ!

КАСНО
ЈЕ!

ИМАМ ИДЕЈУ! ПОЗВАЋУ
СВОГ ДРАГУЉАРА ДА МИ
НАПРАВИ ДВЕ ПОТПУНО
ИСТЕ ДИЈАМАНТСКЕ
РЕСЕ!

САМО
ДА СТИГ-
НЕМО
НА
ВРЕМЕ
!

ЈОШ ИСТОГ ДАНА...

ИЗВОЛИТЕ,
ВОЈВОДО!
НАДАМ СЕ ДА
СУ ИСТЕ!

СЈАЗНО!
Д'АРТАЊАНЕ,
МОЖЕШ ДА СЕ
ВРАТИШ У
ПАРИЗ!

ДОШАО ЈЕ ДАН КАДА
СЕ НА ФРАНЦУСКОМ
ДВОРУ ОДРЖАВАО
БАЛ...

ОВО ЈЕ ДАН МОГ
ПОТПУНОГ ТРИЈУМ-
ФА! ДИЈАМАНТИ
СУ У МОЈИМ РУ-
КАМА!

ШТА
ОН
ТРАЖИ
ОВ-
ДЕ
?

ТО ЋЕМО УСКОРО
САЗНАТИ! ОН ЈЕ
У ОНОЈ
КУЋИ!

Д'АРТАЊАН СЕ УШУЊАО У КУЋУ...

ПОЋИ ЋЕШ
ОДМАХ ЗА
ЛОНДОН И
ЗАТРАЖИ-
ТИ ОД
БАКИН-
ГАМА...

... ПРВО, ДА СЕ ПОВУЧЕ ИЗ
ЛА РОШЕЛА, ДРУГО, ДА
ОСЛОБОДИ МИЛЕДИ ДЕ
ВИНТЕР КОЈУ ЈЕ
УХАПСИО НА ПОВ-
РАТКУ ЗА ПАРИЗ!

РЕЋИ ЋЕШ
ДА ГА ТО НЕ
МОЛИМ САМО
ЈА ВЕЋ И
КРАЉИ-
ЦА!

ИЗАСЛА-
НИК
ЈЕ
КРЕ-
НУО...

РИШЕ-
ЉЕ НЕ
МИРУ-
ЈЕ!

ВЕРУЈЕМ ДА
ВОЈВОДА НЕ-
ЋЕ ПРИСТАТИ
НА ЊЕГОВЕ
УСЛОВЕ!

ГЛЕ, ГЛЕ, КОГА
ЈА ТО ВИ-
ДИМ!

РАДОЗНАЛИ СТЕ, А?
ПА, РЕЋИ ЋУ ВАМ! МИ-
ЛЕДИ ЈЕ УХАПШЕНА,
А КРАЉИЦА И ЊЕНА
ДВОРКИЊА СУ ДОБРО!

МИСЛИТЕ
НА КОНС-
ТАНЦУ
БОНАСИЈЕ!

ДА! КРАЉИЦА ЈУ ЈЕ СМЕС-
ТИЛА У ЈЕДАН МАНАСТИР
ДА БИ ЈЕ ЗАШТИТИЛА
ОД МЕНЕ!
ЗБОГОМ!

РИШЕЉЕ СЕ ВРАТИО У ПАРИЗ, А НА
БОЈИШТУ У
ЛА РОШЕЛУ...

ВОЈНИЦИ! ОВО
ЈЕ ОДЛУЧУЈУЋА
БИТКА!

БОРБА ЈЕ ТРАЈАЛА
ДВАДЕСЕТ И ПЕТ
ЧАСОВА ...

ЕНГЛЕЗИ СУ УСКОРО МОРАЛИ
ДА КАПИТУЛИРАЈУ ...

НЕКОЛИКО ДАНА КАС -
НИЈЕ РИШЕЉЕОВ ИЗАС -
ЛАНИК СТИГАО ЈЕ У
ЛОНДОН ...

НЕПРАВЕДНИ СТЕ, ВОЈВО -
ДО!

СКУПО
ЋЕТЕ ПЛА -
ТИТИ ЗА
ОВО, ВОЈ -
ВОДО!

ОДЛАЗИТЕ ИЛИ БУ
ПОЗВАТИ СТРАЖУ
ДА ВАС ИЗ -
БАЏЕ!

НИКОГ
ВИ НЕЋЕ -
ТЕ ПОЗВА -
ТИ!

ИЗАСЛАНИК ЈЕ ИЗВУКАО
НОЖ ...

САМ СИ ТО
ТРАЖИО, ВОЈ -
ВОДО!

КО ЈЕ ТО
ДОШАО
?

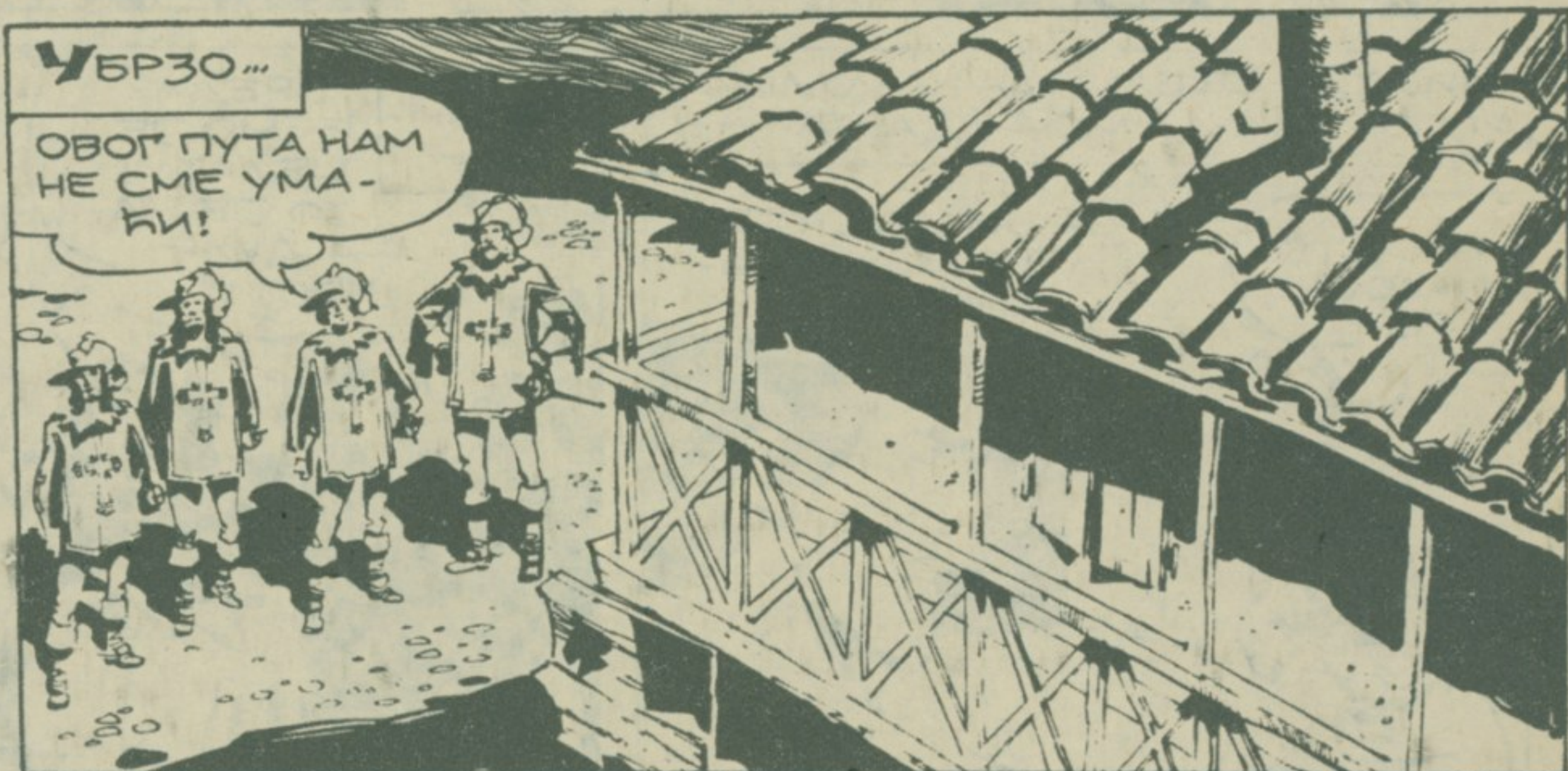
НЕ УЗБУЋУЈТЕ
СЕ! ТЕШКО
СТЕ РАЊЕНИ!

ПИСМО
ЗА ВАС
ИЗ ПАРИ -
ЗА, ВОЈ -
ВОДО!

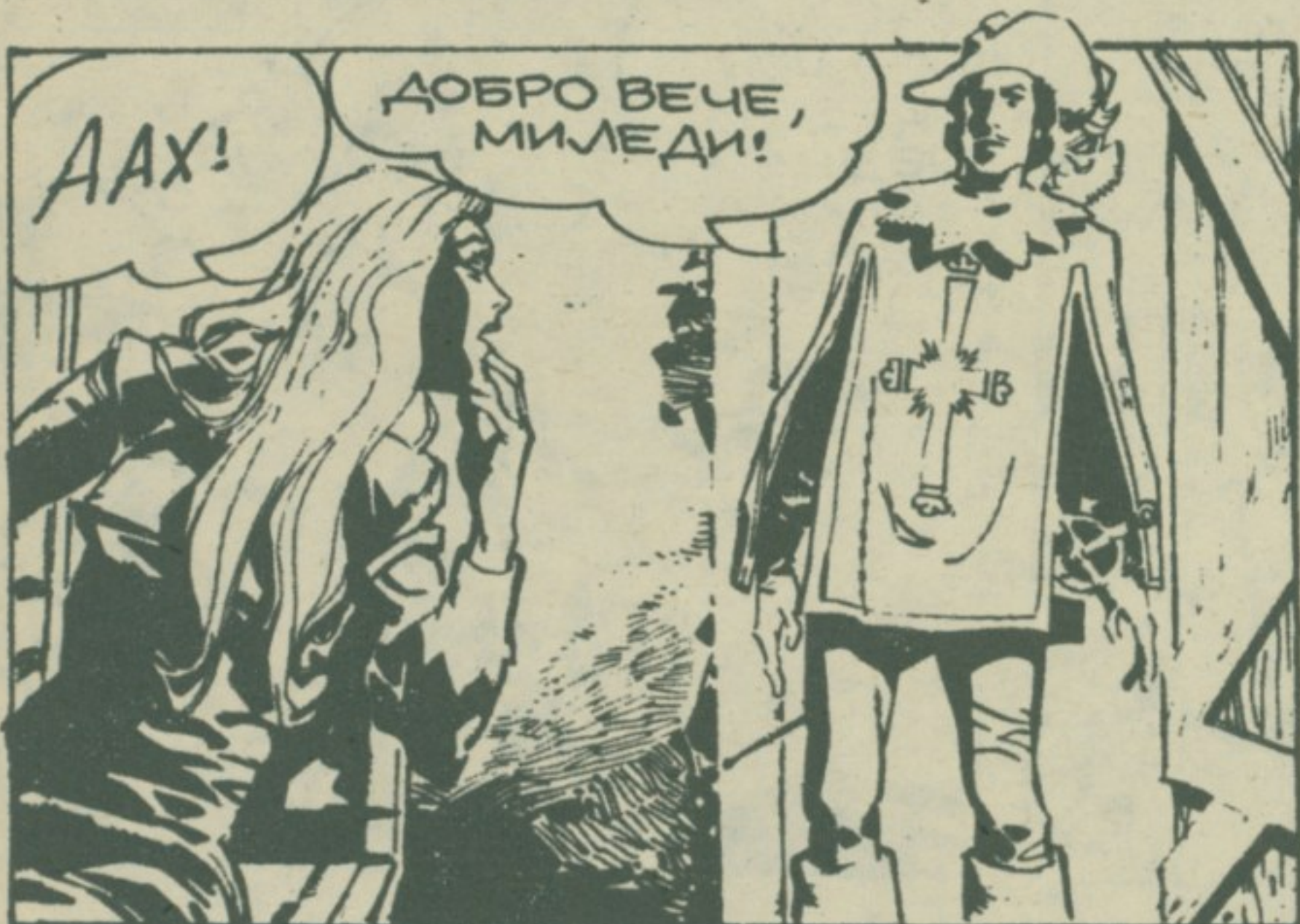

АТОСОВИ ПРИЈАТЕЉИ СУ ПОГНУЛИ ГЛАВЕ. БИЛО
ИМ ЈЕ ЖАЛО ПРИЈАТЕЉА...

И ТАДА...

ШТА ЧЕКАТЕ?
ИСПУНИМО
СВОЈУ
ДУЖНОСТ!

ААХ!

ДОБРО ВЕЧЕ,
МИЛЕДИ!

ОПТУЖУЈЕМО
ВАС ЗА ГРУБО
УБИСТВО КОНС-
ТАНЦЕ БО-
НАСИ-
ЈЕ!

И ЗА СПЕТ-
КЕ КОЈЕ СУ
МНОГЕ УНЕ-
СРЕЊИЛЕ!

НАЈЗАД
ЋЕ ВАС
СТИЊИ
ЗАСЛУЖЕ-
НА КАЗ-
НА!

МИЛЕДИ СЕ БАЦИЛА НА КОЛЕНА
И ПОЧЕЛА ДА МОЛИ Д'АРТАЊА-
НА...

ИМАЈТЕ
МИЛОС-
ТИ!

А ВИ ДОСТОЈАН-
СТВА! ДИГНИ-
ТЕ СЕ!

МАЛО
КАСНИ-
ЈЕ...

ПРЕДА-
ЋЕМО ЈЕ
ЏЕЛАТУ!
ТО ЈЕ НА-
ША ДУЖ-
НОСТ!

ДА...
СВАКАКО,
АРАМИ-
СЕ!

ОПРОСТИТЕ
ШТО ПЛАЧЕМ!
ОНА ЈЕ ИПАК
БИЛА МОЈА
ЖЕНА!

НЕДЕЉУ ДАНА КАСНИЈЕ...

Д'АРТАЊАНЕ... КРАЉ
ВАМ ЈЕ ДОДЕЛИО ЧИН
КАПЕТАНА У ЗНАК ЗАХВАЛ-
НОСТИ ЗА СВЕ
ШТО СТЕ УЧИ-
НИЛИ ЗА
ФРАНЦУСКУ!

А РИШЕЉЕ ЖЕ-
ЛИ ДА ГА ОДМАХ
ПОСЕТИТЕ! ОН
СЕ ДОСТА ИЗ-
МЕНИО!

НЕ ВЕРУЈЕМ
ДА ОН МОЖЕ
МНОГО ДА
СЕ ИЗМЕ-
НИ!

ТО ЈЕ И
МОЖЕ
МИШЉЕ-
ЊЕ!

ИДЕ-
МО И
МИ
С ТО-
БОМ!

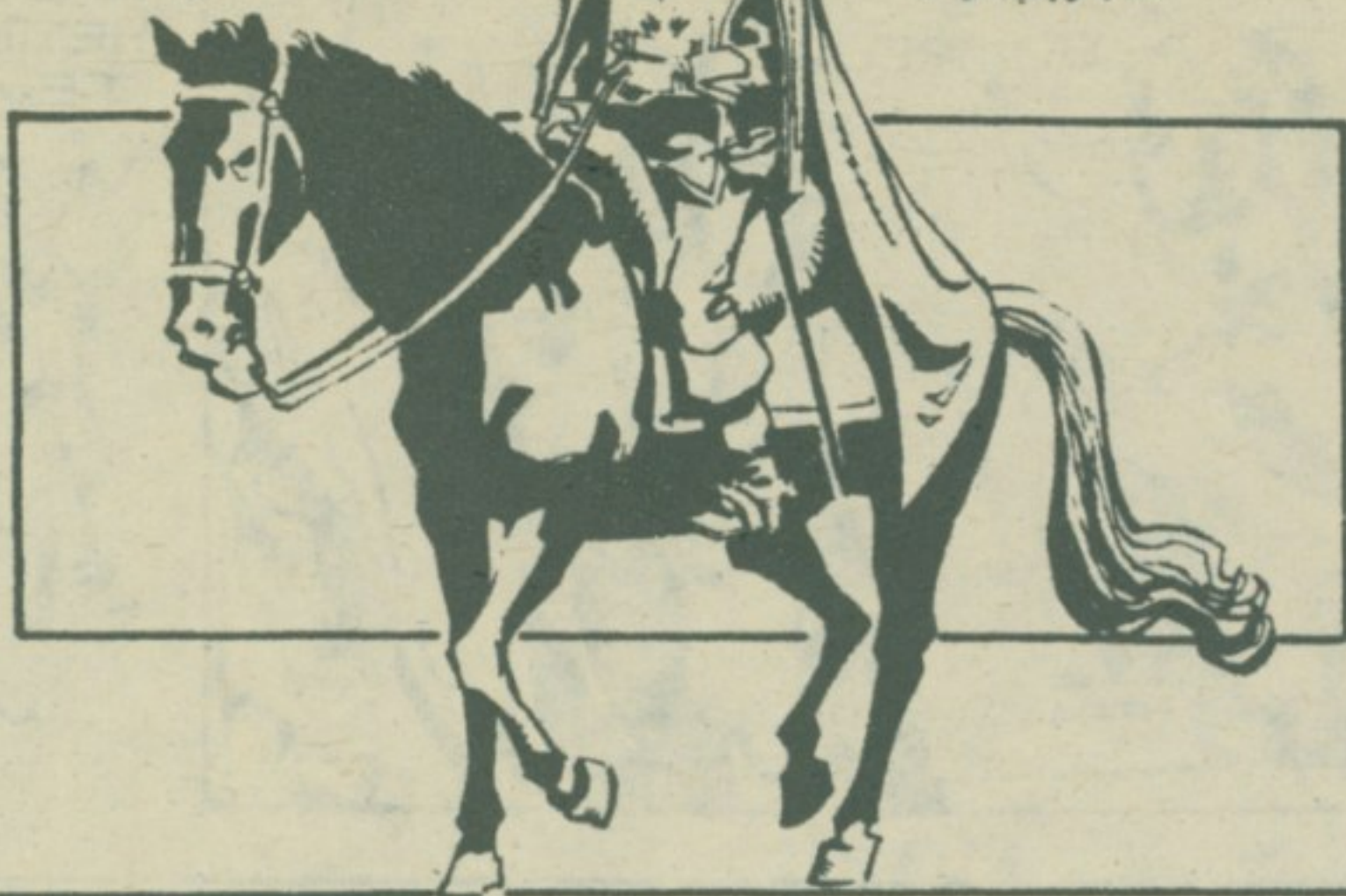

ПРОШЛЕ СУ ДВЕ
ГОДИНЕ, Д'АРТАЊАН
ЈЕ ПОСТАО ПОЗ-
НАТ У ЦЕЛОЈ

ФРАНЦУСКОЈ ПО
СВОЈОЈ ХРАБ-
РОСТИ И ВЕШ-
ТИНИ...

Човек ниског раста, риђе косе и неправилних црта лица ступио је у раскисну одају у којој се краљ, с рукама на леђима, нервозно шеткао око стола.

— Ваше Величанство је послало по мене?

Луј XV, краљ Француске, зауставио се иза великог стола, ослонио се рукама на њега, погледао посетиоца и суздржавајући навалу беса проговорио:

— Имам утисак, војводе, да нисам најбоље обавештен о стању у односима са Шпанијом и Енглеском.

— Сматрам да сам урадио оно што ми налаже дужност коју ми је Ваше Величанство поверило, али и част грађанина ове земље — одговори мирно војвода Шоазел.

Краљ побледе од љутице и подиже глас:

— Војводе Шоазел, мене и мој народ не занимају ваше реваншистичке тежње! Мислим да сам вам једном већ скренуо пажњу. Једина ствар коју у овом тренутку не желим је — рат! Да ли сам био довољно јасан?

— Да, Сире — одговори Шоазел, не спуштајући поглед.

— Можете ми, војводе — изговори краљ тишине гласом, окрете леђа посетиоцу и настави да се шетка.

Риђокоси човек напусти одају.

ЗБОГ ЧЕГА СЕ ГУБИ РАТ?

Откако је у децембру 1758. године Етјен де Станвил, по милости Луја XV, постао војвода од Шоазела, читава Француска политика била је у његовим рукама. Прво је постављен за државног секретара иностраних послова, уместо опата Верниа, а 1760. постао је министар рата и морнарице. Шест година касније напустио ове положаје и поновно преузима иностране послове.

— Постао је глуда! — рекла је једном о њему маркиза Помпадур. Јер, он је заиста знао шта ради.

Шоазел је био невероватно интелигентан и поседовао је изванредну способност да за кратко време реши све проблеме, сагледа све тешкоће и да их представи невероватном лакоћом. Зато га је маркиза Помпадур својевремено и препоручила Лују XV.

Краљ, заправо, није добро ни познавао свог министра и за тих дванаест година није имао много поверења у њега као човека, али је ценио његове способности и квалитете.

Војвода од Шоазела дошао је на власт пред крај рата између француско-аустријског и енглеско-пруског савеза. Одмах је схватио да је рат изгубљен, због не дисциплине у војсци и неспособних старешина. На изглед хладнокрвно је поднео потписивање мира у Паризу, али је, у суштини, био ду-

ВЕЛИКИ ИСПРАЋАЈ ПОНИЖЕНОГ

— ЖИВЕО ШОАЗЕЛ, ЖИВЕО ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР! — КЛИЦАЛЕ СУ МАСЕ
ВОЈВОДИ КОЈИ ЈЕ, ПО НАЛОГУ ЛУЈА XV, У СВОЈИМ КОЧИЈАМА ЗАУВЕК
НАПУШТАО ПАРИЗ.

боко погођен и пун горчине због исхода рата. Француска је свим седмогодишњим ратом (1756—63), изгубила потпуно утицај у колонијама у Индији и Канади, омогућивши тако Енглеској да постане водећа колонијална сила у свету.

КРАЉА ИЗДАЈЕ СТРПЉЕЊЕ

Пошто је од краља добио дозволу да изврши реформу свих родова војске, основао је Краљевску војну школу, поново увео чврсту дисциплину у армији, извршио реформу војне администрације и променио систем регрутовања. Подигао је нове линије топова и повећао број војних полигона. Тада је Француска, која је до свих реформи водила безбрижан и расипнички живот, полако почела да јача.

У спољној политици Шо-

азел је следио, званично, идеје Луја XV и маркизе Помпадур: настојао је да учврсти савез са Аустријом Марије Терезије, а од 1761. полако се приближава Шпанији. Седом година касније присаједињује Корзику Француској, тако да помоћу ње успева да заштити јужни део земље, да истовремено сузбије превласт Енглеске у Средоземљу. Велике губитке, међутим, Француска је претрпела у источној Европи, где је поражена у рату за пољско наслеђе.

И у унутрашњој политици било је проблема.

На француском двору почиње да јача клан госпође ди Бари, миљенице Луја XV, иначе жене сиromaшног порекла. Више због тога што није осећао никакве симпатије према њој, него из страха да би могла да му нашкоди војвода није презао од заједљивих изјава на рачун њеног порекла.

— Драга моја госпођо — рекао јој је једном — можда ви и имате много при-

сталица, али ме занима како сви они могу да поднесу присуство кћерке једне обичне праље!

Ово је за госпођу ди Бари, која и иначе није трпела Шоазела, био довољан разлог да постане његов велики противник.

Француску су у то време притискали велики финансијски проблеми, који су почели да се нижу још од пореза у седмогодишњем рату. Нови француски генерални контролор финансија постао је опат Терен, који је решио да у државне трошкове унесе мало реда. Имао је подршку Луја XV али не и подршку Париског парламента који је имао право да одбије и не призна све краљеве едикте.

Ни тада Шоазел никако није напустио мисао да се освети Енглеској. Он користи један инцидент који је Енглеска направила на штету Шпаније и ставља Шпанији на знање да је спреман да подржи сваки њен потез. Луј XV, којем сада није било до

ратовања, изгубио је стрпљење.

У писму, са печатом краља Луја XV, које је следећег дана предато у руке Етјену де Станвилу стајало је:

„Наређујем војводи Шоазелу, да да оставку на положај државног секретара, да послове преда у руке војводи Брилиера и да се повуче у замак Шателу до мојих даљих наређења.“

ЈА САМ ИЗГНАНИК

Неколико дана касније, док је седео за последњим ручком у Паризу, војвода Шоазел обратио се својој супрузи:

— Госпођо моја, ја сам сада изгнаник...

— Пријатељу мој — узвратила му је она — можда ви и јесте прогнан човек, али нам ручак, у сваком случају, не би требало да буде мање укусан.

Војвода се горко насмешио и невољно почео да једе. Напољу су га чекале кочије.

Касно по подне тога дана Шоазелове кочије су полако напуштале Париз, праћене масом Парижана која је клицала:

— Живео Шоазел! Живео државни секретар!

Људи на улицама носили су његове слике и одушевљено га поздрављали.

Очитледно, војвода је био омиљен у народу и ова нагла смена изгледала је као мали државни удар. Парижани су га волели и ценили, и сада су, поздрављајући га, у ствари, отпочињали борбу против апсолутизма владара.

Шоазел се, међутим, никада више није вратио на власт. Својим одласком затворио је још једно поглавље француске историје.

М. Ј.

ИСТОРИЈСКА РЕЧЕНИЦА

ЗАТО, НАПРЕД У СЛАВУ!

Велике победе српске војске у првом светском рату на Церу и Колубари снажно су одјекнуле широм света. Аустро-Угарска Монархија се зато спремила да „срамоту“ опере новим нападом. У време када је Бугарска 1915. године већ нападала искривљену Србију, Макензен је постао командант свих аустријских трупа устремљених на Србију, које су у првом реду имале задатак да пређу Саву и Дунав код Београда.

Огромној ратној машини супроставило се свега 20 батаљона са 75 топова

ИСТИННЕ ЛОВАЧКЕ ПРИЧЕ

ПОСЛЕДЊИ ТРОФЕЈ

У рано октобарско јутро 1962. године фармер Џон Нордмо и његов пријатељ Ејвинд Кеми пошли су да лове у густим, једва проходним шумама на северу Норвешке. Два пријатеља често су ишла заједно, а били су добри ловци: никада се нису враћали празних шака.

После неколико часова вожње, зауставили су свој цип испод једног обрнка обраслог старом шумом и упутили се сваки на своју страну у потражи за дивљачи. Кеми је кренуо ивицом шуме, а Нордмо је почео да се пење уз обрнок. Само што је зашао у први честар, зачуо је иза својих леђа шуштање. Помислио је да је зец или веверица и хитро се окренуо, али призор који је угледао следио му је крв у жилама! Мада није био плашљив, он осети како му ледена језа прође кроз кичму и тренутак слабости олабави му све мишиће. Али, није било ни секунде времена за губљење и Нордмо брзо повуче ороз своје пушке. Ништа! Огроман дивљи медвед већ се устреми на њега и више није било времена да откочи пушку, што је малочас у страху био заборавао. Није чак успео ни да је окрене и кундаком удари звер, само је пушчаном цеву звекнуо медведа посред њушке што је јаче могао. То је за тренутак зауставило звер, али и разљутило и она искази страшну чељусти уз дивљу рик. Нордмо испружи руке и шчепа медведа за дебелу врат обрастао смеђим крзном али медвед окрену главу и уједе га за ногу. Дивљи бол ошину га, како му се тада учинило, све до

мозга, али није смео нима да олабави руке које су последњом снагом напетих мишића држале врат медведа. Јер, то би био крај...

ДА ЛИ ДА ПУЦАМ?

Он заурла у помоћ што је јаче могао и напетну сву снагу да се одупре. Медвед изгуби равнотежу и они се заједно стрмоглавише низбрдо. Нордмо није осећао ни ударце камења, ни гребање, ни убоде. Само је чуо дивљу и потмулу рик разбеснелог медведа против кога се борио голим рукама! Ипак, ни у једном часу није помишљао да одстане од неравноправне борбе, он се, у ствари, рвао скоро нагонски, смртно уплашен али решен да по сваку цену спасе живот.

Кеми је чуо његов позив и, слутећи зло, појурio у шуму што га ноге носе. Одједном се саплео и пао, ударивши коленом у један оштар камен. Осетио је како му топла крв облива ногу и у истом тренутку зачуо други, слабији Нордмов крик. Скочио је и у трку затегао пушку.

Неколико тренутака касније угледао је пријатеља обливао крвљу, како посустаје под снажним телом огромног сурога медведа отворених чељусти. „Ако пуцам, могу погодити Нордма“, мушевито прође Кемију кроз главу. Он притрча ближе, клекну на здраво колено и брзо се одлучи. Нишано је поред Нордмове леве слепоочнице. Ако не пуцам Нордмо је готов, реши — и повуче обарач.

Медвед се пропео и поново дивљачки наслону на Нордма. Онда одјекну још један пуцањ и животиња полако поче да губи снагу. Сруши се на земљу, пригњечивши својим тешким телом Нордмову леву ногу.

Кеми притрча да помогне пријатељу, али није било нимало лако померити тешку медвеђу телесину. Нордмо више није имао снаге ни да се помери. Медвед га је изуједао свуда по телу, а лева нога му је била сломљена на неколико места. Изгубио је свест.

УЧИНИЋЕМО СВЕ ШТО МОЖЕМО

Кемија обли хладан зној. Помислио је да ће му пријатељ издахнути на рукама. Срећом, Нордмо је брзо дошао себи, али требало је стићи до ципа, а он није могао да хода. Кеми није смео ни да помишља на своје колено, трудио се да најпажљивије што може извуче пријатеља из шуме, па онда до возила...

Кеми је чуо позив у помоћ и, слутећи зло, појурio кроз шуму не гледајући где стаје. Ускоро је угледао страшан призор.

Потрајало је то неколико часова. Нордмова нога је све више отицала, а таблете које је гутао престале су да делују. Када су стиг-

ли до ципа, он се опет оне-свестио.

Сада је предстојало најгоре: прећи оних тридесетак километара до првог

насељеног места, по помбастом путу, у неудобном возилу. Сваки ударац тврде гуме о камен бољео је Нордма несносно, а Кеми се трудио да своје колено сасвим занемари, мада је оно упорно жигало.

Око подне су стигли у градић Карашак одакле су Нордма колима хитне помоћи пренели у најближу болницу. Његово стање било је критично и лекари су одмах приступили операцији. Кеми је остао у чекаоници, не знајући како ће издржати неизвесност и што је време више пролазило, био је све нервознији. По стоти пут је призивао у сећање израз лекара који је примио Нордма, његово климање главом и речи: „Озбиљно је рањен, учинићемо све што можемо“.

Операција је трајала пуних пет сати. Најзад се на вратима чекаонице појавила дежурна сестра и рекла Кемију:

— Ваш пријатељ је оперисан и још спава, али лекар сматра да ће све бити добро!

Кеми је одахнуо.

Нордмово опорављање потрајало је скоро пола године, али ногу није изгубио. У својој кући он данас чува крзно оног медведа као најдражи трофеј: Када је отпуштен из болнице, Кеми му је поклатио то крзно с речима:

— То је твој трофеј, више него мој!

— Мој последњи трофеј. Кеми! — рекао је Нордмо пријатељу.

М. К.

ЗАВРШЕН ЗАБАВНИКОВ НАГРАДНИ КВИЗ

СВЕ У ЦВЕЋУ

У ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ број 1265 од 26. марта све године објавили смо наградни квиз у коме смо вам поставили шест питања да бисмо проверили колико познајете цвеће.

До одређеног датума, 10. априла ове године, у редакцију нашег листа стигло је 330 купона са одговорима. Жири, који су сачињавали Вера Радуловић и Стана Радоњић, представници НАРОДНЕ КЊИГЕ из Београда, и један члан наше редакције, прегледао је све приспеле купоне, одвојио тачне од нетачних и међу тачнима извукао имена добитника.

За оне читаоце који нису тачно одговорили, или овога пута нису учествовали у решавању овог квида, дајемо тачне одговоре.

1) Постојбина кокос палме (Cocos weddelliana) је Бразил; 2) Папучица (Calceolaria hybr.) је хибрид настао укрштањем; 3) Акација обична (Acacia decurrens) је из своје постојбине Аустралије пранета у Европу 1820. године; 4) Фрезеја (Freesia refracta) цвета у пролеће; 5) Лотос (Nelumbo un cifera) спада у водене биљке високе преко два метра и 6) Лепаката (Callistephus chinensis) се залива редовно.

I НАГРАДУ: УМЕТНОСТ КИНЕ у вредности од 600 динара добио је МЛАДЕН ЕРЈАВЕЦ, Косовелова 10, 65280 Идрија, Словенија.

II НАГРАДУ: Ф. Г. ЛОР-

КА, целокупна дела од I до V, у вредности од 400 динара добила је СТЕФАНИЈА МЛАДЕНОВИЋ, Цвијићева 73/14, 11000 Београд.

III НАГРАДУ: НИКОЛАЈ В. ГОГОЉ, од I до V, у вредности од 240 динара добила је ЈЕСЕНКА МУЖИЋ, Граховска 1/II, 71000 Сарајево.

ОСТАЛЕ НАГРАДЕ: 10 КЊИГА ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ, свака књига у вредности од по 80 динара, добили су:

1) СНЕЖАНА ЛЕКИЋ, Трг братства јединства, Кула I, 24300 Бачка Топола; 2) ДАВОРИН КРАЉ, Плечникова улица бр. 11, 62000 Марибор; 3) СОФИЈА МИЛЕНКОВИЋ, село Плоча, 37238 Плеш; 4) МИЛАН ДЕДИЈЕР, Карла Лукачева 5, 11000 Београд; 5) СОЊА РУТАР, Задлаз — Жабце 5, 65220 Толмин; 6) АНЂЕЛИЈА СИМИЋ, Кнеза Милоша 81, 11000 Београд; 7) ДУШАН МРКОВИЋ, М. Тита 27/III, 74450 Бос. Брод; 8) ДУШАНКА УЉАРЕВИЋ, Мељине 17, 81346 Зеленика; 9) НЕВЕНКА ПЛЕСЕР, Загребачка 138, 41260 Сесвете; 10) ВЕРА РАДОЛЕВИЋ, Др Рибара 1/IX — 173, 21000 Нови Сад.

Напомена: све књиге су поклон ИП „Народна књига“.

и 2 коњичка ескадрона. Макензенове трупе су се сручиле на прилазе Београду и — биле одбијене. Браниоци Београда нису одступали, али их је бивало све мање.

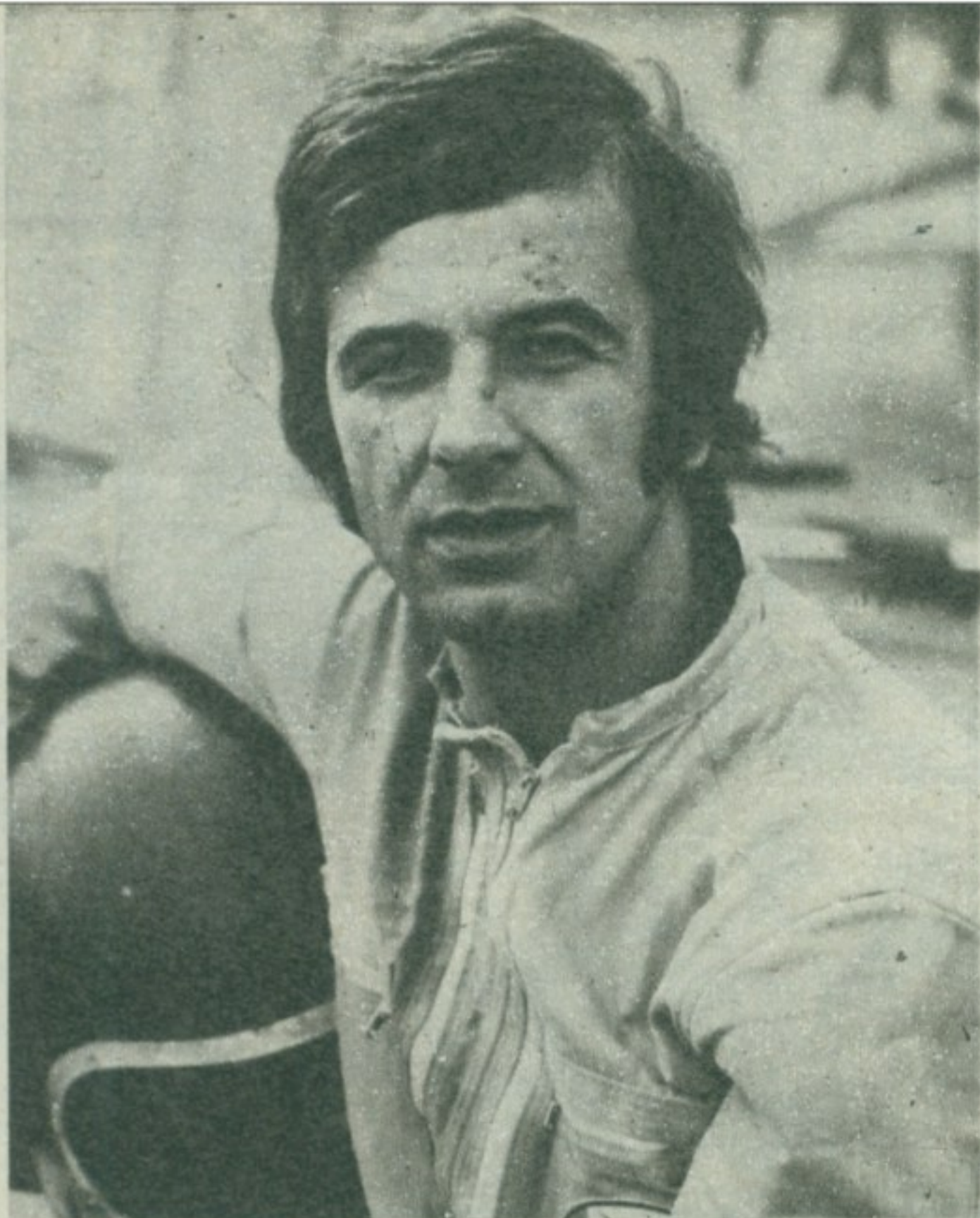
И поред ступања у последњу битку за одбрану града, мајор Драгутин Гавриловић је рекао изморе-ним остацима бранилаца:

— Војници!.. Јунаци!.. Врховна команда избрисала је наш пук из свог бројног стања, наш пук је жртвован за част Београда и отаџбине. Ви немате више да бринете за животе ваше који више не постоје... Зато, напред у славу! Живео Београд!

ШАЦА УБАВИЋ БУБАЊ

ЗАЉУБЉЕН У АУТОМОБИЛЕ

За самог себе Сеад Алихоџић каже да је ожењен аутомобилима: они су сва његова љубав, нада, смисао постојања. Без њих не би могао да живи. И без Сарајева, родног града у који се враћа увек: с победничком лентом око врата или смркнута лица због неуспеха проузрокованог кваром на мотору. Сарајево је део њега као што је и он део Сарајева.

Какве су му жеље, планови за следеће године? Поред тога што ће учествовати на домаћим брзинским и рели-такмичењима појавиће се и у 14 трка за европски шампионат формуле 2 и формуле супер V (фау). За воланом „марча“, аутомобила чувене истоимене енглеске фирме, Сеад ће покушати да освоји довољно поена да би се нашао у горњем делу табеле. А то не значи само да ће се возач у аутомобилу на којем ће бити нацртана југословенска тробојка и који ће носити ознаке ТАС ОПТИМА, наћи међу најelitнијим аутомобилистима Европе, већ ће то бити и његова шанса да за две-три године седне за волан формуле 1.

Нашим читаоцима Сеад Алихоџић објашњава како се од популарне „бубе“ може добити бржи и снажнији „фолксваген“. Међутим, његово је мишљење да се овакви трошкови не исплате, изузев уколико не желите да учествујете на рели-такмичењима!

Сав успех и пробој на сам врх листе југословенских аутомобилистичких асова, Сеад Алихоџић дугује вештини којом је воziо „алфа ромео 1300 ГТА јуниор“ и фолксвагенову „бубу“ 1303 S. Само по себи се разуме да то нису били баш сасвим обични „алфа ромео“, „буба“: и један и други аутомобил су морали да претрпе знатне измене, стручно речено — требало их је „исфризирати“.

Оно што је фабрика ТАС учинила са својим „фолксвагеном“ да би добила тркачки аутомобил много веће снаге и брзине, можете уградити и ви ако сте власник популарне „бубе“. Зато је потребно „разумети“ се у моторе, наоружати се стрпљењем и — набавити делове.

То не значи да ћете одмах постати такмац Сеаду Алихоџићу, али значи да ће ваша „буба“ 1200, 1300, или 1303 S постати за 6, 10, 11, 16, 18 па чак и читавих 95 коњских снага јача. Повећање снаге мотора утиче и на потрошњу горива: исфризирани „фолксваген 1303 S“ који Сеад вози на рели-такмичењима троши 20—25 литара на 100 километара.

Најједноставније промене које се могу извршити на једном „фолксвагену 1200“ а да он у снази добије 6 КС више (има их иначе 34) састоје се у следећем: прво треба ставити радилицу која се уграђује у мотор од 1300 кубика, а затим прерадити главу мотора и мон-

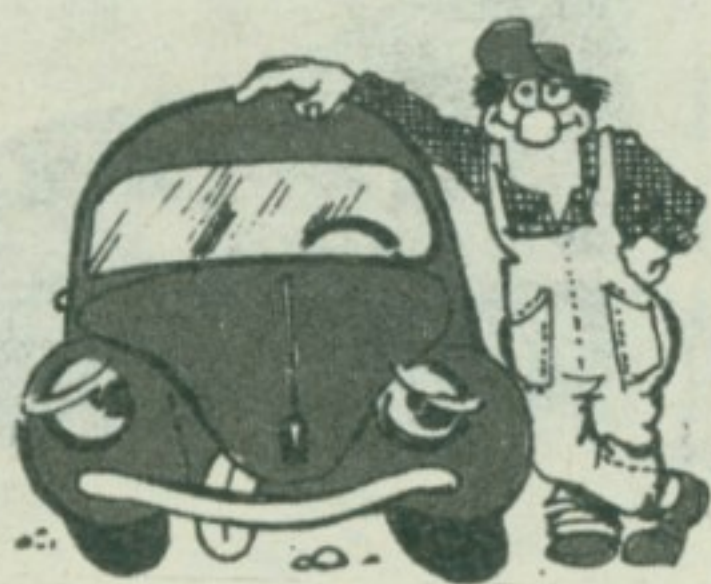
22

САВЕТУЈЕ ВАМ СЕАД АЛИХОЏИЋ

КАКО ИСФРИЗИРАТИ "БУБУ"

ОНО ШТО ЈЕ СЕАД АЛИХОЏИЋ УЧИНИО СА СВОЈИМ »ФОЛКСВАГЕНОМ 1303 S« ДА БИ

ДОБИО ТРКАЧКИ АУТОМОБИЛ МОЖЕ ДА УРАДИ СВАКИ ВЛАСНИК »БУБЕ«. АЛИ, ЗАТО ЈЕ ПОТРЕБНО МНОГО: »РАЗУМЕТИ« СЕ У МОТОРЕ, НАОРУЖАТИ СТРПЉЕЊЕМ И — НАБАВИТИ ВРЛО СКУПЕ ДЕЛОВЕ.

тирати већу уљну пумпу. Све то кошта око 5600 нових динара.

Ако желите да мотор ваше „бубе“ постане јачи за 11 КС, онда морате да уградите високо-компресиону главу, уместо солекс ставите два вебер-карбуратора са двоструким грлом, монтирате специјално обрађени разводник паљења и радилицу мотора од 1300 кубика. Ова операција је нешто скупља и кошта око 7350 нових динара.

Да би мотор „фолксвагена 1200“ добио снагу од 50 КС неопходно је заменити главу (ту се подразумева и уграђивање оштрије брегасте осовине), разводник паљења и радилицу, а хладњак за уље монтирати испод предњег лима, убацили другу уљну пумпу и, наравно, ставити два вебер-кар-

буратора са двоструким грлом. Све ове измене на мотору „фолксвагена 1200“ коштале би око 9.000 нових динара.

ЛАКО ЈЕ ПОСТАТИ ВИХОР

Како исфризирати „фолксваген 1300“ који иначе има мотор снаге 44 КС при 4100 обртаја у минуту, па да постане јачи за 10 КС? За доброг механичара то је једноставан посао: треба уградити две високо-компресионе главе са оштријом брегастом осовином, два вебер-карбуратора са двоструким грлом и прометни разводник паљења. То невелико дотеривање коштало би око 7600 нових динара.

Међутим, да би „буба 1300“ добила мотор укупне јачине 62 КС неопходно је монтирати две високо-компресионе главе, специјалну радилицу (са нешто дужим ходом клипа), посебно обрађени разводник паљења, клипове и цилиндри мотора од 1600 кубика и ставити два вебер-карбуратора са двоструким грлом. За овако фризирање потребно је око 13.000 нових динара.

Да би ваша „буба 1303 S“ постала прави вихор, односно повећала снагу мотора за читавих 95 КС, морају се извршити бројне и веома сложене промене. Пре свега потребно је да се замени глава мотора и угради оштрије упиљена брегаста осовина. Осим тога, мора да се стави нова, специјална радилица, лакше клипаче, други цилиндри и клипови, два вебер-карбуратора са двоструким грлом, разводник паљења.

Све ове промене захтевају још много других: овако преуређен мотор, на пример, захтева и додатни хладњак за уље са прикључним цевима, двоструку пумпу за уље, појачану и наопак окренуту турбину за хлађење, шири ауспух с једним лонцем који неће „гушити“ мотор, тврђе амортизере и шире наплатке. Добри кочници треба заменити диск-кочницама и променити кочусно-тањирасти зупчаник у диференцијалу. Овако, слободно се може рећи, комплетно фризирање коштало би преко 50.000 нових динара, значи готово исто онолико колико сада стаје један „фолксваген 1200“.

О. Вукадиновић

БОЛЕСНИ ПРАЉУДИ

Проучавањем костију крапњинског човека нађеног у пећини Хушњакској изнад Крапине откривено је да је он претрпео разне озледе борећи се са дивљим зверима. На костима подлактице као и на кључним костима нађени су преломи који су зарасли па се претпоставља да су те повреде задобијене падом са дрвећа или стена. Исто тако, нађени су осакћањени удови које су вероватно одгризле животиње.

Од болести крапњинског праћовека најчешће су нападали реуматизам и зубобоља. Трагови реуматизма пронађени су на многим коштанним зглобовима што уопште није чудно, јер је праћовек становао у влажним пећинама. И трагови зубобоље пронађени су на предњој страни зуба и на глеђи.

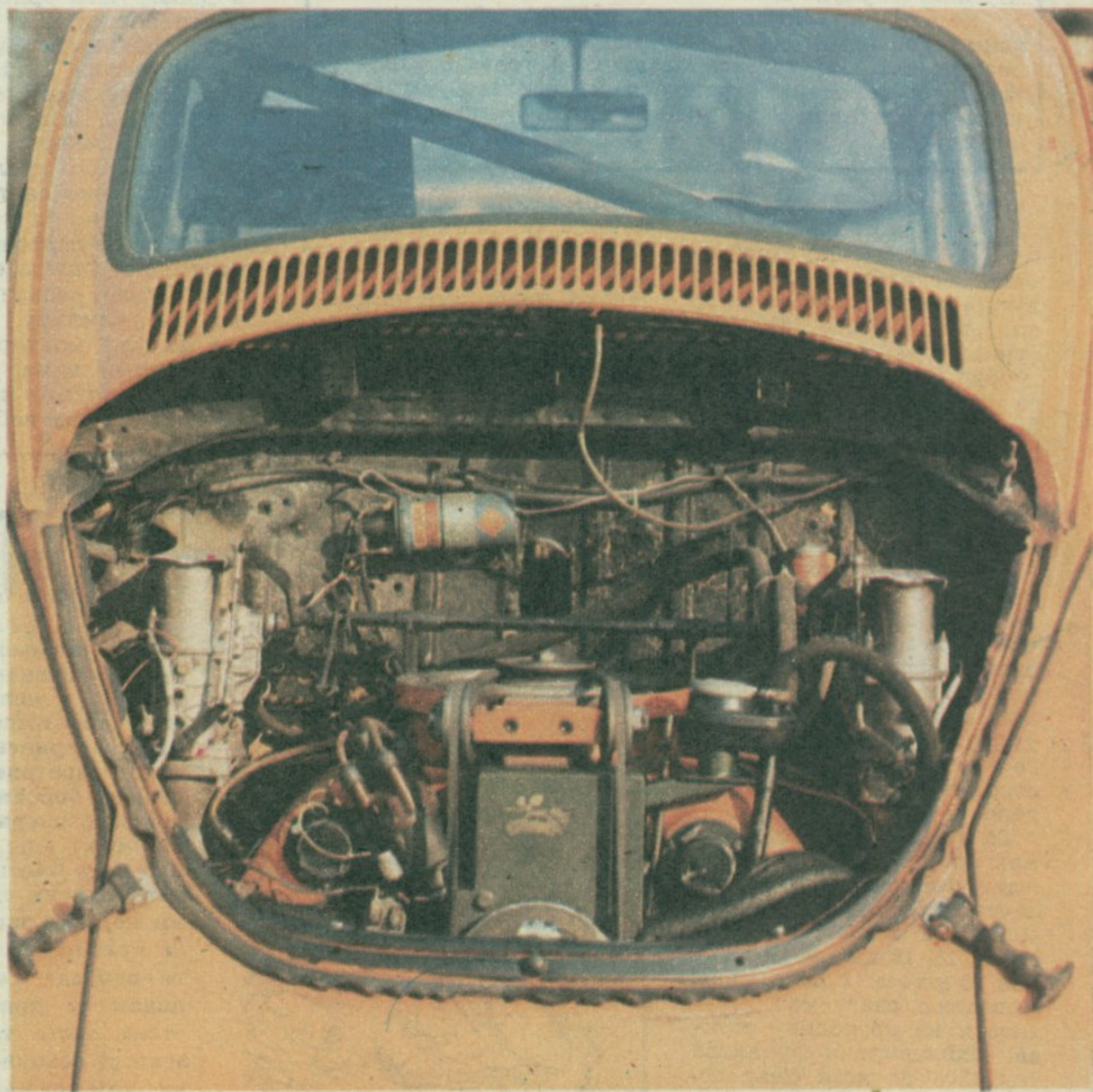
Судећи према овим налазима, палеонтолози су доказали да су разне болести људског организма старе колико и човечанство.

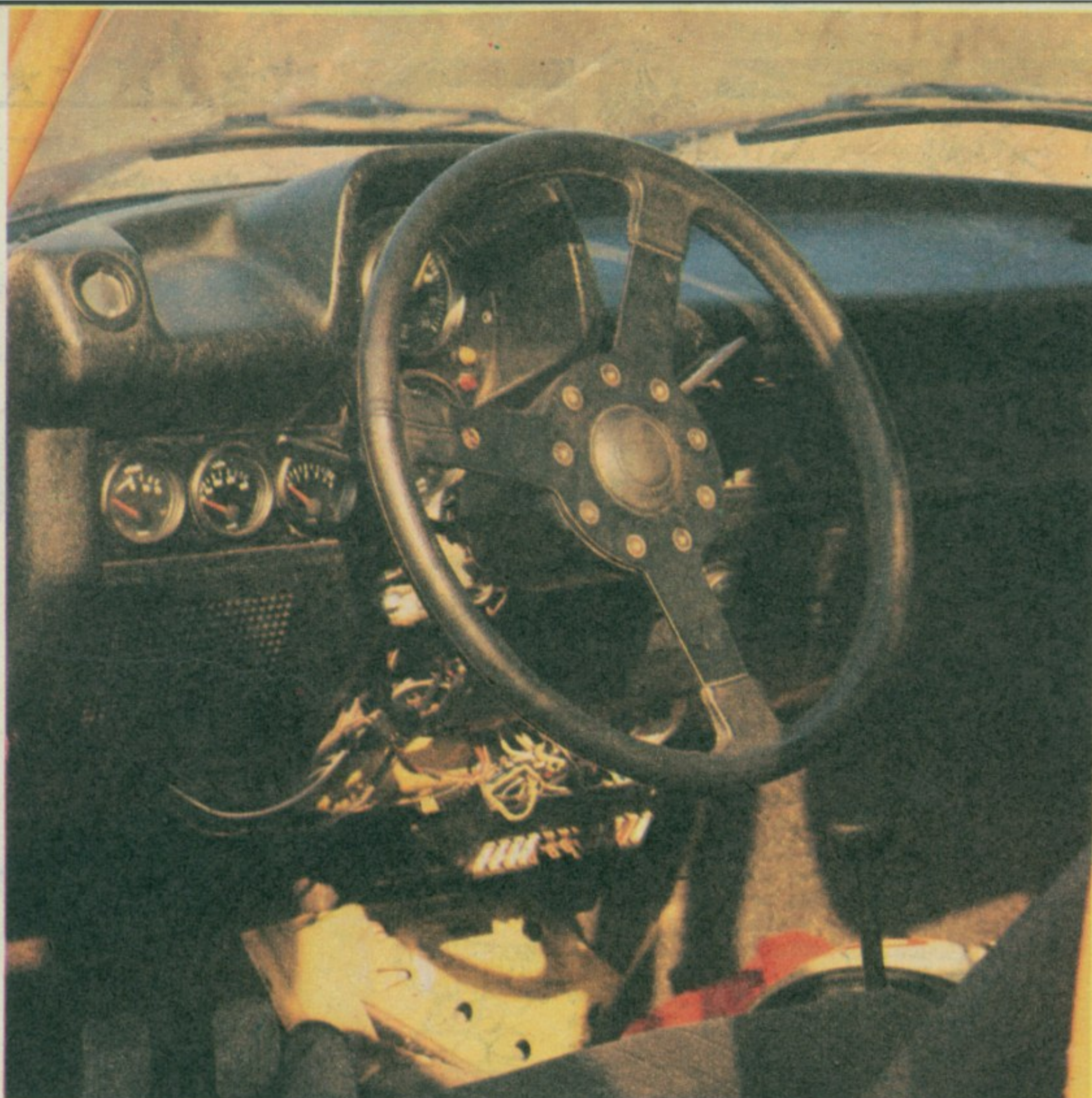
ЧОПОР НАРАНЦАС

Гели „Фолксваген 1200 S“ има наплатне од лаких метала димензија 6.3/23.0-15 типа „кампанџа“. Зависно од временских услова и врсте коловоза користи различите гуме. Тако се за возњу по макадаму монтирају „пирели“ гуме димензија 185 x 15, док се за брзинске испите на рели такмичењу узимају слик-гуме марке „гудиер“. За возњу по сувом асфалтном путу стављају се слик-гуме потпуно глатке површине које је неопходно загрејати пре старта како би што боље „држале“ друм, а за влажан коловоз користе се гуме са шарама „гудиер“, димензије 185 x 15. Притисак у слик-гумена је истоветан напред и назад и износи 2 атмосфере. Цена гуме, чији је „век трајања“ само једно рели-такмичење, је 2500 динара.

На први поглед јарко наранџасти аутомобил с мутно прелим „посем“ и дво-струким халогеним фаро-вима не привлачи посеб-ну пажњу: свако ће пре-познати обичну „бубу“. Међутим, ова „буба“ тач-није речено „Фолксваген 1303 S“, није нимало сва-кидашњи: то је заправо аутомобил који је ТАС (Творница аутомобила Са-рајево) посебно припре-мила за рели такмичења. У те припреме спада и не-ка зрета „черунања“ ау-томобила. Наиме, из њега је избачено све што пред-ставља сувишну тежину, наравно у оквиру дозво-љеног а то се пре свега односи на задње седиште, корито за пртљак и уну-трашње облоге — тапаци-рунг. Уместо обичног, у о-ву „бубу“, нешто мало ни-жу од стандардне, угра-ђен је мотор који покре-ће и болке формуле су-пер V (фау). Укупна це-на аутомобила, у коју је урачунато и 20 точкова, резервни мотор, хладњак и други делови, износи 45.000 марака или 315.000 нових динара!

Табла са инструментима о-вог „Фолксвагена“ је специ-јално прерађена, као што је то, уосталом, случај код свих аутомобила који учес-тају на рели-такмичењима. Посебно место, свакако нај-истакнутије, заузима обрто-мер. Испод њега налази се такозвани километар-целер, односно брзиномер с броја-чем километара, волтметар, инструменти за мерење при-тиска и температуре уља у мотору и мерач горива. Ту су и прекидачи за светла, грејач задњег стакла, бриса-чи као и инструменти који-ма се служи сувозач: спид-ометар (показује просечне брзине кретања), трип-мас-тер (мери десетине метара) и покретна лампица за чи-тање ауто-карте. Волаш ове „бубе“ има мали пречник што је карактеристично за спортске аутомобиле, пре-свучен је кожом а радијус заокрета износи 3,2. Пренос је назубљеном летвом. Ме-њач је ручно израђен у фа-брици „Норштатхаус“ у Ха-новру и има четири степе-на преноса и ход уназад. Ди-ференцијал овог „Фолксва-гена 1303 S“, који за разли-ку од других аутомобила чини целину с мењачем, бло-кира посебан затварач да би се спречило проклизавање неоптерећеног точка.

СТИХ КОЊА

„БУБА“
КОЈУ НИКО НЕМА

**РАЗЛИКА У СНАЗИ МОТОРА
ИЗМЕЂУ ОБИЧНЕ И МАКСИМАЛНО
ИСФРИЗИРАНЕ »БУБЕ« ИЗНОСИ
ГОТОВО 100 КС! ДА БИ СЕ ТО
ПОСТИГЛО НЕОПХОДНО ЈЕ
ИЗВРШИТИ БРОЈНЕ ПРОМЕНЕ
КОЈЕ КОШТАЈУ КОЛИКО И
НОВИ »ФОЛКСВАГЕН 1200«!**

Рели „Фолксваген 1303 S“ има мотор типа боксер са 4 цилиндра, ваздушно хлађење, радну запремину од 1586 кубика и 143 КС (ДИН) при 6000 обртаја у минути. Разлика у снази између овог специјално „фризираног“ мотора и обичног је готово 100 коњских снага! Да би се постигло овако повећање снаге, на обичном мотору „Фолксваген 1303 S“ морале су бити извршене бројне про-мене. Тако је, на пример, уграђивањем „оптрије“ брегасте осови-не постигнут већи број обртаја. Два всер-карбуратора са дво-стру-ким грлом добијају гориво из резервоара у који стаје 80 литара и напајају мотор који има транзисторско паљење. Да би се по-стигло што боље хлађење, ваздушна турбина је наопако окренута а уљни хладњак је смештен испод предњег лима. По већ опро-баном рецепту преправљених мотора намењених рели-такмичењима и овај има такозвани суви картер, односно уље је смештено у резервоар који је постављен тамо где се у обичном „Фолкс-вагену“ налази задње седиште. Резервоар са 8 литара опремљен је термостатом који регулише температуру уља. Уколико је уље довољно хладно, пумпа га директно убацује у мотор, иначе се спе-цијалним цевима спроводи до хладњака испод предњег лима и тек онда шаље у мотор. Ова рели „буба“ користи искључиво дома-ће уље Оптина супер-вис.

Возач ове „бубе“ је двадесет седмогодишњи студент економије из Сарајева Сеад Алихоџић, младић који се за релативно кратко време нашао на југословенском аутомобилском престољу захваљујући пре свега успесима на брзинским тркама постигнутим „алфа ромео 1300 ГТА јуниор“ и рели-такмичењима „Фолксвагеном 1303 S“. Права ис-куства у вођњи Сеад Алихоџић је стекао са само 16 година у старом „фињи“ свог брата. Отада је учествовао на безброј такмичења, побе-ђивао и губио, стицао искуство, самопоуздање. Резултат свега тога су и победе на рели-такмичењима у класи мотора изнад 1300 кубика на којима је Сеад учествовао са својом „бубом“.

Текст: О. Вукадиновић

Слика: Ј. Патрковић

ХИТ СТРАНА

ЕЛТОН ЏОН (ELTON JOHN)

ПЕСМА НЕДЕЉЕ:

Девој-
ка са
острва
(Island
girl)

Речи и музика: Елтон Џон и
Берни Топен

Изводи: Елтон Џон

I see your teeth flash
Jamaican honey so sweet
Down where Lexington cross forty
seventh street
She's a big girl
She's standing six foot three
Turning tricks for the dudes in
the big city

Island girl
What you wantin' wid de white
man's world

Island girl
Black boy want you in his island
world.

He want to take you from de
racket boss,
He want to save you but de cause
is lost

Island girl, island girl, island girl
Tell me what you wantin' wid
de white man's world
She's black as coal
But she burn like a fire
And she wrap herself around you
Like a well worn tire
You feel her nail scratch your
back

Just like a rake
He one more gone, he one more
gone who make de mistake
Island girl
What you wantin' wid de white
man's world

Island girl
Black boy want you in his
island world

Island girl
Black boy want you in his
island world

He want to take you from de
racket boss,
He want to save you but de cause
is lost

Island girl, island girl, island girl
Tell me what you wantin' wid de
white man's world.

Island girl
What you wantin's wid de white
man' world

Island girl
Black boy want you in his island
world.

He want to take you from de
racket boss,
He want to save you but de cause
is lost

Island girl, island girl, island girl
Tell me what you wantin' wid de
white man's world.

Тренутно најтраженији певач
на светским поп-позорница-
ма је свакако Елтон Џон.
Овај тридесетогодишњак бадио је
у засенак све водеће звезде поп-
музике, па чак и свог чувеног
земљака и најскупљег певача То-
ма Џонса, јер, конорари су му ве-
ћи од Џонсових.

Елтон Џон, чије је право име
Реџиналд Двајт, рођен је 25. марта
1945. године у Пинару, у Енглес-
кој. Још од ране младости почео
је да другује са музиком. Свирао
је на гитари, а велика жеља да
набави клавир није му могла би-
ти испуњена јер је потицао из си-
ромашне породице. Ипак, и поред
прекора и настојања родитеља да
се мане музике и почне да ради
неки уноснији посао, Реџиналд је
остајао при своме, живећи у нади
да ће једног дана ипак успети.
У 16. години почиње да свира по
мање познатим саставима, али без
неких већих признања.

Најзад успева да сакупи нешто
новца и оствари своју давнашњу
жељу: купује клавир. Почине да
компонује, а када на једном кон-
курсу певача аматера осваја прво
место, стиче и самопоуздање. По-
ред музике, којој се у потпунос-
ти предао, Реџиналд је имао још
једну љубав: фудбал, којим се не-

колико година активно бавио. У
нижеразредној екипи „Уотфорд“
(Watford) био је чак и капитен.
Касније, када су почеле музичке
турнеје, за фудбал му је остало
веома мало времена. И данас Ел-
тону, кад год има слободно време,
одлази на стадион да би подарио
своје љубимце.

Композиције које изводи сам је
написао а на концертима га прати
његова стална трупа. До сада је
освојио велик број златних и сре-
браних плоча. Публици је познат
по чудном начину облачења (ша-
рена одела извезена шљокицама)
и наочарима најнеобичнијих об-

лика и боја. Својим највећим ус-
пехом Елтон сматра концерт у Лос
Анђелесу, одржан прошле јесени
за време турнеје по Америци, када
је певао за 150 000 посетилаца. Пре
њег једино су Ролингстоунси ус-
пели да до последњег места испу-
не овај велики стадион.

Почетком јесени полази на ве-
лику турнеју по Европи. Постоји
могућност да у оквиру те турнеје
посети и нашу земљу што би био
прavi празник за све љубитеље
музике. Имали смо прилике да га
видимо и у филму „Томи“ прика-
заном на овогодишњем Фесту и
касније у нашим биоскопима.

ПОП- ЗАНИМ- ЉИВОСТИ

За време гостова-
ња познатог фран-
цуског шансоњера
Жилбера Векоа за-
казаног за почетак
јуна, продуцентска
кућа Југотон изда-
ће двоструки ал-
бум на коме ће се
налазити његов го-
тово цео опус од
1953. до 1975. годи-
не.

Позната тамнопута а
меричка певачица Ди-
ана Рос завршила је
недавно своју успешну
турнеју по Европи. Тур-
неја је одржана готово
истовремено кад и пре-
мијера њеног филма
„Махагони“. Најзапа-
женији концерт имала
је у Лондону где се
публици представила
са оркестром који има
30 чанова. Публику је
нарочито фасцинирао
декор позорнице који,
према неким информа-
цијама стаје преко 500
хиљада долара. Иначе,
за време концерта Ди-
ана се све време нала-
зи на позорници забав-
љајући публику игром
и песмом.

Недавно је иза-
шао албум првенац
југословенске гру-
пе СЕПТЕМВАР.
Како смо обавеш-
тени Тихомир-Поп
Асановић и друго-
ви ускоро снимају
и други ЛП а за-
тим крећу на дужу
турнеју дуж наше
обале.

Недавно је у на-
шој земљи боравио
Рони Бел (Ronnie
Bell) представник
фирме Јунајтед ар-
тист, који је пред-
ложио да овога ле-
та у нашој земљи
гостује Ширли Беј-
си. Око гостовања
Пол Енке још се
воде преговори.

Певач Џо Мари-
чић-Маки добио је
недавно сребрну
плочу за сингл
„Срце ти је камен“.
Песму је компоно-
вао Ђорђе Новко-
вић.

Група БИЈЕЛО
ДУГМЕ, очигледно
преморена маратон-
ском југословен-
ском турнејом и
снимањем два син-
гла у Америци, од-
лучила је да у то-
ку лета одржи на
нашој обали само
неколико концерта.
Остало време
чланови ће прове-
сти одмарајући се
и припремајући се
за јесењу турнеју.

Продуцент ЕМИ
компаније Џик ван
Флит, који је још
пре наступа на Ев-
ровизијском фести-
валу у Хагу био
заинтересован за
сарадњу са нашом
групом АМБАСА-
ДОРИ, нимало се
није узбудио њихо-
вим неуспехом. Он
је изјавио да неуспех
једне песме не
значи ништа. По
Џик ван Флиту АМ
БАСАДОРИ су од-
личан састав и за-
то од њих тек тре-
ба очекивати ус-
пех.

ДОМАЋА ТОП-ЛИСТА

- 1) САТЕЛИТ — Сман — РТВ ЛУБЉАНА
- 2) ЕЈ, ДА МИ ЈЕ НАЋИ — Неда Украден — РТВ ЛУБЉАНА
- 3) ЛАНУ НОЋ, ДРАГИ, ЛАНУ НОЋ, ДРАГА — Лео Мартин — ПГП РТБ
- 4) НАНА — Indexi — ДИСКОТОН
- 5) РАЊЕНО ЈЕ СРЦЕ МОЈЕ — Мишо Ковач — SUZY
- 6) НЕ МОГУ СКРИТИ СВОЈУ БОЛ — Амбасадори — ДИСКОТОН
- 7) ВАГАБУНД — Здравно Чолић — ЈУГОТОН
- 8) ДАЈ МИ ДАЈ — Посебно паковање — ПГП РТБ
- 9) ЦИЦИБАН — Код — ЈУГОТОН
- 10) ВЈЕТРИ ШУМЕ, РИЈЕЧИ НОСЕ — Душно Лонин — SUZY

СТРАНА ТОП- ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРО- ДУКЦИЈИ

- 1) ISLAND GIRL — Elton John — ЈУГОТОН
- 2) BOHEMIAN RHAPSODY — Queen — ЈУГОТОН
- 3) IN FOR A PENY — Slade — ПГП РТБ
- 4) THE TRAIL OF THE LONE SOME PINE — Laurel and Hardy — РТВ ЛУБЉАНА
- 5) FLY, ROBIN, FLY — Silver Convention — ПГП РТБ
- 6) SAVE YOUR KISSER FOR ME — Brotherhood of man — СТУДИО Б
- 7) NO REGRETS — Walker Brothers — ПГП РТБ
- 8) MONEY HONEY — Bay City Rollers — ЈУГОТОН
- 9) RAIN — Status Quo — ПГП РТБ
- 10) ART FOR ARTS SAKE — 10 CC — ПГП РТБ

ФОТО-ВРЕМЕНПЛОВ

ДЕЈВИД БОУВИ

Личност о чијем се изгледу, понашању и музици последњих неколико година највише писало, упознајете још боље кроз фото-временплов.

1966. После многих безуспешних покушаја да успе као поп-личност Дејвид одлучује да још једном покуша.

1969. Време првих успеха и „свемирски“ изглед Дејвида Боувија.

1971. Успеси се настављају а лице је опет — ново.

1972. Познат по честом мењању изгледа, Дејвид у ово време изгледа потпуно феминизирано.

1973. Коса је краћа, зачепљана позади.

1974. Већ афирмисан, Дејвид постиже још један успех песмом „Холу да ти будем одан“.

1975. Портрет уметника не баш карактеристичан за Боувија.

1975. Време је оставило траг на том лицу које се стално мења.

1976. Изглед звезде са Бродвеја из тридесетих година.

НОВЕ ПЛОЧЕ НАШИХ ДИСКО- КУЋА

ДИСКОТОН

TAVARES

Вокални квинтен TAVARES, који је тек последњих година почео да ниже успехе, представља нам се својом другом великом плочом „Hard Core Poetry“. Мада још недовољно позната, група има велики изглед да постане популарна и код наших слушаалаца јер поједине музичке нумере са ове плоче, као на пример „Она је отишла“, „Не заборавај шта сам ти рекао“ и „Сувише касно“, свуда су у свету радо слушане.

HELEN REDDY

Хелен Реди је својим албумом „Ја сам жена“ (I Am Woman), још једном доказала да је врсна интерпретаторка. Мада је ова плоча нешто старија, треба одати признање онима који су одлучили да је пресниме и представе љубитељима лагане музике која се радо слуша у часовима одмора.

MOTOWN GOLD

Одавно се на домаћем тржишту није појавила тако добра плоча као што је албум MOTOWN који с правом носи назив „18 највећих хитова“. Најбољи певачи ове продукцентске куће: Диана Рос, Сјупримси, Марвин Геј, Темптејшн, Стиви Вондер, Цими Рафин и други представљају нам се својим најуспелијим нумерама.

ИВАН ГЛИШИЋ

Шабачки песник Иван Глишић, почео је да се бави музиком још у детињству. Похађао је музичку школу, одсек за виолину и виолу. Поезијом се огласио у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО. Освојио је награду за поезију ДЕЖУРНОГ СТУДИЈА Радио-Београда, као и ЗЛАТНИ ЛИРУ загребачког часописа ПОП-ЕКСПРЕС. После познанства са Рајмондом Руином, бас-гитаристом некадашњих ДЕЛФИНА, РОБОТА И ТОЧКОВА ВАТРЕ, почиње да пише текстове за поп-музику. Тако је настала песма „Тренутак среће“ (у извођењу Далибора Бруна). На такмичењу музичке омладине у Бугарској заједно с Јосипом Лисац и групом TIME добија награду за песму „Замак од лишћа“. Сви заједно освајају и другу награду публике ВИКЕНДОВОГ фестивала и то песмом „Вече у Луна парку“. У међувремену Руин и Глишић на једној

аудицији откривају младог певача Дарка Домијана. С њим снимају „Улицу Јоргована“, „Лаку ноћ, Катарина“, „Лептирицу“ и албум „Пастир крај ватре“. За све те стихове Глишић осваја титулу нашег најуспешнијег текстописца у 1974. и 1975. години.

Иван Глишић има за собом и збирку поезије „Свадбарење“. За свој највећи успех у области музике сматра химну омладинске емисије ВЕЧЕ УЗ РАДИО. Глишићеву химну изводе удружено чланови групе: ЗАЈЕДНО, С.О.С. и СМАК.

Тренутно Глишић ради на три албума: За Дарка Домијана и групу ПЕТА РИЈЕКА, за групу С.О.С. и за акустичаре РОНДО. У припреми је и неколико сингл-плоча, од којих он сам издава плочу младе Биљане Петровић и ЦРНИХ БИСЕРА.

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

НАПРАВИТЕ САМИ

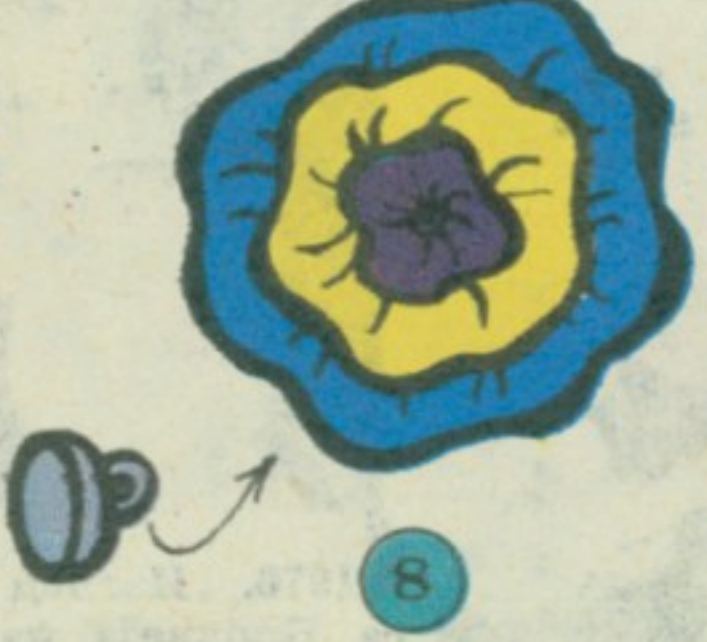
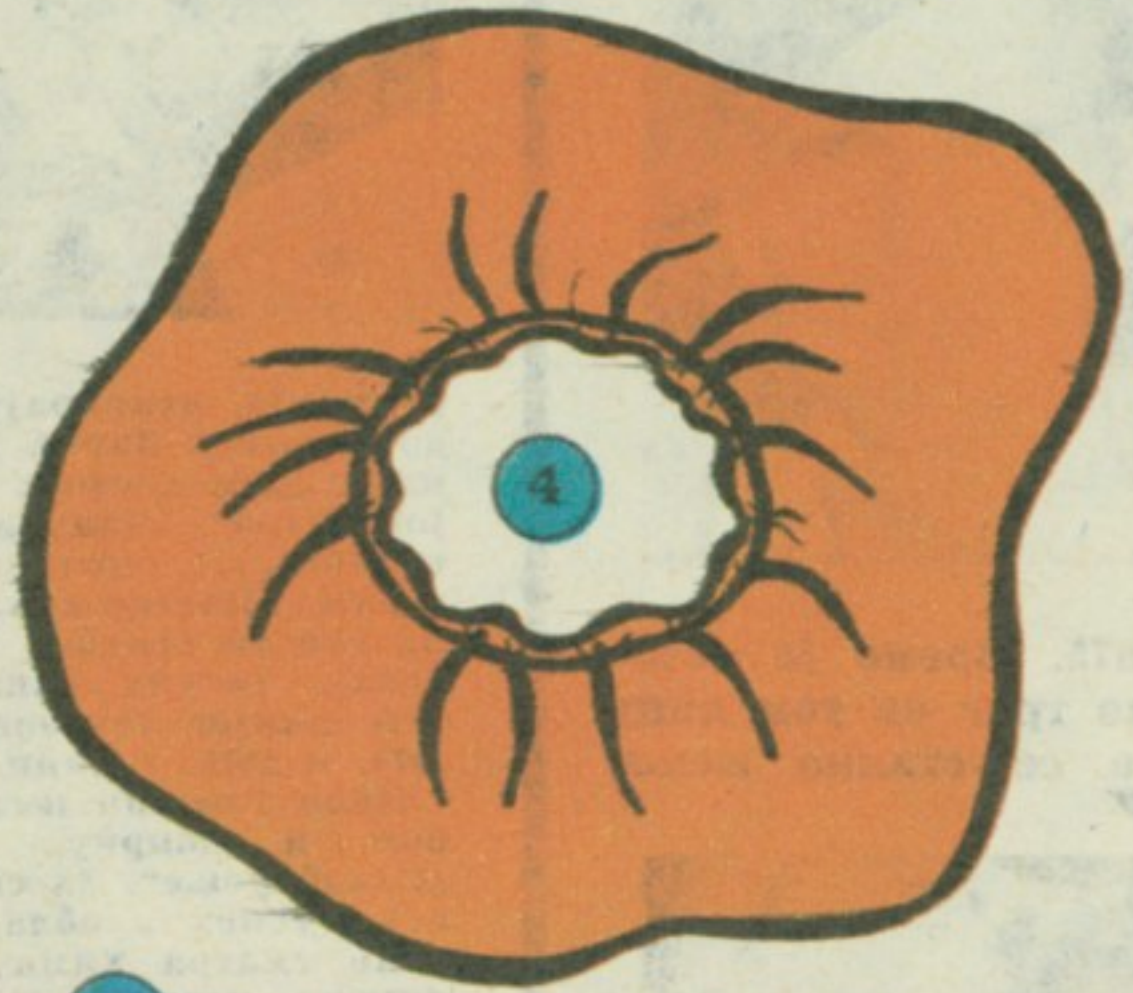
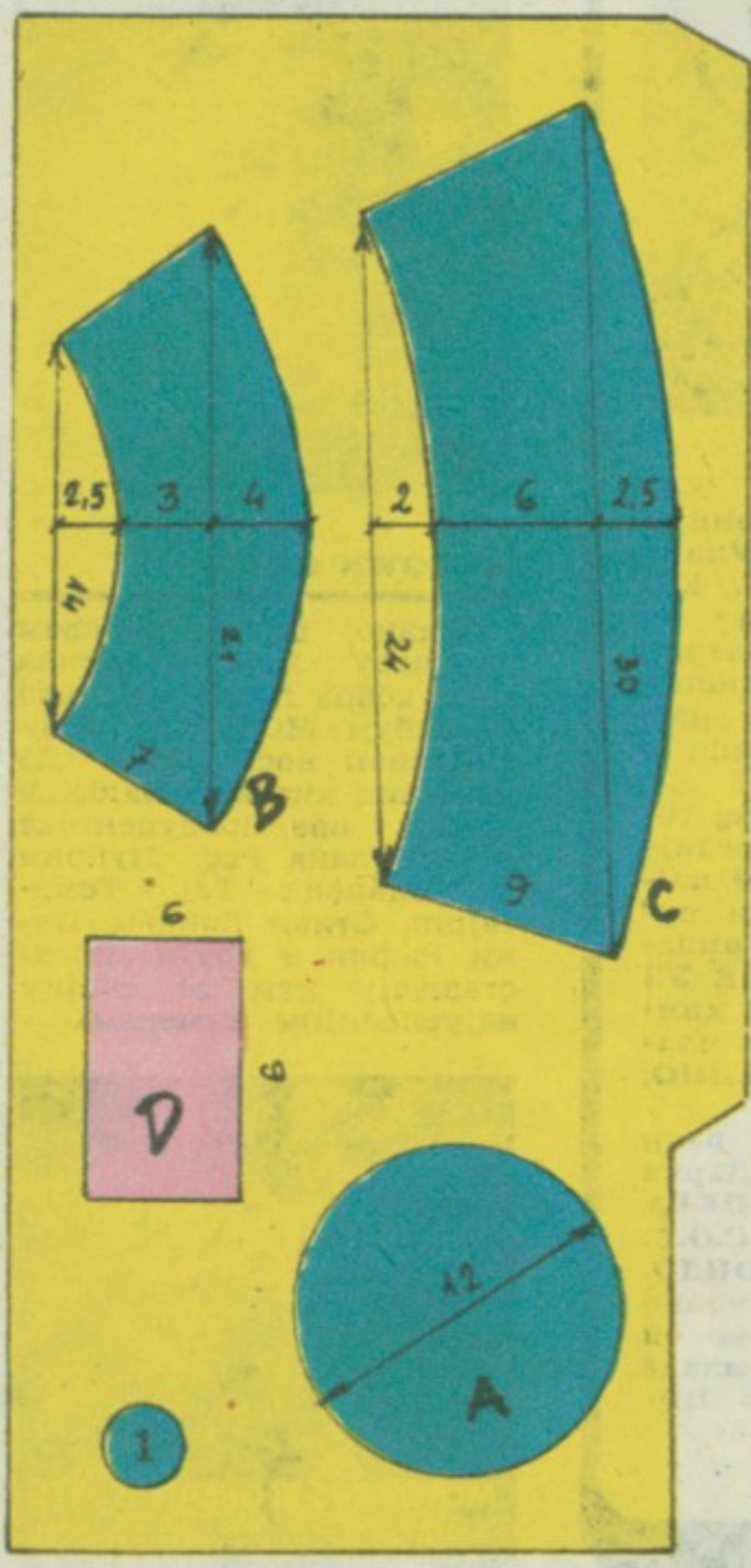
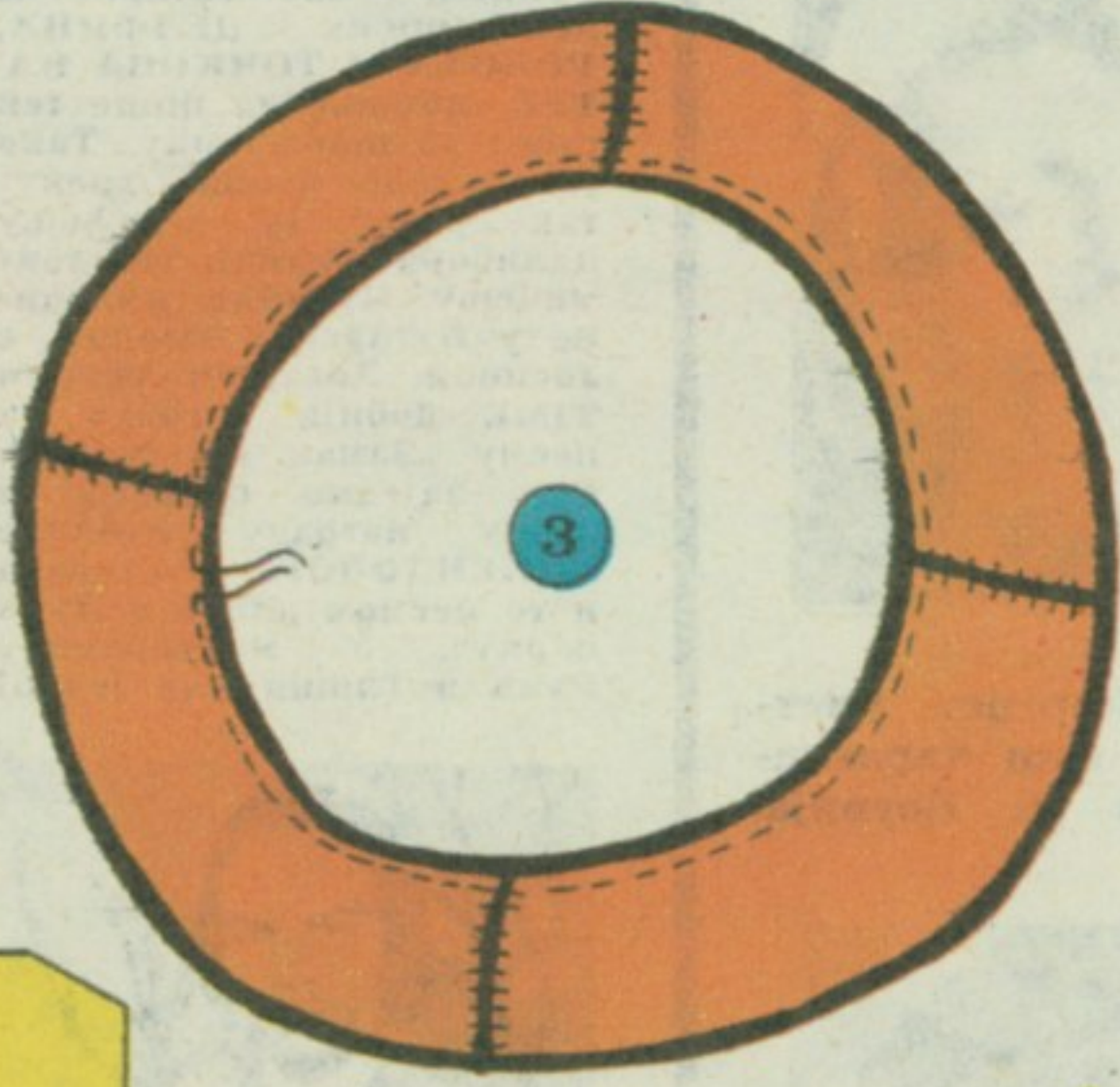
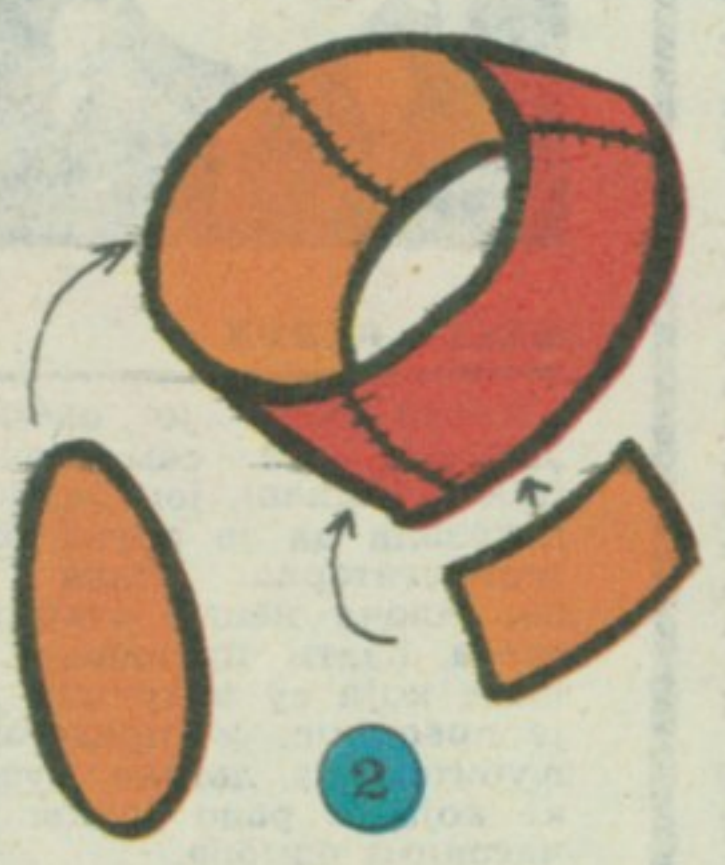
ШЕШИР ЗА ЛЕТО

Ако желите да имате овај симпатични шешир за лето набавите око пола метра платна ширине 90 сантиметара. Крој дат на цртежу 1 је за обим главе (видите на цртежу 11 како се обим мери) од 56 до 58 сантиметара. Уколико је обим ваше главе мањи или већи, смањите или повећајте сразмерно томе и сваки део шешира.

Уколико нисте највештији у кројењу, направите модел од новина, делове залепите селотејпом, па га тако пробајте. Тако ћете најбоље видети за колико треба да делове повећате или смањите.

Као што видите на цртежу број 1 треба да искројите део А — дно шешира, један комад, део Б — три комада, део Ц — обод шешира, четири комада и део Д — цеп — један комад. На цртежу 2 видите како треба да спојите делове Б. Затим на ужи део пришијте дно ше-

шира А, а уз сам руб ширег дела цеп. Делове Ц пришијте као што видите на цртежу 3, затим профирцајте конач по унутрашњем делу обима и нацигујте толико да унутрашњи круг буде истог обима као и шири круг са капе на цртежу 2. Обод и капу спојите и шешир је — готов (црт. 5). Шешир можете украсити и цвећем које ћете сами направити од остатка материјала. Исеците три прстена од материјала који имате (црт. 6), а њихова величина зависиће од тога колики цвет желите. Кругове профирцајте по унутрашњој ивици и затегните док се отвор не затвори (црт. 7), па их све повежите један на други и у средини зашијте дугме (црт. 8). Исеците облик листа, преврните и прошијте по средини (црт. 9). Готов шешир видите на цртежу 10. У цепу на шеширу можете држати наочари за сунце, новац, улазнице за плажу и слично.

ТИГРОВИ

Непријатни пејзаж препун је кратера а у базенима са топлотом водом из подземних извора покретима својих бичева пливају — штаполика створења! У тамним шумским областима прволика осмоножна бића пењу се на стабла оголелог дрвећа, док се на другом крају, у мрачним пећинама, хорде малих створења удружују пред борбу с непријатељем...

Цео приказ је као злослутна планета из маште неког писца научно-фантастичних романа, јер опис је довољан да се кожа најези. Занимљиво је да се о томе и ради, о људској кожи!

ОПАСНО ПРИМИРЈЕ

У човечјој кожи, са свим њеним скривеним кутовима и пукотинама, око два милиона микроба и клица може да нађе свој дом! Ова „планета“ има сталну температуру али је пејзаж разнолик. Извори слане воде су, у ствари наше знојне жлезде, чудна стабла — власи косе, а пећине — ноздрве и уши, — пише микробиолог Мери Марплс из Окленда, на Новом Зеланду, у једној дугој студији о кожи.

Мери Марплс каже да се наши „гости“, микроби и разне клице, скупљају у „пустињи надлактице, хладним шумама наше косе и тропским шумама пазуха“. Она тврди да је пазух најгушће насељен део тела, око 2.500.000 бактерија може да се нађе само на једном квадратном сантиметру. Најређе насељене су „неплодне пустиње“ око лопатица. Бактери-

У НОСУ!

— Ако размишљате о томе како сте сами и непожељни, сетите се да носите милионе ситних створења која сем вас не желе никог другог — пише Мери Марплс са Новог Зеланда.

ја тамо има само неколико стотина по квадратном сантиметру.

Бактерије и клице обично се повезују са прљавштином и болестима. То, међутим, није праведно, каже Мери. Многе од њих нам више користе него што шко-

де. Већина је, дакле, нешкодљива.

Људи су склопили „примирје“ са многим потенцијално опасним клицама, под условом да остану тамо где им је место. Постоји на пример, врста клица у

превима која помаже уклањање отпадних материја. Уколико се, међутим, нека од ових клица пресели у неки други орган, изазива снажно запаљење. А ако дође до бешике, ствара циститис.

ДОБРИЧИНА МИКРОБ

Клице које су носиоци болести брзо се размножавају и једино их може уништити друга врста микроба. Многи од ових „добричина“ унесени су вакцинацијом. Они су нека врста „војника“ чији је посао да убијају штеточине. У овоме углавном успевају, али са једним изузетком. То је *staphylococcus* 80 који поседује неко непознато одбрамбено средство. Ова бактерија пркоси пеницилину и успешно се носи са другим антибиотцима. Живи углавном у носу и опасна је по живот. Често изазива инфекције у болницама а некад напада и бебе.

Збуњујуће је што није увек опасна по људе: човек може да буде њен носилац, а да не оболи. Изгледа да чешће напада људе слабог здравља, и то изненада. *Staphylococcus* 80 је најопаснија бактерија из истоимене породице. Уколико би се ова породица употребљавала, на пример, са породицом мачака, *staphylococcus* 80 би представљала тигра.

Остале бактерије из ове групе такође живе у носу и изазивају гуге и чиреве.

Вероватно најчуднији од стањовника у људској кожи је животињца *demodex folliculorum*, која има дуго, танко тело и осам ногу. Највише времена проводи у групи у „шумским пределима“ — трепавицама, коси, носу и бради.

Уста су најнасељенији део „људске планете“: на њима се воде најчешће битке између „добрих“ и „злих“ клица. Овај део тела би клице-носиоци болести желеле да заувек запоседну али их најчешће микроби „војници“ избацују.

Четкица за зубе скида само видљиве остатке хране али не може и онај невидљиви слој око зуба који се ствара после сваког оброка. Испод овог слоја неометано живи бактерија која разара зуб.

Ако размишљате о томе како сте сами и непожељни, поручује на крају Мери Марплс, сетите се да постоје милиони ситних створења која сем вас не желе никог другог.

АНАС, САЧУВАЈ ЗА СУТРА!

Свима онима који су ме посетили и свима онима који су ми писали!

Од 25. марта сваки који испуни одређене услове, добиће један од мојих поклона у облику налепнице, значке, новчаника или касе стрица Цвенка.

Можете бити и срећни изабраник за излет аутобусом стрица Цвенка.

Сва детаљнија упутства добићете у школским штедионицама и у свим пословним јединицама Кредитне банке Марибор.

Ваш стриц Цвенк.

КРЕДИТНА БАНКА МАРИБОР

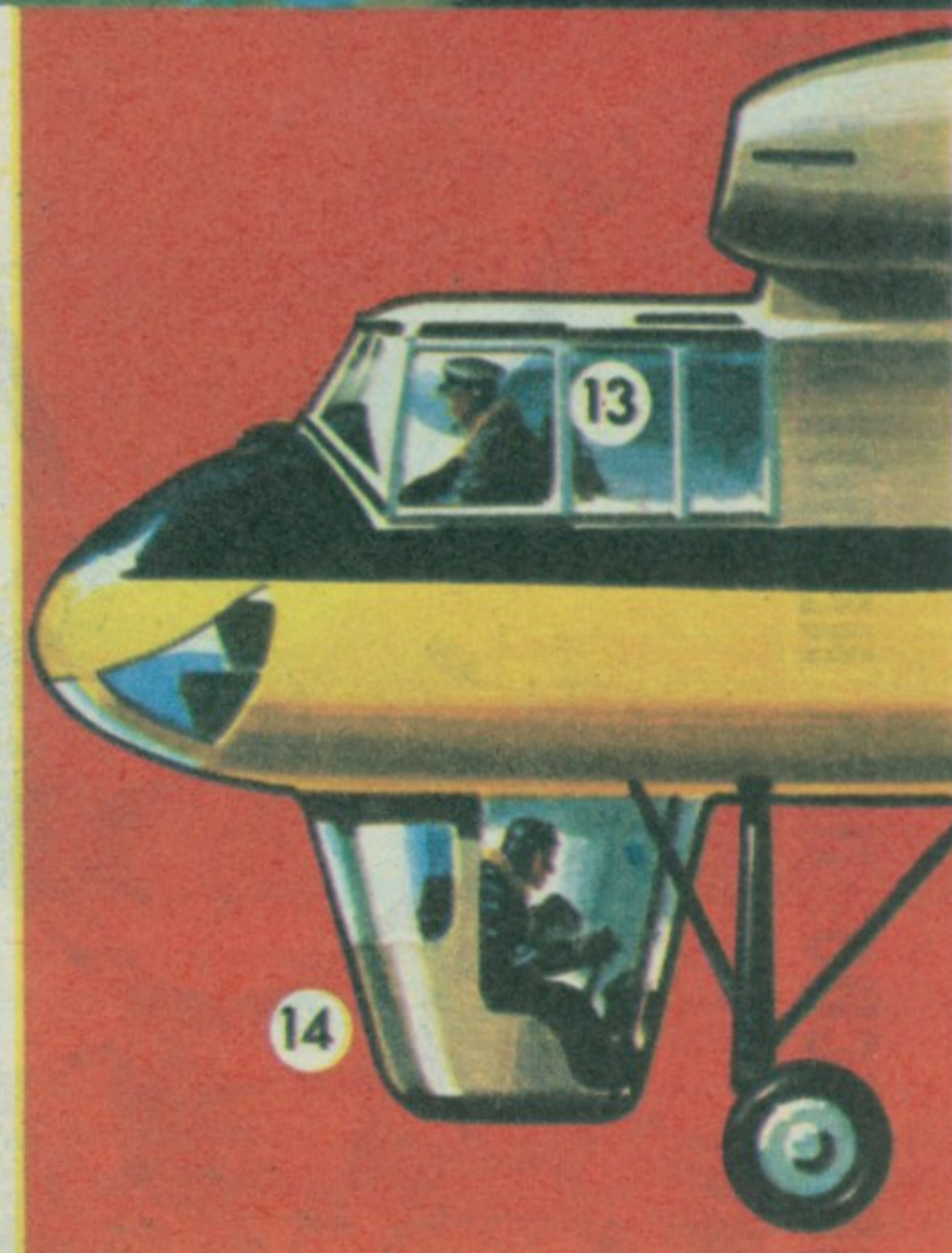
ЛЕТЕЋА ДИЗАЛИЦА

Совјетски хеликоптер МИЛ М 1-10 спада међу највеће на свету. Познат је под именом «летећа дизалица», јер се употребљава за пренос грађевинских и других машина, тешких возила, итд. у удаљене и неприступачне пределе. М 1-10 је дуг 38 метара и опремљен широком платформом између точкова на коју се постављају велики и гломазни терети. Нормално се нарочито на новим совјетским налазиштима нафте и руде од којих преноси цев за нафтоводе, делове монтажних зграда, па чак и аутобусе за превоз радника на градилиште. Овај хеликоптер се показао незаменљив у случајевима тешких несрећа које су се догодиле на удаљеним местима, јер може да преноси и комплетне пољске болнице.

«Летећа дизалица» је израђена у неколико верзија: М 1-10 Н, на пример, има још једну, додатну кабину испод трупа у којој се налази помоћни пилот. Његова је задатак да контролише спуштање хеликоптера, као и истовар и утовар терета.

- ОБЈАШЊЕЊА: 1. Теретна платформа; 2. Платформа је носачима причвршћена за ојачани доњи део хеликоптера; 3. Доњи прозорчићи на пилотској кабини за осматрање приликом слетања; 4. Пилотска кабина; 5. Улаз за посаду; 6. Отвори за усисавање ваздуха за хлађење мотора; 7. Плашт мотора; 8. Издувни отвори на обе стране хеликоптера; 9. Главни ротор са петокраном елисом, пречника 40 метара; 10. Кабина за 28 путника или за терет; 11. Резервоари за гориво на обе стране летелице; 12. Репни ротор са четворокраном елисом; 13. Варијанта М 1-10 Н са главном пилотском кабином; 14. Додатна пилотска кабина.

ЧУДНОВАТЕ ИСТИНЕ

ЛОВИО ЈЕ БИЗОНЕ

Римски император Гајус Цезар (12—41. год. н. е.) познатији под надимком Калигула, имао је коња кога је необично волео. Пошто је био прилично наограбљен човек, сматрао је сасвим нормалним да свог коња наименује за римског конзула — како би му сви одавали дужну почит!

Да ли знате да Буфало Бил (Вилијам Фредерик Коди), чувени ловац и стрелац са Дивљег запада, никад у свом животу није убио ниједног буфала? Буфало, наиме, живи у Африци и Индији, а у Северној Америци, где је Коди иначе ловио, налазе се само бизони — који су у то време погрешно сматрани буфалима.

Светлија и тамнија места на Месецу, када је пун, подсећају на лице човека. Али то је случај само ако се Месец посматра са северне Земљине хемисфере. Гледан из Аргентине, међутим, лик „Месецовог човека“ је обрнут и не оставља никак утисак.

Два британска војника су 1966. године препловили Атлантски океан у чамцу на весла. Требало им је 92 дана да постигну тај подвиг, 30 дана више него што су путовала два Норвежанина који су још 1869. године превеслали пут од Њујорка, у САД, до Хавра, у Француској.

Крајем прошлог века у Француској је живела ексцентрична дама по имену Де ла Брес. Када је 1887. године умрла, оставила је своје богатство општини, под условом да сваке зиме од тог новца облачи Снежне Белиће које би деца направиле на париским улицама.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

МОЈ ДРАГИ ЗЕТ

УДАЛА СЕ ПРОТИВ МОЈЕ ВОЉЕ ЗА НЕКАКВОГ МАРСОВЦА А ЈА САМ ЈОЈ ЈАСНО РЕКАО ДА ВИШЕ ЗА ЊУ НЕЋУ ДА ЗНАМ.

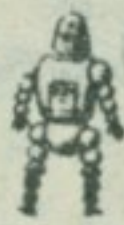
КЕРОЛ КАР

Како бисте се ви осећали да вам се кћерка удаје не само за некога ко јој не одговара по лепоти и интелигенцији, већ за онога ко уопште није човек?

— Тата, да га знаш допао би ти се — рекла ми је Лоринда само неколико тренутака пошто сам је опменуо да ми се више никад не обраћа. И шта сам могао да кажем него истину. Ја увек говорим само истину. Рекао сам јој:

— Да га видим, сигурно би ми се смучило. Зато упознавање с њим не долази у обзир!

Камено срце

Лоринда је иста мајка: кажеш јој искрено шта мислиш и осећаш а њено лице одмах добије трагичан израз и сузе теку потоцима. Тако се ње сећам сада, шест месеци пошто су удала и отишла да живи ко зна с каквим чудовиштем у Крег Ситију, на Марсу. Отада покушавам да убедим себе да моје мишљење ту уопште није важно: ако је Лоринди добар, ето јој га. Ја седим код куће, читам новине као сваки пензионер и трудим се да Лориндину удају не помињем. Али Сиди, моја жена, не да ми мира: каже да нисам никакав отац, да имам камено срце и томе слично.

— Хекторе, зар не можеш две речи да напишеш? — јадикује сваког дана.

Ја ћутим. Правим се да је не примећујем. Питам се само како она може да се понаша као да је све у најбољем реду. Једном сам је ухватио како раздрагано пева по кући.

— Због чега ли си само тако срећна? — заједљиво јој кажем. — Ваљда зато што ћеш имати унућице са дванаест прстију!

Као да јој ништа нисам рекао, она наставља да певуши. Па сад, је ли камено моје срце или њено?

Смучило је писмо

Сиди је крива што нам се кћерка удала за Марсовца, сигуран сам у то, али нећу да јој пребацујем: ионако мисли да сам сувише цандрљив. Сећам се да је Лоринда једном разговарала с њом и Сиди јој је по обичају дала интелигентан савет од којег се мени дигла коса на глави.

— Зашто се не би удала на некој другој планети? Овде девојка мора бити сувише лепа да би нашла мужа, а тамо ћеш моћи да бираш.

— Знала сам да могу да рачунам на тебе, мамице, — радосно је узвикнула Лоринда.

Неколико месеци касније, удала се ко зна за кога. Можда за неку биљку што хода?

И тако тече немогућ живот у нашој кући. Ја сам ослабио, једем као птичица, ноћу изисправам сову и никако ми није јасно како Сиди може онако добро и да спава и да једе.

Једног дана стиже писмо. Ја га узнем пажљиво између два прста за сам крај и предам га жени.

— Од твојих рођака с Марса. Даћу ти га само под једним условом: да га однесеш у своју собу и прочиташ га не отворивши уста. Не желим ништа да знам о њима.

Док је она читала писмо, ја одједном нисам имао шта да радим. Обучен сам, али ми се не шета; новине сам све прочитао, а на телевизији ме ништа не интересује. Онда ме обузимају бриге: можда је болесна? Ко зна шта тамо једе? Приморавам себе да не мислим на то. Док Сиди чита писмо, ја ћу ма-

сам да је тако боље док се не одљутиш. (А лепо сам јој рекао да ми се не обраћа до краја живота. Упорна, на мајку!)

— Знам да вам није било угодно да дођете на венчање, али зар ти писмо да не напишеш? Могао си ми честитати бар с три речи.

Чудо једно како седишта на дугим интерпланетарним линијама нису удобна. Платиш онолико за карту, а не можеш лепо да се наместиш.

Док летимо ка Марсу, покушавам да замислим први сусрет са зетом. Пружам му руку у знак пријатељства, а он... замишљам

ло да одремам. Легнем у своју наслоњачу и одмах заспим, али ни ту немам мира. Сањам како сам деда неком кенгурчету и не знам како да се понашам. Не желим му никакво зло, али не волим да га гледам. Да бих га приволео да ми иде са очију, дајем му чоколаду...

Позив са Марса

Пробудим се сав у зноју. Сиди још чита писмо. Шта гњави толико?

— Сиди, умеш ли ти уопште да читаш? — вичем. — Ако не умеш, ја ћу ти га прочитати.

Сиди поскакујући од среће, даје ми писмо и један звучан пољубац у образ. Мисли да ми је стало до писма. А ја га онда читам наглас, једноличним тоном, да бих јој показао да не дајем ни пет пара за Лориндине жврљарије. Но, Сиди је задовољна.

„Драги тата, извињавам се што одавно нисам писала, али мислила

Много сам вас се ужелела. Могли бисте да дођете да нас посетите. Мор и ја имамо лепу и пространу кућу, па бисте ти и мама имали своју собу...”

— Па, хоћемо ли да се пакујемо?

— Ја никуд не идем! — одговорио сам одсечно и ауторитативно ударио шаком по столу.

га са безизразним розикастим лицем... хладно ме гледа, док му на поветарцу лелујају силне антене на глави. Ах, да, на Марсу нема ветра. Антене, значи стоје мирно.

Кућа је нормална...

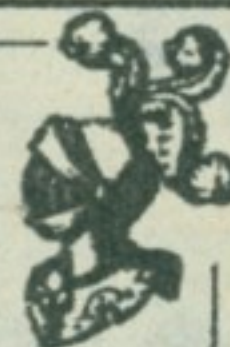

После месец дана путовања, најзад смо на Марсу. Сви смо веома бледи и уморни. Од брода до царине идемо кроз траву а свуда око нас је равница. Али, ја знам да то није трава, већ сто посто имитација.

Службеник царине прегледа нам пасоше. На крају нам даје марсовску визу са прилепљеном цедуљом: „Не бацајте отпатке, чувајте лепоте Марса!”

Јако смо нашли Лориндину кућу. Наша посета требало је да буде изненађење, па нас нико није чекао на космодрому. Али, Лоринда нас је ваљда угледала кроз про-

**ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА**

**Од свих рушевина
на свету, човекову је
најтене гледати.
(Готје)**

зор, па је истрчала пре него што смо стигли да закуцамо.

— Мама! — вриснула је и бацила се мајци око врата. Наравно, сузе, прљење, љубљење.

Онда се окренула к мени. Ја сам у основи добар човек. Прелазим преко свега и пружам кхеркирку.

— Је ли он код куће или цвета негде у башти? — питам.

— Мор је изашао, тата, — прави се Лоринда луда. Вратиће се за један сат.

Оригинална Сиди

Кућа је углавном нормална. Има зидове, под, кров, врата и веома сам задовољан што је тако. У трпезарији имају чак наслоњаче сличне мојој и ја се одмах, уморан, стропоштам у једну од њих. Лоринда и Сиди већ брбљају, упадајући по обичају једна другој у реч. Тако је увек било — никад ниједна не успе да заврши реченицу.

Кад је овај њихов симултани разговор био на врхунцу, тихо сам се искрао и пошао у разгледање куће. Све собе су биле намештене углавном као на Земљи. Било је на столу у кухињи неке мени непознате хране и питао сам се да ли је то Морова храна или је обоје једу.

У спаваћој соби била је нека апстрактна слика. Можда портрет

мога зета... или неког његовог претка

Ту се моје разгледање завршило, јер су се зачула улазна врата. Мор је дошао.

Како да вам га опишем? Најкраће речено, глава му личи на главицу карфиола. Крупне плаве очи, зелено лице, лобања бела, без иједне длачице. Уши су му просто божанствене. Сећете ли се слончета Дамба? Е, исте такве, само мало мање. Цео изгледа мекан, као да нема ниједну кошчицу.

Моја драга Сиди је увек оригинална. Један поглед на зета и она пада у несвест. Док је ја плескам по образима, Лоринда и Мор траже у купатилу миришљаву со.

Најзад Сиди отвара очи.
— Шта се десило? — пита ме.
— Све је у реду, само мала невестица.

Сиди се одмах присећа.
— Поздрави се с њим, Хекторе, нема смисла.

„Она пада у несвет, ја треба да спасавам ситуацију“, помислим бесно.

Мој зет забринуто прилази. Хтео би вероватно да се поздравимо. Нису Сидине речи утицале да се променим. Далеко од тога. Само сам у том тренутку схватио да је у оваквој ситуацији девојци потребан отац, а какав је то човек који не може да жртвује своја лична осећања за једину кхерку? У овом свету који постаје све мањи ми треба да смо велики. Зато заборављам свађу и пружам руку свом драгом зету карфиолу...

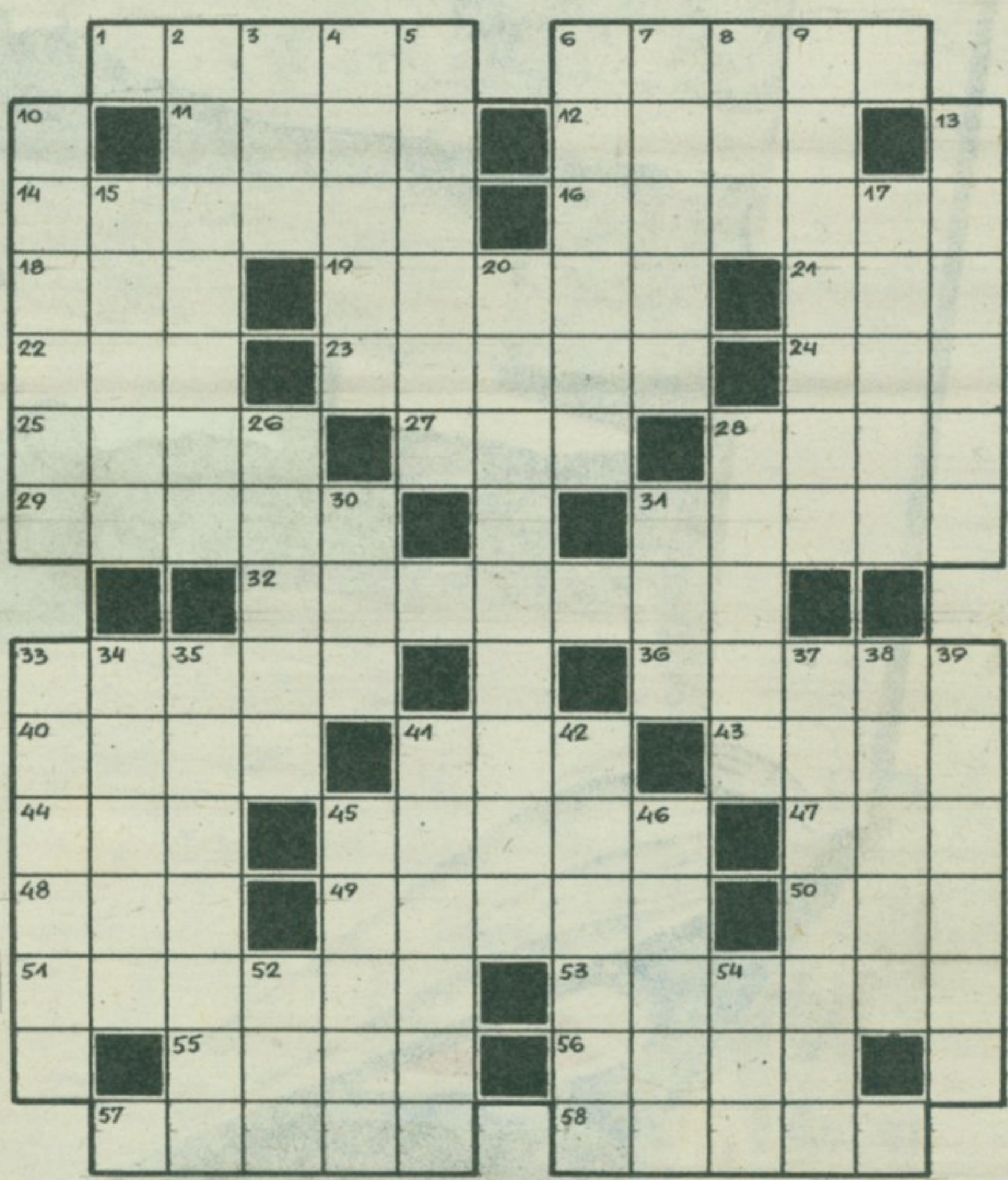
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

- 1) Физичка култура, 6) путељак, 11) Авар, 12) свеска, 14) држање непријатеља у обручу, 16) прибор за писање, 18) башта, 19) планина крај Београда, 21) надимак просјака Арнеја у „Одисеји“, 22) јужно воће, 28) део купатила, 29) радити за разбојем, 31) врста чамца, 32) изрезани део, 33) веза, 36) финско купатило, 40) наш песник (Васко), 41) доњи део посуде, 43) веран, 44) име Каренине, 45) износ, сума, 47) узвик при скоку, 48) умокац, 49) једночлани математички израз, 50) име глумца Шпанеја, 51) вулканско гротло, 53) строј, направа, 55) већа мера за тежину, 56) изотоп озона, 57) нерв, 58) дијагноза.

УСПРАВНО:

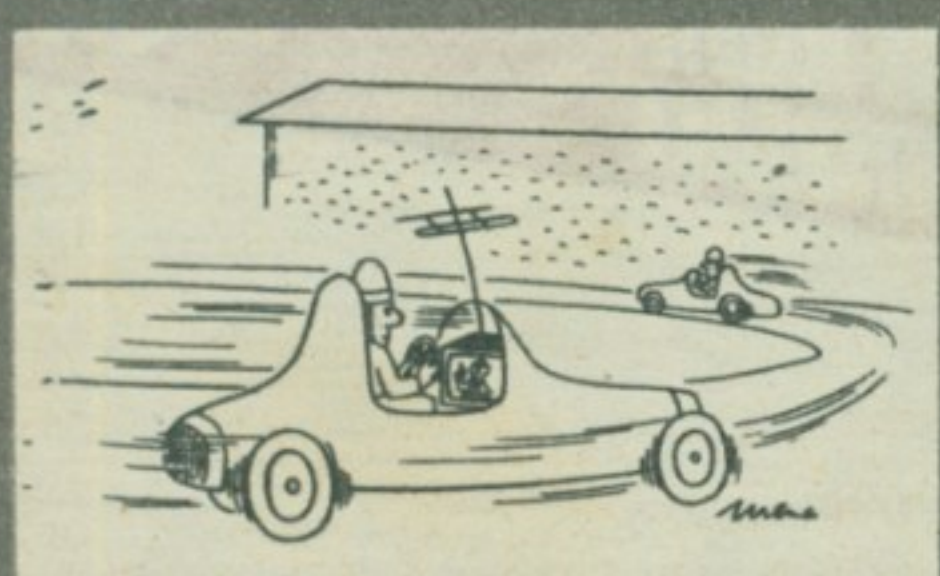
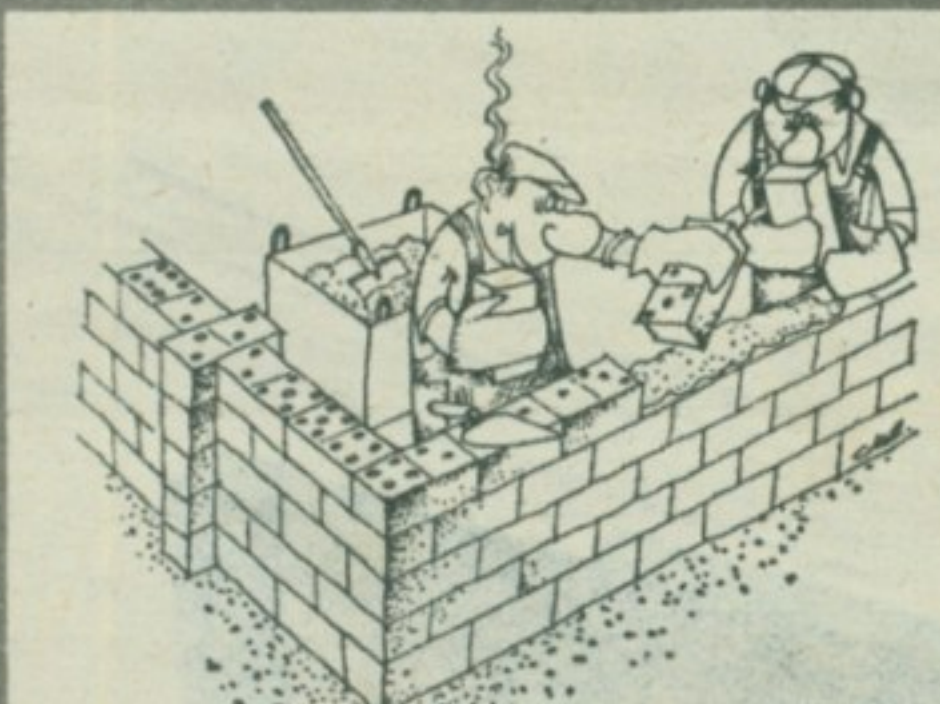
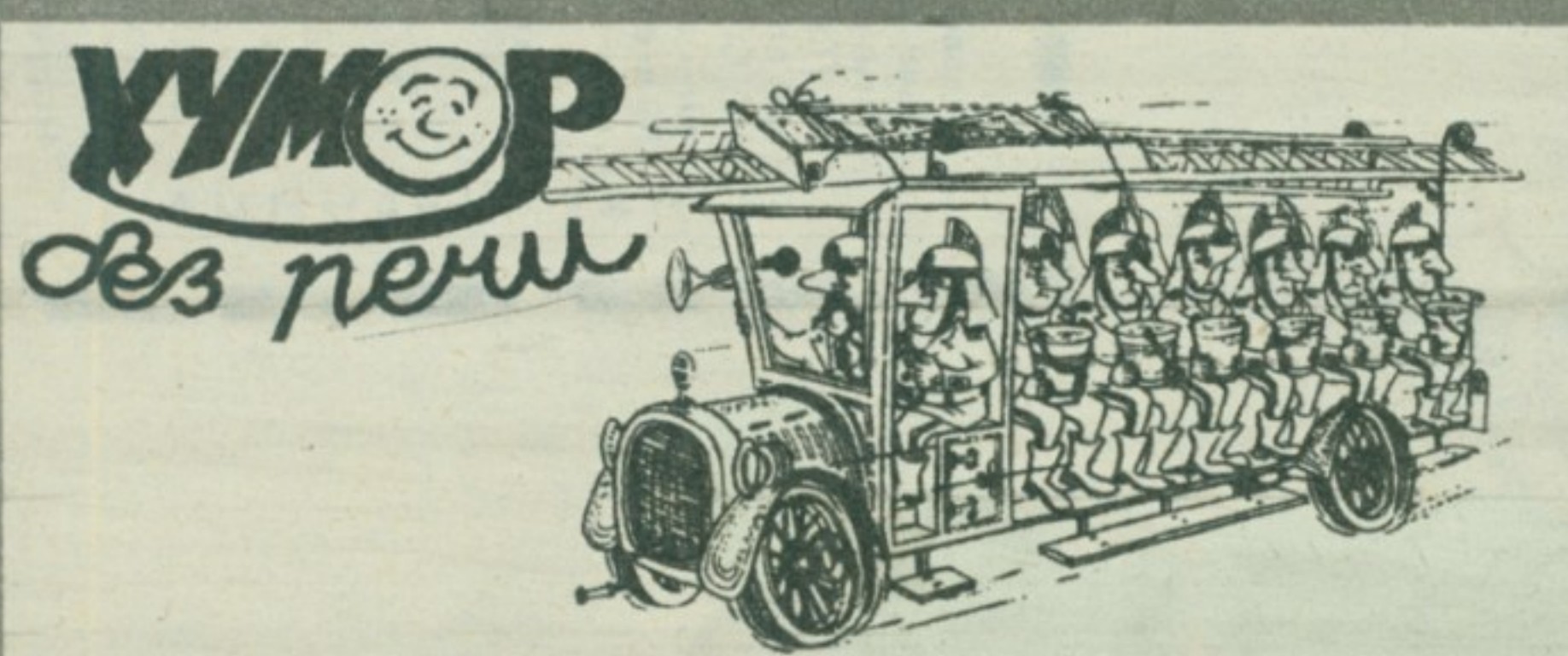
- 1) Хемички знак за сумпор, 2) екипа у кошарци, 3) и један и други, 4) радио-локатор, 5) аутор романа „Побуна вештаких“, 6) занатлија, 7) гласник (турц.), 8) погодбени везник, 9) родни крај, 10) новина, 13) изврнут, 15) ас, 17) школски прибор, 20) микенски краљ (мит.), 26) главни град Грчке, 28) тропско дрво, 30) позади, 31) врста коњског корака, 33) бивши светски првак у шаху, 34) амбис, провалија, 35) привезати око паса, пригасати, 37) географски појам, котлина, 38) јадрина, бујност, 39) јужно воће, 41) замак, 42) диван, лежај, 45) замена, измена, 46) порки лекови, 52) товање, 54) део одеће.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

- ВОДОРАВНО:** 1) гриљан, 7) носок, 13) венути, 14) обрада, 15) онит, 16) трг, 18) брат, 3, и, 19) крило, о, а, 21) „Др“, 23) „трабант“, 24) Ер, 25) стар, 27) грава, 28) бок, 29) ниско, 31) рљ, 32) шала, 33) такт, 35) елан, 37) смеч, 38) ан, 41) снага, 44) мир, 45) Анка, 47) атом, 48) ао, 49) трговац, 51) ЛЕ, р, к, 53) телал, и, р, 55) Акра, 58) Нал, 59) Леви, 61) гранит, 63) ниврак, 68) каљина, 69) Топела.

И-даје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живород Стојановић. Уредници: Криво Виторовић, телефон 324-191/525. Нурдихана Ђолић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тримесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тримесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 64.—, Долар 25.—, Ф. 110.—, Ш. 66.—, Ш. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-0054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ

НОВА СВЕТСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЗА МЛАДЕ

ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ је нова серија књига која опште и вечите теме историје и науке, културе и уметности приближава младим читаоцима. То су приче о нашој цивилизацији, испричане на узбудљив и маштовит начин, с много научних података, у којима су спојени занимљивост и учење, поука и забава.

Омиљени Дизнијеви јунаци само су водичи кроз прошле векове и будуће просторе. Они воде младог човека величанственим путевима којима је корачао човек — истраживач, научник, уметник, стваралац, пустолов и визионар. Прво коло чине три тома, а сваки том обухвата по две области које нарочито интересују младе читаоце.

Први том: **ВЕЛИКЕ АВАНТУРЕ И ПЕТ КОНТИНЕНАТА**
Други том: **ВЕЛИКИ МИТОВИ И ЛЕГЕНДЕ** и **ОД ПЕЋИНЕ ДО ОБЛАКОДЕРА**
Трећи том: **БЕСКРАЈНО ЦАРСТВО МАШТЕ И ПРИЧЕ ЈЕДНОГ МАШТОВЊАКА**

Овај нови комплет Дизнијевог свезнања наставак је раније серије комплета „ЧУДЕСНИ СВЕТОВИ ВОЛТА ДИЗНИЈА“ и доживео је изванредан успех у Америци, многим земљама Европе, а сада и у нас.

Комплет од три књиге штампан је ћирилицом и латиницом, тврдо повезан, с пластифицираним корицама и украсном поклон-кутијом.

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљева Марка 9
Овим неопозиво купујем комплет „ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ“ (три књиге) по цени од 600.— динара, ћирилицом или латиницом.
ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕТЕМ по повлашћеној цени од 500.— динара за цео комплет. Уплату ћу извршити поштару приликом пријема пакета.
НА ОТПЛАТУ — по цени од 600.— динара за цео комплет, који ћу износ уплатити у 10 редовних месечних рата по 60.— динара месечно, после пријема књига, рачуна и уплатница, почев од _____ 197____ године.
Књиге ми испоручите на предузеће, стан (Непотребно прецртати)
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

КУПАЦ

(презиме, име и очево име)

Место и поштански број

Улица и број

Назив и адреса радне организације

Овера запослења за купце на отплату

КУПАЦ

(жиг и потпис овлашћеног лица)

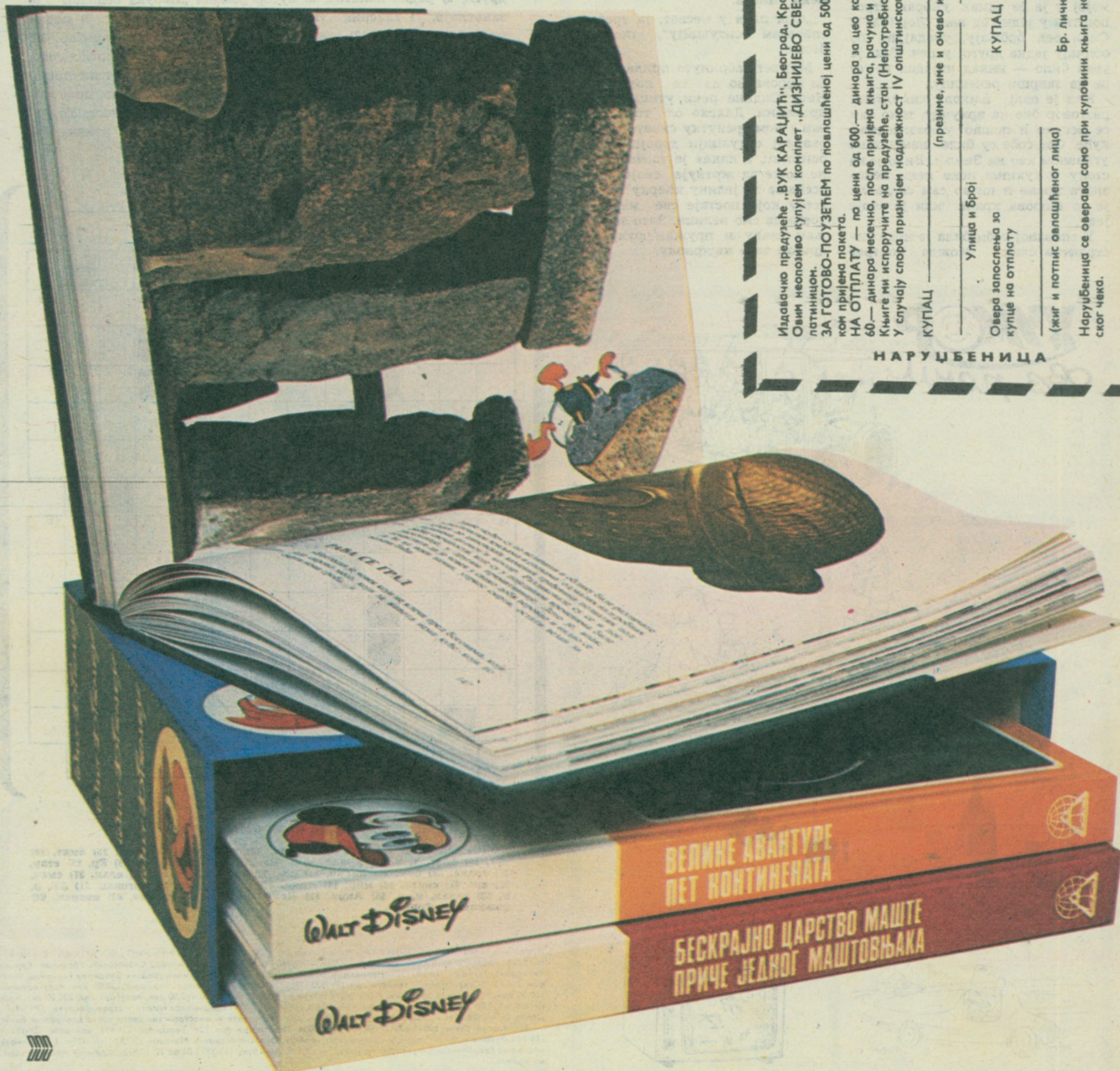
(својеручни потпис)

Бр. личне карте _____

Издате од СУП-а _____

Наруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак од пензијског чека.

НАРУЏБЕНИЦА

ПОШТАНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ДАР ЗА ПРЕВАРУ

Можеш ли да ми објасниш шта је то данајски поклон?

Влада Велимировић,
Врњачка Бања

Данајски поклон је подмукао, лукав дар, поклон из непријатељске руке као тобожња услуга или добротинство, иза које се крију зле намере.

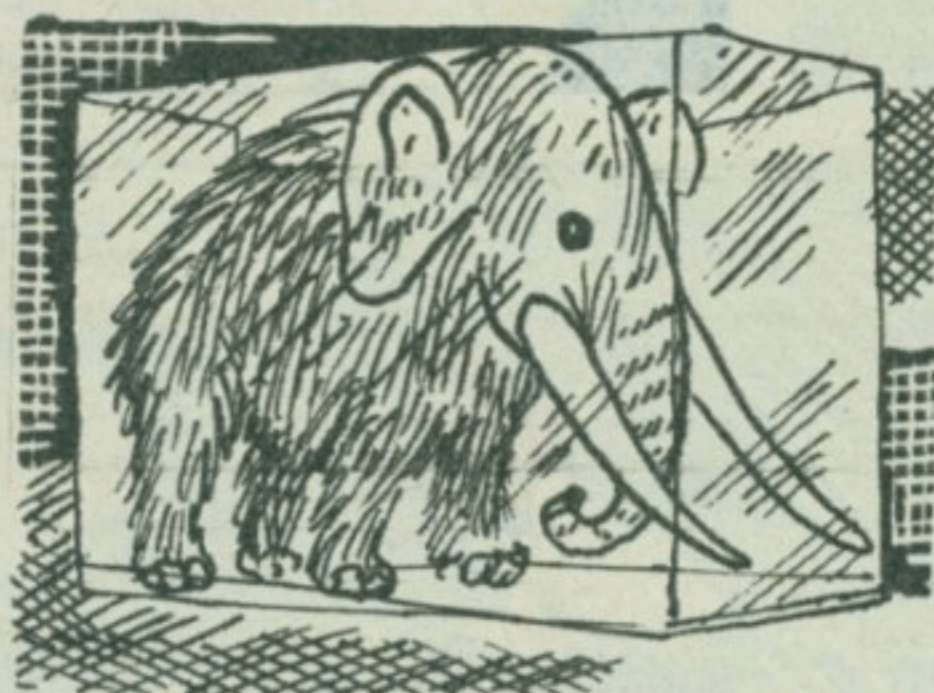
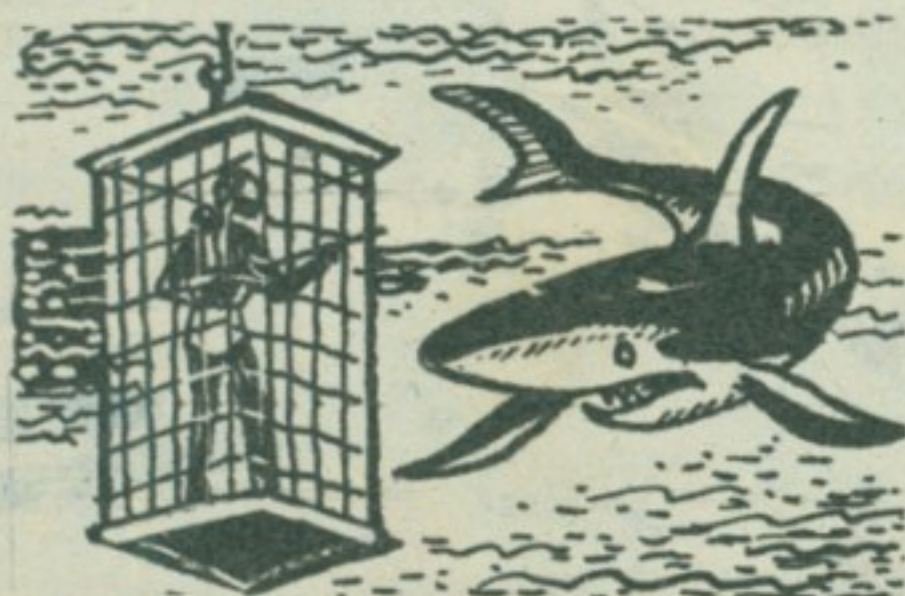
Израз је алузија на легенду о „тројанском коњу“ што су га Грци (Данајци) оставили пред зидинама опседнуте и дотле неосвојиве Троје као „дар“ богова Тројанцима. Тројанци су „божји дар“, у коме су били грчки војници, увукли у град. Ноћу су скривени грчки војници отворили градске капије и Троја је на „превару“ освојена. Отуда и потиче изрека „Чувај се Данајаца и кад дарове доносе“.

ПАЗИ, СНИМА СЕ!

Гледао сам филм „Ајкула“ па, бих хтио да знам где је сниман.

Јосип Микеш, Србобран

Сцене са ајкулом и кавезом снимане су уживо на пучини код Порт Линколна, у Аустралији, а снимање са роботима одвијало се на острву Мартаз Винјард (САД). Међутим, чим се прочуло да се снима филм радозналци су похрлили на острво те је режисер Спилберг био принуђен да промени место снимања и пређе на вештачку страну острва. Ту је снимање и завршено.

ЛЕДЕНИ СЛОН

Помози ми да сазнам каква је то животиња био мамут.

Јелена Већовић, ученица, Плав

Мамут (*Elephas primegenius*) је врста изумрлог слона леденог доба. На основу ископина (у Сибиру су у вечном леду нађени читави лешеве) научници су дошли до сазнања да је мамут био много већи од данашњег слона и да је имао веће и савијеније кљове. Од зиме га је штитила дебела наслага сала и густо крзно. Претпоставља се да је живео у Европи, Азији и Северној Америци.

Код нас, у речним наносима Саве и Драве, пронађени су остаци мамутових костију, посебно кутњака и кљова.

ДА ОСТАНЕ ЧИТАВ

Интересује ме како су Египћани правили мумије.

Зоран Ченсери, Зрењанин

Мумија је леш који се поступком балсмовања или једноставним сушењем сачувао од распадања. Балсмовање је велику примену имало у време старих Египћана. Трајало је и по пар месеци. Прво би се из мртвог тела извадила утроба а затим се тело испрало палмовим вином, натапало сољу, битуменом и етеричним уљима. Тело би се онда испунило сољу, битуменом и етеричним уљима. Испунило би се затим мирисним материјама (кајсијом, кедровом пиловином итд.), урањало на дуже време у нитрон и ко-

начно чврсто увијало у траке и по воје натопљене смоластим или алкохолним супстанцама.

Мање имућни мртваци балсмовали би се често само премазивањем асфалтом, урањањем у нитрон, испуњавањем сланим муљем, сушењем... Египћани су често балсмовали и лешеве „светих животиња“: мачке, крокодиле итд.

ПЕСАК КОЈИ ХОДА

Желела бих да знам шта је то живи песак.

Гордана Степановић, Београд

Живи песак, обичније дине, су на носи песка који на копну настају деловањем ветра, а на морском жалу деловањем таласа и морских струја. На обалама и у пустињама где ветар дува дуже време у истом смеру песак се помиче у смеру ветра па се на тај начин помичу и дине. Код нас живот песка има између Молва и Ђурђевца у Подравини и код Делиблата у Банату. Помицање песка спречава се вегетацијом и подизањем зидова који смањују снагу ветра.

ЗАВИСНО ОД ОПАСНОСТИ

Реци ми шта је то мимикрија.

Соња Малов, Тетово

Мимикрија је прилагођавање извесних животиња или биљака околини на тај начин што подражавају боју или облик места на коме живе, или се умртвљују у циљу заштите од непријатеља.

Неки становници мора, на пример, често су прозирни, пустињске животиње обично имају боју песка, бела јаребица је зими бела а лети смеђе боје. Камелеон, на

пример, мења боју премештајући се са стабла на лист. Биљна мимикрија, за разлику од животињске, обухвата организам као целину, већ само поједине органе.

ЈУНАЦИ МАШТЕ

Интересује ме да ли су заиста постојали Винету, Олд Шетерхенд и Тарзан. Александар Марковић, Титово Ужице

Винету, Олд Шетерхенд, Тарзан и још многе друге личности су плод маште и имажинације њихових аутора. Крај 19. века је период велике жеђи за непознатим, за авантурама тако да је у том периоду и настао велики број романа са пустињском тематиком.

Карл Мај је своје јунаке Винету, Олд Шетерхенда и остале сместио у прерије Северне Америке а да тамо уопште није био. Тарзанов „отац“ Едгар Рајс Бароуз свог јунака је одвео у џунгле Африке, у непознате, екзотичне пределе који су могли и те како да распале машту.

РЕШЕЊЕ ЗАГОНЕТКЕ

ОГРЛИЦА
ЈЕ
НЕСТАЛА

Као што се на цртежу лепо види огрлица нема копчу што значи да се скида преко главе, а то би жена свакако морала да осети.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У
ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански фах 23.

